

**SKUPŠČINA REPUBLIKE
SLOVENIJE**

Družbenopolitični zbor

19.seja-20.november 1987

20.seja-14.december 1987

LJUBLJANA, 1987

**DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR SKUPŠČINE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE**

Sejni zapisi

19. seja - 20. november 1987

20. seja - 14. december 1987

VSEBINA

**DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE**

(19. seja - 20. november 1987)

PRED DNEVNIM REDOM:**STRAN**

1. Uvodne besede pri izročitvi nove
dvorane v uporabo zboru 1

GOVORNIK:

Marko Herman 1

2. Ugotovitev prisotnosti delegatov 2

3. Določitev dnevnega reda 2

DNEVNI RED:

1. Odobritev zapisnika 17. seje zboru
(1. točka dnevnega reda) 4

2. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov
oziroma družbenopolitičnih organizacij
(2. točka dnevnega reda) 4

GOVORNIKI:

Jolanda Kos 4

Viktorija Potočnik 6

Franc Hribar 6

Sonja Lokar 7

Franc Fašalek 8

Tomaž Vuga 9

3. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v
Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o
poteku usklajevanja nekaterih aktov iz pristoj-
nosti Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ
(3. točka dnevnega reda) 9

GOVORNIKI:

Jože Sintič 10

Viktorija Potočnik 10

Marjan Lenarčič 11

Franc Hribar 11

Ciril Baškovič 12

Jože Knez 13

4. Predlog zakona o odložitvi graditve
jedrskih elektrarn do leta 2000
(4. točka dnevnega reda) 13

GOVORNIKI:

Božena Ostrovršnik	14
Tone Anderlič	14
Ciril Baškovič	14
Jože Knez	15
Jolanda Kos	16

5. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov
oziroma družbenopolitičnih organizacij
(Nadaljevanje 2. točke dnevnega reda) 16

GOVORNIKI:

Cvetka Selšek	16
Jože Knez	19
Ernest Eöry	19
Cvetka Selšek	20

6. Pobuda Zveze društev civilnih invalidov
vojne SR Slovenije za ponovno spremembo
zakona o civilnih invalidih vojne
(6. točka dnevnega reda) 21

7. a.) Osnutek zakona o spremembah in
dopolnitvah zakona o pokojninskem
in invalidskem zavarovanju
b.) Osnutek zakona o spremembah in
dopolnitvah zakona o zaposlovanju
in zavarovanju za primer
brezposelnosti
(5. točka dnevnega reda) 22

GOVORNIK:

Miran Kalčič	22
--------------------	----

8. Predlog Jugoslovanskega programa
ukrepov in aktivnosti za zaustavljanje
izseljevanja Srbov in Črnogorcev iz
Kosova, hitrejšo vrnitev tistih, ki
so ga zapustili in prihod vseh, ki
želi živeti in delati na Kosovu
(7. točka dnevnega reda) 25

GOVORNIKA:

Emil Štern	26
Ernest Eöry	28

9. Predlog odloka o ustanovitvi in
izvolitvi Komisije Skupščine SR
Slovenije za ustavna vprašanja
(8. točka dnevnega reda) 30

10. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov
oziroma družbenopolitičnih organizacij
(Nadaljevanje 2. točke dnevnega reda) 31

GOVORNICA:

Viktorija Potočnik	31
11. Volitve in imenovanja (9. točka dnevnega reda)	31
12. Seznam govornikov	II/1

SEZNAM GOVORNIKOV
DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

(19. seja - 20. november 1987)

GOVORNIKI:**STRAN**

Anderlič Tone	14
Baškovič Ciril	12, 14
Eöry Ernest	19, 28
Fašalek Franc	8
Herman Marko	1
Hribar Franc	6, 11
Kalčič Miran	22
Knez Jože	13, 15, 19
Kos Jolanda	4, 16
Lenarčič Marjan	11
Lokar Sonja	7
Ostrovršnik Božena	14
Potočnik Viktorija	6, 10, 31
Selšek Cvetka	16, 20
Sintič Jože	10
Štern Emil	26
Vuga Tomaž	9

DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

19. seja

(20. november 1987)

Sejo je vodila Valerija Škerbec, predsednica Družbeno-političnega zbora.

Seja se je pričela ob 9.05 uri.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Pozdravljam vas v novi dvorani Družbenopolitičnega zbora. Preden bi začeli z 19. sejo zbora predlagam, da nam tovariš Herman, generalni sekretar Skupščine, spregovori nekaj besed oziroma da nam na ta način izroči v uporabo to dvorano. Prosim, tovariš Herman!

MARKO HERMAN: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da v imenu naročnika teh del povem nekaj stavkov.

S tem dnevom postaja Družbenopolitični zbor sestavni del te skupščine tudi v prostorskem smislu. Zamisel, ki se je rodila že pred leti je končno v tem mandatu dobila svojo končno podobo. Izvedba tega prostora ostaja zvesta arhitektonskemu konceptu ostalih dveh dvoran po opremini, po razporeditvi sedežev, kolikor je to seveda pač glede na utesnjen prostor sploh mogoče.

V dvorano je vloženo znanje in delo številnih zunanjih sodelavcev, zunanjih izvajalcev, pa tudi nekaterih delavcev te hiše, ki so tudi precej prispevali h graditvi in opremini dvorane. Vsi smo se trudili, ob stalnem spodbujanju in da tako rečem, priganjanju predsednice, priganjanju v dobrem smislu, da bi naredili nekaj, kar bo dobro rabilo svojemu namenu; kolikor nam je to uspelo, boste presodili vi in mi bomo - moram reči, nekoliko s strahom čakali konca te seje in kritik.

V dvorano so vgrajene vse instalacije, ki omogočajo tudi predstavitev konferenčne dvorane ter glasovalne naprave, kolikor se bo pokazala potreba, in kolikor bomo seveda za to imeli denar. Morda se bodo pokazale začetne napake in pomanjkljivosti, ki jih bomo skušali takoj odpraviti in prosim vas, da nas na te napake in pomanjkljivosti opozarjate.

Ko vam izročamo to dvorano v uporabo, želimo, da bi se v njej dobro počutili in uspešno delali. Prosim pa, da bi s spremembo ustave ne ustvarili morda še enega zbora, ker zanj v tej hiši res ne bo več prostora.

Tovarišica predsednica, zahvaljujem se ti za stalno sodelovanje in za nasvete med gradnjo in ti želim v tej dvorani uspešno vodenje zbora. Hvala za besedo. (Aplavz.)

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala tovariš Herman. Verjetno nam tudi želiš, da bi tu uspešno delali. Po končani seji zbora, tako kot ste me zadnjič zadolžili, vas vabim na skromno slovesnost v restavracijo.

Zdaj bi pa začeli z našo sejo, ker smo že pozni.

Pričenjam 19. sejo Družbenopolitičnega zbora. Za današnjo sejo se je podpredsednik zbora tovariš Stegne opravičil, zato predlagam, da mi tudi danes pomaga pri vodenju seje tovariš Marjan Jelen. Ali se strinjate s tem predlogom? (Da.) Na seji je trenutno navzočih 28 delegatov. Opravičili so se Jože Stegne, Marino Orlando, Željko Cigler, Amalia Petronio, Emil Rojc, Marjan Koren in Jožica Berlisk.

Predlagam, da umaknemo oziroma preložimo na naslednjo sejo zbora sklepanje o odobritvi zapisnika 18. seje, ker zaradi tehničnih razlogov nismo mogli zagotoviti, da bi ta zapisnik dobili s pošto. Predlagam tudi, da v dnevnem redu združimo točki: osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, ker sta ta dva zakona medsebojno povezana. Soglašate s takim predlogom? (Da.)

Glede na to predlagam za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 17. seje zbora,
2. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov, oziroma družbenopolitičnih organizacij,
3. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o poteku usklajevanja nekaterih aktov iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ,
4. Predlog zakona o odložitvi gradnje jedrskih elektrarn do leta 2000,
5. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti,
6. Pobude Zveze društev civilnih invalidov vojne SR Slovenije za ponovno spremembo zakona o civilnih invalidih vojne,
7. Predlog Jugoslovanskega programa ukrepov in aktivnosti za zaustavljanje izseljevanja Srbov in Črnogorcev iz Kosova, hitrejšo vrnitev tistih, ki so ga zapustili in prihod vseh, ki želijo živeti in delati na Kosovu,
8. Predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja,
9. Volitve in imenovanja.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? Če ne, dajem predlog dnevnega reda na glasovanje.

Kdo je za? (Vsi delegati.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog dnevnega reda soglasno sprejel.

Obveščam vas, da bo ob 9.30 uri skupno zasedanje vseh zborov Skupščine SR Slovenije v veliki dvorani, na katerem bomo poslušali poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o 19. seji Zbora republik in pokrajin, ki je bila 13. in 14. novembra tega leta, ki ga bo podal vodja delegacije tovariš Martin Mlinar. Potem bomo poslušali obvestilo delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru

Skupščine SFRJ o obravnavi programa ukrepov in aktivnosti za zmanjšanje inflacije in stabilizacijo gospodarstva ter o sprejemu interventnih zakonov, ki ga bo podal koordinator delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ tovariš Jože Šušmelj. Nato bomo poslušali informacijo o sprejetem programu ukrepov in aktivnosti za znižanje inflacije in stabilizacijo gospodarstva, sprejetih interventnih ukrepov Zveznega izvršnega sveta ter predvidenih aktivnosti Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki jo bo podal tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje. V nadaljevanju pa bomo poslušali še uvodno besedo k predlogu Jugoslovanskega programa ukrepov in aktivnosti za zaustavljanje izseljevanja Srbov in Črnogorcev iz Kosova, hitrejšo vrnitev tistih, ki so ga zapustili in prihod vseh tistih, ki želijo živeti in delati na Kosovu. To uvodno besedo bo podal tovariš Jože Knez, podpredsednik Skupščine SR Slovenije in vodja skupine delegatov vseh zborov za proučevanje aktov iz pristojnosti zborov Skupščine SFRJ. Uvodno obrazložitev k predlogu odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja bo podal tovariš Ivan Godec, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije, informacijo o delu Komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja pa bo podal tovariš Miran Potrč, predsednik Skupščine SR Slovenije in predsednik Komisije za ustavna vprašanja.

Nekatere uvodne besede, ki jih bomo poslušali, ste dobili tudi pisno.

Danes ste na klop dobili nekoliko zajetnejši sveženj gradiv. To je predvsem posledica kratkih razmakov med sejami. Opozorila bi vas zlasti na naslednje: dobili smo odgovore na delegatsko pobudo tovariša Kosa; dobili ste tudi pisno poročilo Odbora za zdravje, delo in socialno varstvo Zveznega zbora Skupščine SFRJ o obravnavi pobude tovarišice Vike Potočnikove in hkrati sklepa Družbenopolitičnega zbora z dne 6.11.1987 v zvezi z načinom sprejemanja dopolnitve zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in predlogov za odpravo te zakonske spremembe. K tretji točki ste dobili nekatera gradiva, ki so povezana z zakonom o zagotavljanju in uporabljanju sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja, čeprav tega zakona na današnji seji ne bomo obravnavali, ker nimamo še zbranih vseh stališč. Ta del poročila delegacije v Zboru republik in pokrajin bomo obravnavali na naslednji seji.

Prejeli pa ste še stališča Sveta za socialno in zdravstveno politiko pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva v zvezi s pobudo sestavljene organizacije združenega dela "Iskre" za dokup let, stališča Družbenopolitičnega zbora, ki naj bi jih sprejel pri teh točkah 4 in 5 in stališča Izvršnega sveta do omenjene pobude.

K 7. točki dnevnega reda ste prejeli stališča in predloge Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva, stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in uvodno obrazložitev k predlogu odloka k 8. točki pa prav tako mnenje Predsedstva RK SZDL. Slednje nam je tudi posredovalo ugotovitve, stališča in usmeritve o obravnavi informacije

delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ. Dobili pa ste tudi uvodno besedo predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja in informacijo s 5. seje ustavne komisije, ki je bila 16. novembra.

Predlagam, da pred skupnim zasedanjem obravnavamo še 1. **TOČKO DNEVNEGA REDA - ODOBRITEV ZAPISNIKA 17. SEJE ZBORA.** Predlagam kdo kakšno spremembo ali dopolnitev osnutka zapisnika 17. seje? Če ne, dajem zapisnik na glasovanje.

Kdo je za? (Vsi delegati.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor zapisnik 17. seje soglasno sprejel.

Prekinjam sejo in vas vabim v veliko dvorano na skupno zasedanje. Nadaljevali bomo takoj po končanem skupnem zasedanju.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 uri in se je nadaljevala ob 11.00 uri.)

PRESEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Nadaljujemo z 2. točko dnevnega reda, to so pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij.

Želi danes kdo od delegatov postaviti delegatsko vprašanje, dati pobudo ali kak drug predlog? Tovarišica Jolanda Kos.

JOLANDA KOS: Tovarišice in tovariši! Vse podatke, ki jih bom porabila pri današnjem vprašanju sem povzela iz Primorskih novic, ki so se na pritisk bralcev izredno potrudile, da so zbrale nekaj podatkov o konvenciji o socialni varnosti sklenjene med Italijo in Jugoslavijo.

Ta konvencija uzakonja pravico do sorazmernega dela italijanske pokojnine našim državljanom, ki so delali ali služili vojaščino na sedanjem ozemlju Italije, prebivajo pa sedaj na območju Jugoslavije.

Jugoslavija in Italija sta podpisali konvencijo leta 1957. Stopila pa v veljavo 1961. Koliko Primorcev in Istranov je delalo oziroma služilo vojsko pod Italijo ni znano. Po nekaterih podatkih iz Italije cca 25.000.

Prvič smo zvedeli o teh pravicah iz te konvencije na podlagi pisanja Primorskega dnevnika, šele pred nekaj leti. O konvenciji o pravicah naših državljanov torej nihče te državljane ni obvestil. Če bo kdo rekel, da je to bilo objavljeno v uradnih listih, že vnaprej povem, da celo posamezne delovne organizacije in druge organizacije nimamo priloge uradnih listov, kjer so obravnavne konvencije in razni mednarodni akti.

Dejstvo, da skoraj po 20 letih veljavnosti konvencije nihče ni v Jugoslaviji - tu mislim na pristojne organe - ni obvestil svoje državljane o legitimnih pravicah, je imelo mnogo negativnih posledic, nepotrebnega iskanja informacij v Italiji, potrebnih in nepotrebnih dokumentov, dolge vrste po raznih bolj ali manj pristojnih organih v Trstu, Gorici in Vidmu, in kar je najtežje izgubljanje vere in zaupanja v lastno domovino so težak davek tega našega skrivanja.

Predolgo je trajalo, da so doma dali vse potrebne informacije in se organizirali, da je steklo vse potrebno za sprejemanje prošelj. V zvezi z navedenim vprašanjem sprašujem Izvršni svet, kje in kateri so vzroki, da skoraj 20 let naši državljani, zaradi katerih je bila konvencija sklenjena, niso v tej konvenciji vedeli nič.

In drugič. Ali je vsaj sedaj poskrbljeno, da so seznanjeni vsi upravičenci, nekdanji Primorci in Istrani, ki žive širom Jugoslavije.

Pravico do dela pokojnine imajo upravičenci, ki imajo najmanj 15 let pokojninske dobe, status upokojenca in da so dopolnili 60 let starosti.

Upravičenci so torej vsi že starejši. Najmlajši so stari cca. 60 let. Žal jih je mnogo umrlo, preden so zvedeli za konvencijo. Zato je upravičeno nezadovoljstvo in ogorčenje ljudi, ki smatrajo, da se namirno zavlačuje z dolgotrajnimi postopki - tudi sedaj ti postopki trajajo povprečno 3 leta namesto - z reševanjem zahtevkov. Ljudje se pritožujejo in krivijo Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Gre za starejše ljudi, večino borce, ki so se vključili v prekomorske brigade, v odpor- niška gibanja oziroma v zavezniške armade v Afriki, Sardiniji itd. Večina jih bo zelo malo ali nič uživala, ta zakoniti del pokojnine, katero bi izplačala Italija in že po sami konvenciji bremeni njena sredstva. Vsaka stran namreč nosi svoja izplačila.

Zato sprašujem, kje so vzroki za tako dolge postopke in kdo je zanj kriv. Kaj bo storil in kaj lahko stori Izvršni svet, da se postopki pospešijo ter da po 25 letih od uveljavitve konvencije vsaj še živeči upravičenci pridejo do pripadajoče pokojnine. O tem imajo veliko vprašanj borčevske organizacije na terenu in v občinskem merilu; s postavitvijo približno takih vprašanj je seznanjeno tudi vodstvo republiške organizacije Zveze združenj borcev.

To je eno izmed vprašanj.

Naslednje pa se tiče čisto drugega drobnega žarišča našega nezadovoljstva.

Zadnje čase je dosti razburjanja okoli samovoljnosti delovnih organizacij, vrtcev, šol, vsega mogočega, tudi občin, raznih skladov interesnih skupnosti itd., ki prenašajo stroške pobiranja plačil za svoje dobave, storitev, davke, takse, prispevke na občane. Odpravili so inkasante, marsikje tudi blagajne, racionalizirali poslovanje, vendar v breme občanov. Zneski izgledajo sicer majhni, vendar so seštevki baje ogromni. Na nedavnem sestanku občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV v Piranu je bilo to navedeno kot eden od primerov nezakonitosti, ki smo jih podvrženi na vsakem koraku. Nezadovoljstvo raste od maja tega leta, ko je Ljubljanska banka uvedla kar visoko izplačilno provizijo. Prej namreč le te ni bilo in je imela vsaj za svoje komitente občane varčevalce, ki imajo v večini pri njej za tovrstne izdatke vloge na vpogled avista, ki jih obrestujejo celo po 7,5 odstotni obrestni meri.

Provizija se plača v vsakem primeru. Tudi ob sočasnem dvigu, torej tedaj ko ni dela niti rizika s štetjem denarja, kar po starih letih ... in je bilo vedno brezplačno. Koliko denarja, koliko časa v vrstah in to še vse v breme občanov. Koliko

dodatnega razburjenja in seveda nemoči občanov, ki iščejo tudi povezavo med iskanjem novih dohodkov v bankah v zvezi z Agrokomercem. Da ne govorim o pošti. Pošta ima provizije še višje. Torej včasih ko so bili zneski nizki, torej osnove nizke, smo poznali samo promile za tovrstne izdatke, danes poznamo samo procente.

Bilo je veliko očitkov, pisanj v raznih časopisih. Primorske novice so o tem pisale malo več. Bilo je mnogo vprašanj tudi bralcev. Izvedle so se tudi male ankete. Vendar vse to ni bilo dovolj, da kdo od poklicanih zavzel stališče, in dal javni odgovor ali gre res za nezakonitosti, za krepko kršenje zakona o obligacijskih razmerjih in s tem povezanim nepotrebnim razburjenjem in obremenjevanjem občanov. Poudarjam, zneski izgledajo majhni, vendar posamezne družine lahko plačajo nekaj novih tisočakov na mesec, če so še tako skromne, torej ne gre za majhno stvar, poleg tega pa gre tu za vprašanje nezakonitosti.

Zato sprašujem Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ali je pri nas, že sedaj na splošno vpeljan način plačevanja in prenašanja stroškov le-tega na občana, zakonit. Ali so tarife, ki jih uporabljajo zakonite, samoupravne in predvsem družbene sprejemljive. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa, tovarišica Kosova. Vprašanji bomo poslali Izvršnemu svetu, ki naj do naslednje seje pripravi odgovore.

Še kdo želi postaviti delegatsko vprašanje, dati pobudo ali predlog? Tovarišica Vika Potočnik.

VIKTORIJA POTOČNIK: Pozdravljeni! Na včerajšnji seji predsedstva Občinske konference ZSM Ljubljana-Bežigrad, so med drugim obravnavali tudi reakcijo ob programu, ki zadeva dvojezično šolstvo na avstrijskem Koroškem, ki je sprožil pri nas, tako kot tudi pri avstrijskem življu razburjenje in zaskrbljenost. Mladi so podprli vsa prizadevanja za odpravo tega programa, posebej pa še podprli akcijo Mestne konference socialistične zveze in mladine glede organiziranja protestnega shoda pred avstrijskim konzulatom v Ljubljani. V zvezi s tem pa sprašujem: ali obstajajo ocene, kako bodo vplivala sedanja dogajanja na področju dvojezičnega šolstva na nadaljnje sodelovanje Slovenije v skupnosti Alpe Jadran oziroma kaj bo naredila Slovenija in ustrezni organi za preprečitev oziroma odpravo omenjenega programa? Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa, tovarišica Vika. Bi želeli na to vprašanje že danes odgovor? (Da.) O tem bi obvestili Izvršni svet. Odgovor bi poslušali v drugem delu te točke. Prosila bi dežurnega člana Izvršnega sveta, da se poveže z Izvršnim svetom, da bi lahko dobili odgovor na to delegatsko vprašanje. Želi še kdo zastaviti vprašanje? Tovariš Franc Hribar.

FRANC HRIBAR: Predčasno smo bili vsi seznanjeni preko dnevnega tiska, da je afera v zvezi z Agrokomercem bila znana najkasneje 14. aprila, ker so bili na naslove v federaciji poslane širše informacije, v katerih se je seznanjalo vse te

organe, kako se nezakonito posluje v Agrokomercu in moram reči, da do sedaj nismo ugotovili, da je bilo to demantirano. Na podlagi informacij, ki smo jih lahko slišali je največ transakcij v zvezi z nepokritimi menicami bilo v juniju in avgustu, delno tudi v septembru. Zato me zanima: kaj so zvezni organi storili za preprečitev večje gospodarske škode kot posledice kriminalnega dejanja? Naša delegacija naj zahteva odgovor o tem. Odgovor naj ne bo poslan samo našemu zboru, ampak širši jugoslovanski javnosti, ker to tudi od nas zahtevajo. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Hribar. Mislim, da je bil tovariš Hribar jasen, da naj delegatsko vprašanje damo delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin. Poslali pa ga bomo tudi delegatom v Zveznem zboru Skupščine SFRJ, ki naj skušajo pridobiti odgovor oziroma zahtevajo, da se nekatera vprašanja tudi javno pojasnijo. Želi še kdo? Tovarišica Sonja Lokar.

SONJA LOKAR: Oprostite mi, jaz imam tri stvari. Niso preveč dolge in vsako bom čisto na kratko argumentirala.

Najprej se mi zdi dobro dati pobudo, da ob pripravi na republiško resolucijo za prihodnje leto predlagam, da slovenski Izvršni svet pripravi posebno in kvantificirano oceno pričakovanih nesorazmerij; znano vam je, kako drastične so te zaostritve v drugih republikah. Zato mislim, da se bo pri nas tudi kmalu pokazalo, da imamo določene probleme zaradi tega, čeprav so bile takšne izravnave cenovnih nesorazmerij tudi naša zahteva. Tega se ni izmislil Zvezni izvršni svet sam, še bolj natančno pa bi bilo treba razmisliti, do kakšnih socialnih zaostritev bo prišlo zaradi izvedbenih aktov za uresničevanje antiinflacijskega programa. Potrebni bi bili predlogi, kako bomo te socialne zaostritve razreševali. Mislim, da je situacija dosti resna, da bi potrebovali takšno posebno oceno v okviru resolucije.

Drugo, kar se mi zdi važno je naslednje. Ne bi se nam smelo zgoditi, da bi resolucijo za leto 1988 sprejemali ne da bi bilo omogočeno, da se v skupščini celovito uskladijo interesi delavcev, ki delajo v materialni proizvodnji in v družbenih dejavnostih. Gre namreč za interese vseh delavcev, ki so hkrati uporabniki programov in storitev družbenih dejavnosti. Kako bomo to speljali, ni formalno, ampak je globoko politično in razvojno vprašanje.

Mislim, da bi morali nanj konkretno misliti v pripravah na resolucijo.

Zdaj pa še nekaj glede Agrokomerca. Problem vidim v naslednjem. Poleg vsega tega razčiščevanja odgovornosti je za mene največji problem v zvezi z Agrokomercom ta, da je utrpela strahovito škodo družbena lastnina; da so produkcijska sredstva in ljudje, ki so sposobni produktivno proizvajati, onemogočeni, in da mi kot socialistična družba, ki mora zaščititi družbeno lastnino tega nismo bili sposobni storiti. Mislim, da je pomembno napraviti resno analizo o tem, kaj v našem sistemu, in kaj v našem ravnanju, ne bi bilo tako storjeno, da bi se to pravočasno preprečilo. Ne glede na to, da bi kogarkoli nagradili za to, ker je protipravno ravnal in ker je ustvaril situacijo, da se je

začel tak drastičen tečajni postopek. Gre za naš skupni interes, predvsem pa za interes ljudi, ki tam zelo težko živijo, da se take stvari ne bi več ponavljale in da bi vnaprej bolje pripravljene, kadar pride do stečaja, da rešujemo tisto, kar je rešiti možno in kar je rešiti racionalno, v interesu nas vseh. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala tovarišica Sonja. Glede predloga, da se pripravi kvantificirana ocena socialnih zaostritev in glede tega, kako bomo razreševali probleme, ki bodo nastali bom pobudo posredovala Izvršnemu svetu ter terjali pripravo tega gradiva.

Glede drugega vprašanja, kako zagotoviti skozi delegatski sistem in v celoti odnosov pri odločanju v Skupščini SR Slovenije čim večjo uskladitev različnih delov združenega dela, bi vas informirala, da je Predsedstvo Skupščine SR Slovenije posebej razpravljalo o teh vprašanjih ter sprejelo poseben program sodelovanja s samoupravnimi interesnimi skupnostmi na tem področju ter njihovega vključevanja v sprejemanju letne resolucije o družbenoekonomskemu razvoju. Vse to je posebej že objavljeno ali pa bo. Naloga nas delegatov je, da v vseh delovnih telesih maksimalno prispevamo k temu, da do take uskladitve pride. Zato je ta pobuda tista, ki jo moramo verjetno mi vsi upoštevati, zlasti pa mi predsedniki zborov in seveda celotno predsedstvo Skupščine ter organizirati delo tako, da zagotovimo pogoje. Delegati pa morajo s svojim delom prispevati, da do uskladitve prihaja ter, da se vprašanja razčiščujejo, da dobijo pravo mesto pri odločanju.

Glede tretjega vprašanja oziroma predloga pa predlagam, da se ta trenutek ne dogovorimo o tem, kdo naj pripravi tako analizo sistema in ravnanja, temveč da opravimo konsultacijo z delegacijo v Zboru republik in pokrajin, ki je nekatere sklepe sprejemala, o potrebi analize sistema ter da vidimo do kje so te naloge danes že opravljene. Če so že opravljene se bomo z njimi seznanili na eni prihodnjih sej, če pa še niso jih bomo prosili, da pospešijo aktivnosti za analizo sistema, ki so bile takrat v Zboru republik in pokrajin sprejete in podprte s strani naše skupščine. To je takrat, ko smo obravnavali poročilo delegacije o ravnanju ob razpravi ob zadevi Agrokomerc v zvezni skupščini. Na naslednji seji bi nas torej informirali, do kje je ta zadeva prišla. Soglašate s takim pristopom?

Želi še kdo danes postaviti delegatsko vprašanje, dati kakšen predlog ali pobudo? Če ne želi, potem predlagam, da izjemoma danes obravnavamo v tem prvem delu še opredelitev do odgovora na delegatsko vprašanje tovariša Fašaleka glede kritja škode iz dodeljenih sredstev solidarnosti nezdruženim kmetom za škodo, nastala po pozebi v zimi 1984/85. To predlagam zato, ker je tovariš Vuga, ki je predsednik Izvršnega sveta kasneje zadržan, zaradi razlogov, ki so neodločljivi. Tovariš Fašalek, prosim če se opredeliš glede mojega predloga.

FRANC FAŠALEK: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Meni je zelo žal, pa tudi najbrž vsem tistim vinogradnikom, ki imajo vinograde in bomo komaj po treh ali štirih letih dobili ta sredstva. Čeravno je samoupravna pot

drugačna in bi po tem družbenem dogovoru ta sredstva morala dobiti isto leto oziroma najpozneje drugo leto, kajti vinograd se sanira prvo leto. Če se ne sanira, potem propade in ga zaraste trava. Nejasna pa mi je tudi še ena formulacija v tem sklepu. Na drugi strani namreč piše: udeleženci družbenega dogovora so sporazumni, da se lahko sredstva solidarnosti v skladu z zadnjo alineo 2. člena družbenega dogovora izjemoma uporabi za odpravo posledic zimske in spomladanske pozebe. Zakaj ta izjemoma ni črtan? Ali družbeni dogovor izključuje npr. vinogradništvo oziroma to vrsto kmetijske proizvodnje? Samo to.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Fašalek. Prosim, tovariš Vuga, če lahko to pojasniš.

TOMAŽ VUGA: Tovarišica predsednica, jaz bi samo tole na koncu skušal odgovoriti zakaj dikcija družbenega dogovora. Kajti taka naravna nesreča kot je zimska pozeba ni taksativno navedena v družbenem, dogovoru, pa pa je po družbenem dogovoru dopuščeno, da se še druge naravne nesreče štejejo kot naravne nesreče in se zanje dodeli sredstva. Ta primer se izjemoma ne nanaša na vinogradnike, ampak na tisto pozebo.

Ker govorim, bi odgovor na delegatsko vprašanje dopolnil z nekimi podatki, tako, da bo stvar čimbolj ažurna. V drugem odgovoru smo navedli stanje podpisovanje tega dogovora s strani podpisnikov oziroma udeležencev družbenega dogovora. Danes je stvar nekoliko boljša. Manjka nam v bistvu polovica občin. Danes smo sicer dobili še od dveh občin potrdilo, da so sprejeli te sklepe tako, da računamo da bomo po naših urgencah, ki so bile dane v prejšnjem tednu skušali čimbolj to stvar zaključiti. Mimogrede naj še to povem, da je včeraj Izvršni svet na svoji seji sprejel sklep o odpoklicu sredstev iz organizacije združenega dela za te namene, tako da računamo da bomo v enem mesecu ta postopek za odpoklic sredstev tudi mi podpisali in da bomo ta sklep lahko potem tudi izpeljali. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa tovariš Vuga. Želi še kdo razpravljati v zvezi s tem vprašanjem? (Ne.)

Obvestila bi vas o tem, da je Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije dala pobudo Skupščini SR Slovenije za spremembo Poslovnika Skupščine SR Slovenije. Pobudo bodo obravnavala delovna telesa Skupščine in naš Odbor za družbenopolitični sistem.

Prekinjam 2. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 3. TOČKO DNEVNEGA REDA - POROČILO DELEGACIJE SKUPŠČINE SR SLOVENIJE V ZBORU REPUBLIK IN POKRAJIN SKUPŠČINE SFRJ O POTEKU USKLAJEVANJA NEKATERIH AKTOV IZ PRISTOJNOSTI ZBOROV REPUBLIK IN POKRAJIN SKUPŠČINE SFRJ.

Poročilo delegacije smo poslušali na skupnem zasedanju. Poslušali smo tudi obvestilo delegacije iz SR Slovenije v zveznem zboru Skupščine SFRJ. K poročilu delegacije ima predstavnik delegacije, tovariš Sintič, še dodatno obvestilo v zvezi z usklajevanjem zakona o deviznem poslovanju. Danes ste dobili na

mizo tudi pisno poročilo o tem, vendar želi delegacija še ustno informirati zbor o nekaterih vprašanjih.

JOŽE SINTIČ: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! K poročilu vodje delegacije na skupnem zasedanju zborov želim podati še naslednja pojasnila k zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju.

Skupščina SR Slovenije je na sejah dne 6.11.1987 obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju, ki ga je predložil zvezni izvršni svet in takrat sprejela sklep številka ZS 43-9/87 ESA 349, prav tako pa tudi stališča k navedenemu osnutku zakona. Skupščina SR Slovenije je v sklepu k osnutku zakona zapisala vse spremembe in dopolnitve zakona, ki jih je predhodno s svojim osnutkom zakona predlagala že delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Poročilo o usklajevanju osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju ste prejeli, kot je že povedala tovarišica predsednica, danes na klop. Upam, da ste ga vsaj uspeli preleteti, zato mislim, da ni potrebno glede tega obširnejše poročilo. Ob koncu pa bi samo predlagal, da sprejmete poročilo delegacije o njenem delu v zvezi s tem zakonom, kakor tudi poročilo delegacije, ki je bilo podano na skupnem zasedanju in potrdite njeno delo. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala tovariš Sintič. Na klopi imate tudi predlog sklepa, ki bi ga lahko, če se bomo tako odločili, sprejeli k poročilu delegacije, ki se nanaša na vsa vprašanja o katerih je poročala delegacija. Pri tej točki bi morali tudi upoštevati informacijo, ki jo je dal Izvršni svet na skupnem zasedanju.

Predsednik Izvršnega sveta na seji je tovariš Peter Toš. Kdo želi razpravljati k poročilu delegacije? Tovarišica Vika Potočnik.

VIKTORIJA POTOČNIK: Svoje stališče želim podati predvsem k stališčem, ki jih sprejemamo. Mislim, da v 4. točki premalo zavezujemo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije k aktivnejši vlogi. Njegova vloga ni zgolj poročanje o uresničevanju, zato predlagam, naj se stavek glasi takole: "Zbor nalaga Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da sprejme program, posebej še tistih nalog, ki so v njegovi pristojnosti za pospeševanje procesa prestrukturiranja gospodarstva, odpravo cenovnih neskladij in upoštevanje družbenega dogovora o osebnih dohodkih in da ga sproti obvešča o vprašanjih in problemih pri uresničevanju sprejetih programov in ukrepov."

Slovenski Izvršni svet namreč ne more biti samo poročevalec Skupščini, moramo ga postaviti tudi še v aktivnejšo vlogo.

In nazadnje predlagam, da to poročilo oziroma stališče vseh treh zborov pošljemo tovarišu Zemljariču. Iz tega gradiva oziroma teh stališč je namreč razvidno, kakšne aktivnosti je vodila Skupščina SR Slovenije in po kakšnih usmeritvah in na podlagi česa so tako delegati Zbora republik in pokrajin in

Zveznega zbora glasovali. Da nismo bili zgolj kot posamezniki temveč kot organizirani del družbenopolitične skupnosti Slovence. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa, tovarišica Potočnikova. Prosim te za tvoj tekst, da ne bi potem kasneje iskali. Slišali ste dva predloga. Kdo želi naprej razpravljati? Tovariš Lenarčič.

MARJAN LENARČIČ: Mi smo se pred nekaj dnevi sestali v Zvezi združenj borcev in podprli nastop slovenske delegacije v obeh zborih, v Zveznem zboru in Zboru republik in pokrajin, v zvezi z protiinflacijskim programom. Menili smo, da morajo delegati tudi v prihodnje vztrajati na stališčih naše skupščine tudi pri obravnavi novih predlogov, ki jih bo Zvezni izvršni svet ponudil v razpravo za spremembo ali dopolnitev ali sprejem novih predpisov, ki naj bi jih realizirali kratkoročno, srednjeročno ali dolgoročno in da pri tem naši delegati ne odstopajo od stališč naše skupščine. Zlasti ne od tistih, ki smo jih oblikovali ob pobudi Predsedstva SFRJ za spremembo in dopolnitev ustave SFRJ in upoštevajoč pri tem tudi sklepe sprejete na 13. Kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, to je, da se ne pristaja na spremembo temeljev ustave še posebej glede odgovornosti republik in pokrajin za lasten in skupen razvoj.

Naša delegacija v obeh zborih naj se še nadalje zavzema za uveljavljanje ekonomskih tržnih in drugih zakonitosti, odprtosti našega gospodarstva v svet, za samostojnost organizacij združenega dela, za motivacijo v smeri izvoza, itd.

Menili smo tudi, da je odprta vrsta vprašanj za zaježitev inflacije, pri čemer je treba zasledovati dolgoročno strategijo na načelih, kot smo jih oblikovali v naši skupščini.

Delegati tudi ne bi smeli pristajati na nobene zvezne zakone ali izvedbene akte, ki nimajo opore v veljavni ustavi.

Antiinflacijski program sprejemamo pod prisilo, ki ni v interesu slovenskega naroda in narodov, ki živijo v naši socialistični republiki, saj smo ga zaradi tega tudi odklonili. Zato je treba budno spremljati ali prinašajo interventni predpisi ter šok terapija do junija 1988, pozitivne ali negativne posledice. Za negativne posledice mora nosilec predlogov tudi odgovarjati.

Slovenski narod smo prepričali, da imamo prav, da stabilizacijsko ta inflacijski program ni naravnan stabilizacijsko in da je treba zdaj tudi v tem smislu spremljati, kaj se bo zdaj pri nas dogajalo. Stvari, ki imajo pozitivne rešitve je treba tudi aktivno realizirati.

V Zvezi združenj borcev ne soglašamo s sistemom preglašovanja o tako pomembnih vprašanjih, kot je antiinflacijski program, ki zadeva interese delavskega razreda, delovnih ljudi in občanov vseh narodov in narodnosti SFR Jugoslavije.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa, tovariš Lenarčič. Kdo bo naslednji razpravljalec? Tovariš Franc Hribar.

FRANC HRIBAR: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši! V sindikatu smatramo, da je treba dati polno priznanje

naši delegaciji v Zveznem zboru in tudi v Zboru republik in pokrajin, ker so se maksimalno trudili za uveljavitev stališč Republiške skupščine in seveda oblikovanih sklepov, ki so bili oblikovani v javni razpravi.

Najbrž smo vsi več ali manj računali, da bodo stvari verjetno takšne kot so bile predložene, ker bomo preglasovani in da se seveda iz tega odpirajo velika in tudi politična vprašanja, zlasti če imamo pred seboj nekatere zelo pomembne naloge, ki so pred nami, predvsem mislim resolucijo za leto 1988. Lahko namreč ugotovimo, da je že dejansko takšna kot je, kot se ponuja, protiustavna, ker posega v nekatere kategorije ustavnih temeljev in da se poskuša seveda skozi ta antiinflacijski program pripe-
ljati vse tisto s čemer se nismo strinjali oziroma k čemer smo imeli dopolnilne predloge. To nas vse skupaj zaskrbljuje. Sprašujemo se, kakšna bo usoda naših razprav, naših pobud in sugestij, kajti čestokrat v teh raznih rešitvah predvsem iščemo - jaz bi malo poenostavljeno rekel - revščino, in skušamo na teh temeljih graditi in odpravljati tako ekonomske kot tudi družbene probleme.

Mi smo v zadnjem obdobju doživljali in bili informirani tako preko sredstev v tisku, televiziji itd., da so prvi veliki udari v nekaterih republikah pri izvajanju zakona doživeli veliko nezadovoljstvo delavskega razreda in da smo že na prvih preizkuš-
njah odstopali od temeljnih usmeritev, ki so bile sprejete v antiinflacijskem programu prav v tistih sredinah in tistih okoljih, ki so stoprocentno za njih glasovali.

Sprašujem se, kakšne bodo razmere v Sloveniji v naslednjem mesecu, če bomo izvrševali antiinflacijski program in sprejete ukrepe tako, da bomo za nezadovoljstvo delavcev takoj obljubili 40, 50 in več odstotno povečanje osebnih dohodkov. Mislim, da bi morali najbrž tudi v naših delegacijah, ko bo prvo zasedanje, to vprašanje postaviti. Ker tako ravnanje ni prisotno v Makedoniji, pač pa tudi v Hrvaški, Srbiji itd.. Imamo podatke, da se približno tako pristopa k uresničevanju antiinflacijskega programa. Zato smo najbrž lahko vsi zaskrbljeni, pa ne samo za usodo slovenskega naroda, ampak za usodo našega sistema, tako pravnega kot političnega. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Hribar. Se bo še kdo prijavil? (Da.) Prosim, tovariš Ciril Baškovič.

CIRIL BAŠKOVIČ: Zelo na kratko bom povedal. Zadnja razprava se mi zdi, da je ključnega pomena. In njeno nadaljevanje, če na to pristajamo ali ne, ne samo za ta zbor tudi za subjektivne socialistično organizirane sile bo postavljalo vprašanje, ki se jim sploh ne bo mogoče izogniti.

Rad bi samo tole povedal. Zelo verjetno bomo pri ukvarjanju z reševanjem krize ugotovili, da bodo potrebne spremembe političnega ter družbenoekonomskega sistema v zelo pomembnih točkah. Sicer ne bo rešitve za samoupravni socializem. Samo toliko bi želel dopolniti to zelo indikativno razpravo. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa, tovariš Baškovič. Tovariš Jože Knez, prosim.

JOŽE KNEZ: Jaz bi Cirilu dodal tri besede. Ne samo za samoupravní socializem, lahko so tudi pod samoupravnim socializmom.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Knez. Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

Pripomb k sklepu razen dopolnitve, ki jo predlaga tovarišica Vika ni. Če ima kdo pripombe naj se takoj oglasi. (Nihče.)

Potem predlagam, da se poenotimo še o tem, da v 4. točki v zadnjem odstavku dodamo besede: "Zbor predlaga Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da sprejme program, posebej še tistih nalog, ki so v njihovi pristojnosti za pospeševanje procesa prestrukturiranja gospodarstva, odpravo cenovnih neskladij in upoštevanje družbenega dogovora o osebnih dohodkih in da ga sproti obvešča o vprašanjih in problemih za pospeševanje procesov prestrukturiranja gospodarstva, odpravo cenovnih nesorazmerij ter uravnavanje vseh oblik porabe kot tudi odnosov pri razporejanju dohodka v skladu z družbenim dogovorom." To je predlog dopolnitve.

Se strinjate s to dopolnitvijo? (Da.) Prehajamo na sklepanje.

Dajem na glasovanje sklep zbora ob obravnavi poročila delegacije.

Kdo je za? (Vsi delegati.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sklep k poročilu delegacije soglasno sprejel.

Tovarišica Potočnik predlaga naj ta sklep pošljemo tovarišu Zemljariču. Mislím, da to lahko storimo.

Zaključujem to točko. Dobila sem obvestilo Izvršnega sveta, da bo tovarišica Cvetka Selšek, predsednica Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje takoj odgovorila na delegatsko vprašanje, ki ga je postavila tovarišica Potočnik, ker odide kasneje v Zagreb. Ali soglašate s tem? (Da.) Prosim, če obvestite tovarišico Selšek.

Prehajamo na 4. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZAKONA O ODLOŽITVI GRADITVE JEDRSKIH ELEKTRARN DO LETA 2000.

Predlog zakona o odložitvi graditve jedrskih elektrarn do leta 2000 je predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Družbenopolitični zbor k predlogu tega zakona sprejema stališča v skladu s 74. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za varstvo človekovega okolja.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je tovariš dr. Milan Čopič, vršilec dolžnosti direktorja Republiške uprave za jedrsko varnost. Želite morda besedo, tovariš Čopič? (Ne.) Hvala lepa. Želijo morda besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Predno preidemo na razpravo vas moram obvestiti, da je Splošno združenje energetike Slovenije včeraj predsedniku Skupščine SR Slovenije posredovalo sklep Skupščine tega združenja, ki

je bila 18.11.1987, v katerem zahteva, da predsednik seznaní skupščino oziroma obvesti o sklepu, ki ga je ta skupščina tega združenja sprejela.

Prebrala vam bom ta sklep zato, da nam ne bi kasneje očitali, da delegate nismo pred odločanjem o tem zakonu seznanili z njihovim mnenjem. Citiram torej ta sklep: "Skupščina Splošnega združenja energetike Slovenije meni, da je sklepanje o odložitvi gradnje jedrskih elektrarn do leta 2000 preuranjeno, dokler strokovne institucije ne bodo izdelale primerjav tehničnih, ekonomskih, ekoloških in drugih parametrov, ki bodo omogočili analize prednosti in slabosti posameznih variant razvoja energije v SR Sloveniji in SFRJ z narodnogospodarskega vidika". Torej sklepanje brez predhodnih analiz in brez dokumentacije je preuranjeno in bodo posledice zakona."

Pričenjam razpravo o predlogu zakona. Prosim, tovarišica Božena Ostrovršnik.

BOŽENA OSTROVRŠNIK: Moram reči, da se čudim takemu sklepu ter temu, kdaj je bil sklep sprejet. Vsi dobro vemo, da so razprave o teh vprašanjih bile zelo poglobljene in zelo dolgotrajne, da smo takrat v razprave pritegnili tudi strokovno javnost, če pa se ta strokovna javnost ni mogla opredeliti in se je šele sedaj zbudila, potem se lahko vprašamo, kakšna je pravzaprav njihova strokovnost.

Predlagala bi, da ne glede na to, vendarle prisluhnemo temu, kar so javna razprava, sklepi naše konference in zbori Skupščine ob sprejemu programa pravzaprav že sklenili.

PRESEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa, tovarišica Božena. Prosim, tovariš Anderlič.

TONE ANDERLIČ: Strinjam se s tem, kar je tovarišica Božena povedala, predlagam pa, da se te tovariše ukori z nekim opominom, da je nemogoče v delegatski skupščini zahtevati, da se nekaj kar je na dnevnem redu in kar je šlo že skozi vso proceduro ne sprejema. In to brez utemeljitve, saj oni presojaajo zadeve z narodnogospodarskega vidika že leta in leta in nam tudi predlagajo razne rešitve; v organih splošnega združenja pa dostikrat niso upoštevali drugačnih mnenj.

Pridružujem se temu, da gremo lahko mimo tega naprej. Hvala.

PRESEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Anderlič. Mislim, da o tem obvestilu ni potrebna široka razprava, ker se mi vsi zavedamo tega, kar pravi tovariš Anderlič, da je bilo dovolj časa za vse opredelitve od priprave ekološke konference, na sami konferenci, pri sklepanju v skupščini, ko smo se odločili za tak zakon in v času celotnega zakonodajnega postopka.

Če soglašate bi s pismom opozorila na ta dejstva in na razpravo na zboru Združenja ter jih obvestila o tem, da smo bili z njihovim sklepom seznanjeni. Prosim, tovariš Ciril.

CIRIL BAŠKOVIČ: Pogosta je situacija, ko se o postranskih zadevah debatira več kot o glavnih. Ampak praviloma je v

ozadju dejstvo, da so postranske tiste, ki so najbližje poti, s katerimi se da zgrabiti ali pa ne glavne stvari. Torej upravičena debata.

V tem okviru bi predlagal, da formuliramo morda sklep zbora drugače. Gremo na sprejemanje zakona in ob tem povemo, da sprejem zakona ne onemogoča naknadnih nadaljnjih strokovnih presoj, ki jih je treba delati. Če na tej podlagi odgovorna telesa v družbi ob veljavnem zakonu pridejo do spoznanja, da je treba zakon spremeniti, je potem odprta možnost za postopek spremembe zakona. To pomeni sprejmimo zakon in ne ukinimo nika-kršnih koli nadaljnjih strokovnih proučevanj, kajti stroka naredi to, kar zmore in to kar je odvisno od okoliščin, v katere je postavljena.

Verjamem, da z zorenjem zmore vedno več in tudi okoliščine se lahko nekoliko spreminjajo. Kadar je pozorna in pa usmerjena v iskanju argumentov v neko stran enostavno ne more dosti moči posvetiti stanju z argumenti za drugo zadevo. Sprejem zakona bi pravzaprav omogočil in celo terjal od stroke, da je pozorna na stvari, na katere je nekoliko sedaj spregledala. Hvala lepa.

PRESEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Baškovič. Tovariš Jože Knez.

JOŽE KNEZ: Zdaj se bom oglasil kot predsednik Problemske konference, na žalost smo spet v dialogu. Ti tovariši, ki so tukaj pisali, so sodelovali na tej problemski konferenci. Problemska konferenca je v teh zadevah, ki jih je stroka do tedaj poznala, zbrala in postavila spoznanje in o njih razpravljala.

Oblikovala je nek dinamični model. Model, ki ni lahek. To je model skrajnega varčevanja in vse to nam se ni izteklo. Na zadnji seji odbora smo rekli, da bomo morali pravzaprav napraviti in nujno ponoviti neko konferenco, ne glede celotnega vprašanja, ampak glede vprašanja, zakaj nam prepočasi nekatere zadeve potekajo. Ampak na vsak način ta model ni tak, da bi bodočnost za manj energije, brez jedrske energije, nam bila v pladnju prinesena.

Uresničevanje tega modela jasno pomeni vrhunsko strokovno delo, udeležbo od bilanc do vseh mogočih narodnogospodarskih rešitev znotraj tega, kar smo se zmenili. Drugače pa je treba kaj drugega narediti. Ta konferenca ni mrtva. To so bili slovenski ljudje. Slovenski strokovnjaki so bili takrat dolžni dati pravi odgovor. Mislim, da bi nezaupanje v tem momentu silno politično slabo odjeknilo v tem našem prostoru.

Osebnostno smatram, da je to manipulacija. Manipulacija s časom, ki ga imamo. Problem naših energetskih vprašanj je pre-majhna odločnost na področju varčevanja in premajhna odločnost za zgraditev obstoječih objektov, za katere smo se odločili v zameno. Nihče o tem ne govori. Vsi pravijo, da imamo še to rezervo. Samo te rezerve so pogojene ekonomsko, ekološko, denarno. Kaj potem? Ko se je problemska konferenca o tem odločila, se je odločila z danimi parametri, z malo denarja ter zasičena z ekološkimi problemi okolja in tudi ob vprašanju realnih virov.

Saj je bilo to vse znano. To je pravzaprav postavljena pred skupščino nekega zahtevka po nekem čeku.

Mislím, da to niso tako enostavna vprašanja, da ne bi mi glede njih formulirali zelo odločne sklepe.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa, tovariš Knez. Lahko zaključim razpravo? Tovarišica Jolanda Kos ima besedo.

JOLANDA KOS: Imejte potrpljenje. Samo drobno vprašanje. Zakonodajno-pravna komisija in Izvršni svet sta zasedala isti dan. Zakonodajno-pravna komisija je ponovno opozorila na materialne posledice sprejema oziroma potrebno kvantifikacijo materialnih obveznosti. Izvršni svet je to svoje stališče dal in povedal, da takih obveznosti elektrogospodarstvo ne bo imelo. Ali s tem, kar je Izvršni svet dal, soglašá Zakonodajno-pravna komisija in smatra, da je v redu?

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Zakonodajno-pravna komisija je imela danes zjutraj še sejo. Tovariš Kotar, kje je? (Ga ni.) Mislím, da ni bilo problemov glede tega dejstva. Vsaj mene ni nihče obvestil. Ali je kdo od članov komisije tukaj, ki je bil zjutraj na Zakonodajno-pravni komisiji? (Ne.) Zakonodajno-pravna komisija ima vedno pred sejo zbora še enkrat sejo in tisto, kar je še problematično pogleda. Vendar mene ni nihče obvestil, da je kaj problematično. Tako, da mislím, da ni nobene potrebe. Izvršni svet je seveda dal mnenje kasneje, čeprav je bila seja na isti dan, vendar je mnenje prišlo na skupščino kasneje.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Dobro, potem predlagam, da preidemo na sklepanje o naših stališčih. Moram pa vas obvestiti, da sta Zbor občin in Zbor združenega dela že sprejela zakon, kljub temu pa jim stališča moram poslati.

Dajem na glasovanje stališča k predlogu zakona o odložitvi graditve jedrskih elektrarn do leta 2000.

Kdo je za? (Vsi delegati.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog stališč.

Na podlagi 28. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora bom sprejeta stališča posredovala Zboru združenega dela in Zboru občin ter predlagatelju. Dogovorili pa smo se, da smo se razumeli, da bi v tem smislu, kot je tovariš Anderlič govoril oblikovali pismo, v katerem bi na nek način v bistvu odgovorili skupščini Združenja splošnega združenja elektrogospodarstva.

Zdaj pa bi se, preden preidemo na 5. točko dnevnega reda, vrnili na 2. **TOČKO DNEVNEGA REDA.**

Na delegatsko vprašanje tovarišice Vike Potočnik bo odgovorila tovarišica Cvetka Selšek, članica Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednica Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

CVETKA SELŠEK: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegate! Glede vprašanja dvojezičnega šolstva v

povezavi z delovno skupnostjo Alpe-Jadran bi vam rada povedala naslednje.

Ko se je pojavil koroški pedagoški model, ki naj bi povzročil spremembo v dvojezičnem šolstvu pred leti, je Slovenija takoj podvzela ukrepe za to, da se razčisti, kaj to je, kaj naj bi to pomenilo in da se pač ugotovi, kakšne posledice bi to imelo na manjšino. Vsekakor se je opirala predvsem na stališče manjšine in ta mnenja so bila, da nikakor modela ne bi bilo možno sprejeti, ker pomeni ločevanje otrok v bistvu segregacijo, geto, izolacijo, osamitev, praktično v smislu uresničevanja asimilacijskih teženj.

Mi smo takrat na vseh možnih kanalih, ob vseh možnih srečanjih to zelo ostro postavili avstrijski strani. To vprašanje je postavil predsednik Milukič lansko leto na Bledu kanclerju Vranickemu, to vprašanje je postavil predsednik Šinigoj kanclerju Varnickemu, ki je imel poseben razgovor na Bledu, hkrati z državnim obiskom. To smo postavili letos, ko smo bili septembra ob otvoritvi Plečnikove razstave na sprejemu pri Vranickem, njemu ponovno in venomer smo dobili od njega odgovor, da ne bo dopustil, da bi bil ta model sprejet v celoti, takšen kot se predlaga na Koroškem, ampak da bo storil vse, ad se z manjšino najde primeren kompromis, ker se strinja, da šolskega vprašanja ni možno reševati tako, da ga nekdo sprejme izven volje tistega, na katerega se naj bi ta ureditev potem uporabljala. Tako smo celo iz kanclerjevega kabineta dobili pismo, sicer preko Švice, ker je en Slovenec v Švici ravno tako postavil za manjšino in v bistvu pismo v istem smislu obljublja, da bo storjeno vse.

Kancler je celo, kot nam je obljubil, ustanovil komisijo, ki naj bi proučila zadevo: ta komisija je na strokovni ravni imela v samem začetku dosti dobre rezultate. Manjšina je bila z delom zadovoljna in je celo menila, da bi lahko prišlo do nekega kompromisa, vendar se je v določeni točki potem seveda strokovno delo, ki so ga podpisali tudi vsi ostali, ki se v stroki ukvarjajo z dvojezičnim šolstvom v Avstriji, zaustavilo, prišlo v politične okvire in v zadnjih 14 dneh, treh tednih, je bila zelo ostra politična debata najprej na Koroškem, kjer so se na preseenečenje zadinile vse tri stranke, na pedagoškem modelu. Ta debata se je potem zelo hitro, zopet presenetljivo hitro prenesla na Dunaj in tam so se predvčerajšnjim vse tri stranke dogovorile in zopet zadinile o tem, da je potrebno ta model osvojiti, da pripravi zakon in da ga spelje skozi parlament tako, da bi se ta ureditev lahko sprejela oziroma začela uveljavljati že v šolskem letu 1988/89. To se pravi v prihodnjem šolskem letu.

Ko smo dobili to informacijo moram reči, da smo bili vsi presenečeni, mi v Ljubljani, ki smo v toku zadev, še bolj v Beogradu, ki so malo manj pozorno spremljali stvari, čeprav so seveda vsi naši konzularni predstavniki to konstantno obveščali in so bila vsa stališča v Beogradu tudi deponirana.

Ker je to sovpadalo z obiskom zveznega sekretarja za zunanje zadeve v Avstriji in pri zunanjem ministru Moeku, kar se odvija danes, smo mi takoj včeraj zjutraj potem poslali zveznemu sekretarju za zunanje zadeve teleks, po dogovoru v Izvršnem svetu, s Predsedstvom in Socialistično zvezo in predlagamo: prvič, da se bi odložil ta obisk v primeru, pa če se politično

oceni v skrajni liniji - če se oceni, da vendarle ne bi bila primerna odložitev, pa prosimo zveznega sekretarja, da prvič sprejme pred srečanjem z Moekom manjšino, da ga podrobno seznani s situacijo, s posledicami, s stranjem ter drugič, da zelo ostro postavi to vprašanje avstrijski strani in da reče ministru Moeku, da pričakujemo kot podpisniki državne pogodbe in kot država seveda, ki v medsosedskih odnosih s sosednjo državo dobro sodeluje, da bo vlada storila vse, da takšen model ne bo sprejet, ter da bo sprejeto tisto, kar je kancler vseskozi obljubljal. Skratka, da bo prišlo do nekega kompromisa z manjšino.

Mi smo bili tudi zaproseni, da pripravimo teze tega, kar naj sekretar Dizdarevič pove vicekanclerju Moeku. To smo tudi storili z vsemi elementi, ki izhajajo iz državne pogodbe in pa z vsemi ostalimi elementi, ki se nanašajo na področje življenja manjšine na Koroškem.

Moram vam reči, da eksplicitno šolstvo v državni pogodbi ni omenjeno tako, da bi lahko rekli, da kršite državno pogodbo. Tam se govori, da bo primerno šolstvo in da bi bilo potrebno zagotoviti, da bo manjšina imela pouk v svojem jeziku. To seveda manjšina razume na en način, Avstrija očitno na drug način, tako da je tu veliko raznovrstnih možnosti. Mi se ne bi sedaj spuščali v te razprave, ampak zahtevali z ozirom na to, da je v Sloveniji situacija takšna, da imamo dve obliki manjšinskega šolstva, eno na delu Primorskega, drugačno pa na ozemlju, kjer žive pripadniki madžarske narodnosti, se mi zavzemamo, da mora biti manjšinsko šolstvo takšno, kot ga želi manjšina sama. Ona je subjekt in ona je tista, na katero se to najbolj nanaša in ki v tem živi in tako kot se ona odloči, takšna oblika šole naj bo.

To opredelitev smo tudi že takrat kanclerju Vranickemu vseskozi ponavljali in za to opredelitev smo zahtevali, da se tudi sekretar Dizdarevič zavzema danes v razpravi.

Mi smo tudi dejali, da v primeru, če to ne bi bilo na takšen način urejeno, da seveda ni možno več to puščati v kanalih dvostranskih odnosov, da je treba ta problem internacionalizirati, ker je popolnoma nemogoče, da bi v demokratični Avstriji v bistvu zmagala popolnoma nacionalistična, heimatdinstovska in heiderjeva linija in da bi jo podprle vse tri najmočnejše avstrijske stranke. Zanimivo pa je, da v tem dogovoru zelena stranka, kjer bi imel možnost slovenski poslanec sodelovati, ni bila pozvana in je to v bistvu bilo napravljeno samo na liniji treh največjih strank.

Tovariš Dizdarevič je tudi obljubil, da bo zagrozil z odprtjem tega problema na Konferenci za evropsko varnost in sodelovanje in pa seveda še na drugih točkah, odvisno od tega, kako bo to potekalo.

Po informacijah, ki jih imamo od danes zjutraj, bo tovarš Dizdarevič manjšino sprejel in imel z njo dolg razgovor, ker pač včeraj zvečer ni imel časovnih omejitev, tako da je manjšina s tem razgovorom zadovoljna. Jaz upam, da bo tudi danes seveda stvar potekala v tem smislu in v tem duhu in v tem tonu.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je okoli tega včeraj sprejel opredelitve. Tovariš Šinigoj je napisal pismo koroškemu deželnemu glavarju Wagnerju. Upam, da bo to danes objavljeno oziroma da bo objavljeno v celoti, če že ni bilo in

lahko ste videli, da je bilo to tudi v takšnem tonu, da ne mislimo odstopati od tega vprašanja in v primeru, da se stvar ne bi odvijala v takšni smeri kot mislimo, bomo to zelo ostro postavili tudi v delovni skupnosti Alpe-Jadran. V tem trenutku težko ocenim, kako bo to vplivalo na program Alpe-Jadran, ker jih je tam več. Tam niso samo Koroška in Slovenija, ampak je to široka delovna skupnost, vsekakor je pa jasno, da problem ne more več ostati na bilateralnih odnosih, če ne bo zagotovil, da se bo to spremenilo. Postavljati bomo morali to vprašanje povsod, posebej zaradi tega, ker se tudi Avstrijci za svojo manjšino na južnem Tirolskem zelo borijo in ker so tudi Avstrijci zahtevo do Italije, da izpolni vse obveznosti iz italijansko avstrijske državne pogodbe, postavili tudi v Generalni skupščini Združenih narodov. Ne vidimo razloga zakaj bi pa mi zaradi Avstrije popuščali.

Ob koncu vsega tega pa je le treba reči, da je verjetno na tako ostro oziroma dosti nekorektno stališče Avstrije verjetno vplival tudi položaj oziroma odnosi na Koroškem med dvema osrednjima manjšinskima organizacijama. V bilateralnih odnosih z Avstrijo smo pričakovali, da nas bodo vsaj obvestili o predvidenih rešitvah.

V zadnjem času postajajo razmere med manjšinskima organizacijama napete, ne sicer glede šolskega vprašanja, kjer so si popolnoma enotni, ampak o nekaterih drugih vprašanjih; to pa je seveda bolj podobno prepiru, kot pa nekem skupnem delovanju za skupno slovensko stvar, zato slabi njihov ugled in njihov položaj in vse to Avstrijci očitno izkoriščajo. Izvršni svet bo zato in pa predvsem tudi Socialistična zveza, to smo se tudi dogovorili, aktivno sodeloval v tej smeri, da vendarle slovenske sile na Koroškem združijo in da delujejo ne zato, da bi jih po principu "divideetimpera" razdelili in asimilirali, ampak zato, da živelj tam ostane s pravicami, ki mu v tem demokratičnem svetu tudi gredo.

Mi smo pripravljeni kasneje dati še dodatno poročilo, odvisno od tega, kako se bodo zadeve odvijale. Nedvomno bo še dosti aktualnih informacij, tudi po zaključku današnjega dneva in pa seveda tudi še potem v bodoče. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa. Tovariš Knez, želiš razpravljati?

JOŽE KNEZ: Najbrž bi morali pustiti, da Predsedstvo Jugoslavije oceni ali je primerno, da se obisk prekine.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? Tovariš Eöry.

ERNEST EÖRY: Oproščam se, da zavlačujem delo zbora. Mislim, da je to dogodek, kateri se je zelo hitro zgodil na Koroškem, kajti vsi smo pričakovali, da se bo to deloma drugače zgodilo. Moram reči, da smo mi pripadniki madžarske narodnosti v Sloveniji izredno prizadeti, kajti vemo kaj pomeni dvojezično šolstvo v pravem smislu besede in tudi to vemo, kako so tekli dogodki na Koroškem v zadnjih 15., 20. letih, kajti zelo resno,

tako rekoč vsakodnevno sodelujemo pripadniki narodnosti na tem področju Evrope, saj imamo vsako leto posebno srečanje. V letošnjem letu je to bilo v Italiji, kjer vedno in stalno posebej poudarjamo, kaj pomeni dvojezično šolstvo in izobraževanje, v prvi vrsti seveda v interesu dobrega sožitja med narodnostmi in večinskim narodom. Torej vsekakor je nujno in potrebno, da se pri nas v Sloveniji, po tem dogodku, pa ne samo v Sloveniji, tudi v Jugoslaviji, temeljito dogovorimo, kako in na kakšen način se bomo sedaj naprej pogovarjali. Seveda ne mislim samo na nas manjšino, ampak nasploh in kakšen odnos in stališče bo zavzelo do sosednje Avstrije. Popolnoma se strinjam s tovarišem podpredsednikom, da bo ta moment obiska našega zunanjega ministra oziroma sekretarja za zunanje zadeve zelo nerodno ocenjen v mednarodni javnosti, kajti ob takem dogodku bi resnično morali ta obisk odpovedati ter se najprej opredeliti glede nekaterih stvari. Mislim, da bi se naš Družbenopolitični zbor oziroma družbenopolitične organizacije morali dogovoriti, da čimprej v Socialistični zvezi in morda drugod spregovorimo o tem. To stališče Vranitzkega pa je seveda ena čudna zadeva, lahko bi rekel - oprostite mi, tako govorim, kot pripadnik narodnosti - je manipulacija z manjšino. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Eöry. Želi kdo razpravljati o teh problemih? Cvetka Selšek, članica Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednica Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

CVETKA SELŠEK: Jaz bi rekla samo to. Dejansko je bilo stališče vseh, ki smo včeraj zjutraj, seveda na hitro že usklajevali stališča z manjšino, da je potrebno priporočiti, da se obisk odloži, vsaj za nekaj časa. Posvetovali smo se tudi z republiškim predsedstvom ter zaprosili, da preko zveznega Predsedstva to zadevo sprožijo. Poslala bom tudi kopijo teleksov predsednici zbora, ki smo jih poslali v Beograd, zato da se lahko razdelijo in da boste lahko videli, kako je bila zadeva plasirana. Potem smo se odločili, ker smo predpostavljali, da so seveda lahko odločitve take in drugačne, da predlagamo prvo odložitev obiska in drugo, res v skrajnem primeru, če se politično oceni, da to ne gre, da se ravna, kot sem že povedala. Odločitev je bila takšna kot je, meni je žal, da je bila takšna. Z vsakim, s katerimkoli se pogovarjam reče, da bi morali obisk za nekaj časa odložiti.

Ne bi rada ničesar napovedovala. V primeru, da bo sekretar Dizdarevič problem res ostro postavil in če bo to imelo odmev in bo naletelo na plodna tla, potem se bo morda lahko izkazalo, da je bil obisk koristen, ker je bila tako močna reakcija in je to tudi dobro, da v dvostranskih odnosih to takoj pokažeš. V primeru, če ne bo tako, bomo videli. Rada bi vam samo pojasnila, kako so se te okoliščine dogajale. Mi smo se opredelili včeraj na Izvršnem svetu, da bi bilo dobro, da bi vendarle šolski strokovnjaki dali strokovno oceno tega, ne glede na to, da je zelo težko dajati strokovno oceno za drugo državo, predvsem zato, ker imamo pri nas dve različni situaciji in ker

res ne moreš drugače opredeliti kot tako, da je tisto kar želi manjšina prava rešitev.

Kar se tiče samega Vranitzskega, pa bo v bistvu čas pokazal ali je bil njegov namen manipulacija oziroma ali so bili njegovi nameni čisti. Jaz sem nedvomno prva za to, da je popolnoma nemogoče prodajati manjšino za kakršneoli dolgove. Mislim, da to mora biti aksiom in mislim, da smo mi to v naših stikih oziroma zveznim sekretariatom vedno postavljali.

Prosim, to so pač okoliščine, v katerih se v tem trenutku nahajamo. Sem pa bila sama prijetno presenečena, ko so me danes obvestili, da je bil včerajšnji sestanek s predstavniki manjšine zelo dober in da se manjšina zahvaljuje za vse akcije, ki so bile v Jugoslaviji v tem trenutku napravljene.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovarišica Cvetka. Sprašujem tovarišico Potočnik, če je glede odgovora zadovoljna? Menim, da ni potrebe, da se opredeljujemo do tega, ali je smotrno da tovariš Dizdarević gre na obisk v Avstrijo ali ne. Naše stališče oziroma stališče Izvršnega sveta je bilo jasno, da je smotrno odložiti ta obisk. To mnenje ni bilo upoštevano in dejstvo je, da danes že potekajo razgovori Dizdarević-Moek. Mislim pa, da je potrebno vendarle dati opozorilo, da je potrebno ob takih primerih bolj upoštevati mnenje republike oziroma matičnega naroda, ki bolj razume probleme naše manjšine in naše razmere.

Pomembno bi bilo, da damo zahtevo Zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve, da takoj po vrnitvi zveznega sekretarja za zunanje zadeve, da javno obvestilo o tem, kakšen je bil razgovor o teh vprašanjih in da o tem čimprej obvesti javnost. Na podlagi tega se kasneje lahko dogovorimo z delegati v Zveznem zboru Skupščine SFRJ, da tudi na seji Zveznega izvršnega sveta zastavijo vprašanje, kako bo ravnal v takih in drugačnih primerih.

Ali se lahko poenotimo na teh ugotovitvah? (Da.)

Ponovno prekinjam 2. točko dnevnega reda.

Predlagam, da preidemo na **6. TOČKO DNEVNEGA REDA**, torej da preskočimo 5. točko, ker ni predstavnika Izvršnega sveta k tej točki.

Prehajamo na **OBRAVNAVO POBUDE ZVEZE DRUŠTEV CIVILNIH INVALIDOV VOJNE SR SLOVENIJE ZA PONOVO SPREMEMBO ZAKONA O CIVILNIH INVALIDIH VOJNE**. Pobudo je predložila v obravnavo Zveza društev civilnih invalidov vojne Socialistične republike Slovenije. V času oblikovanja stališč do te pobude, se je opredelilo tudi Predsedstvo RK SZDL Slovenije. Njegova stališča so objavljena skupaj z osnovnim gradivom.

Pobudo so v Skupščini obravnavali: Komisija za vprašanja borcev NOV, Odbor za družbenopolitični sistem, Zakonodajno-pravna komisija in Skupina delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za družbene dejavnosti.

Predstavniki Zveze društev civilnih invalidov vojne Socialistične republike Slovenije na seji je tovariš Donko. Predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa je tovariš Stane Kotnik.

Želi mogoče kdo od teh dveh besedo? (Ne.) Hvala lepa. Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.) Hvala lepa.

Pričenjam z razpravo. Predlog sklepa, ki naj bi ga sprejeli k tej pobudi ste prejeli. Želi kdo razpravljati?

Predlagam, da preidemo na glasovanje o sklepu k pobudi Zveze društev civilnih invalidov vojne Socialistične republike Slovenije za ponovno spremembo zakona o civilnih invalidih vojne.

Kdo je za? (Vsi delegati.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Sedaj odrejam odmor do 13. ure.

(Seja se je nadaljevala ob 13.15 uri.)

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Nadaljujem s 5. TOČKO DNEVNEGA REDA - OSNUTEK ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU IN OSNUTEK ZAKONA O ZAPOSLOVANJU IN ZAVAROVANJU ZA PRIMER BREZPOSELNOSTI. Predlagam, da razpravo o teh dveh zakonih opravimo skupaj, ker so razlogi za spremembe in dopolnitve teh dveh zakonov povezani.

Osnutek obeh zakonov je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet, Družbenopolitični zbor pa k njima sprejema stališča v skladu s 74. členom poslovnika. Osnutka zakonov so obravnavali Zakonodajno-pravna komisija 29.10 in 11.11., ko se je opredelila do pobude SOZD Iskra, Odbor za družbenoekonomske odnose in družbenopolitični sistem našega zbora in Skupina delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za družbene dejavnosti.

Predsednik Izvršnega sveta na seji je tovariš Miran Kalčič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za delo.

MIRAN KALČIČ: Tovarišice in tovariši delegati, tovarišica predsednica! Vseeno bi poskušal v kratkih besedah orisati pomen ter vsebino predloženih dopolnjenih osnutkov, to pa zaradi tega, ker se je julija meseca, ko smo obravnavali predloga za izdajo obeh zakonov z osnutkoma vodila precej široka razprava, pa tudi nekaj dosti tehtnih pomislekov se je pojavilo v tej razpravi. Zato menim, da moram v imenu predlagatelja pojasniti nekatere najnovejše dopolnitve in pa spremembe dopolnjenih osnutkov.

Gre za to, da v bistvu pomeni sprememba in dopolnitev zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti prvi korak k uresničevanju tistega posebnega statusa delavca, ki smo ga napovedali že v analizi problematike in pa vprašanj delovno-pravne zakonodaje. Gre za poseben status, ki naj bi ga uživali delavci, ki jim preneha delovno razmerje zaradi stečaja ali pa prenehanje organizacij združenega dela in pa delavci, ki predstavljajo v organizacijah združenega dela tehnološki ali pa ekonomski presežek. Uživali naj bi ga v primeru, če bi jim delovno razmerje dejansko prenehalo. Gre za poseben status, ki se izkazuje prvič s prednostno pravico do ponovne zaposlitve. Gre za poseben status, ki se izkazuje z obveznim pokojninskim in invalidskim zavarovanjem, zdravstvenim varstvom, in pa tudi z višjim nadomestilom osebnega dohodka oziroma nadomestila za čas brezposelnosti, ki za njih ni moč najti ustreznega dela.

Opozoril bi, da smo v tej skupščini ocenili, da so spremembe zakona oziroma obeh zakonov, ki se medsebojno tesno povezane, nujne in da moramo uveljaviti načelo solidarnosti tudi na tem področju, kakor tudi da moramo poudariti načelo primerne odgovornosti organizacij združenega dela za razreševanje tako stečajnih primerov delavcev, kot tudi ostalih, ki predstavljajo presežek, in da moramo vezati pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti za delavčevo delovno dobo oziroma njihovo minulo delo.

Zaradi tega smo mi v dopolnjenem osnutku - vsaj tako menimo - pravzaprav v celoti upoštevali sugestije, stališča in pa predloge, ki so bili dani v okviru skupščinske razprave o predlogih za izdajo zakona in pa glede osnutkov. Tako smo na pobudo Zveze sindikatov Slovenije vgradili ugodnejšo osnovo za odmero pravice do denarnega nadomestila stečajnih delavcev, ki jo predstavlja povprečen osebni dohodek v zadnjih treh mesecih pred prehodom na izplačevanje zmanjšanih osebnih dohodkov, če je ta osnova za njih bolj ugodna, razširili smo v skladu s sugestijo te primere začasnega posebnega statusa tudi na delavce, ki jim preneha delovno razmerje zaradi stečaja nad obratovalnico samostojnega obrtnika, vezali smo pravice oziroma trajne pravice na dopolnjeno delovno dobo, s tem pa, da smo seveda limitirali uživanje pravice do denarnega nadomestila na največ dve leti.

Marsikdo se bo vprašal, zakaj v bistvu stečajnim primerom delavcem dajemo v zavarovanje za primer brezposelnosti možnost dvojne dobe uživanja denarnega nadomestila glede na ostale primere delavcev, ki uveljavljajo pravico iz tega zavarovanja. Gre za to, da smo pravilno ocenili, da vedno pri vsakem primeru ko se bo pojavilo večje število organizacij v stečaju ali drugih oblikah prenehanj in pa večje število delavcev, ne bomo mogli takoj in na hitro izvesti vse ukrepe prekvalificij in priprave za zaposlitev teh delavcev, pa tudi ne takoj poiskati ustrezno zaposlitev, seveda skladno z načelom kolektivnega zavarovanja.

Zlasti bi poudarili, da smo v osnutku zakona še vedno ohranili - na osnovi načela najširše delavske solidarnosti - predlog, po katerem naj bi se pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti financirale, oziroma naj bi se zagotavljala sredstva za te pravice, na ravni republiške solidarnosti, ne pa v zvezi skupnosti za zaposlovanje. S tem mislimo, da bi ta sistem postal bolj učinkovit in da bi bilo možno sredstva, ki bi se zbrala za pravice iz zavarovanja kanalizirati hitro na tista območja, kjer bi se pojavili večji problemi v zvezi s stečaji organizacij združenega dela. Predlagali smo tudi nov vir, bruto osebni dohodek in tudi osnova predstavlja bruto osebni dohodek, kar je skladno z zakonom o celotnem prihodku in pa dohodku.

Programi dejavnosti skupnosti, strokovno delo pa naj bi se financiralo še vedno na občinski ravni in to iz dohodka organizacij združenega dela, seveda na podlagi dobro planiranega strokovnega delovanja skupnosti za zaposlovanje.

To so v glavnem tiste bistvene spremembe, ki smo jih v skladu s skupščinsko razpravo vnesli v zakon, opozoriti pa bi moral na to, da so bili nekateri pomisleki, češ da je zakon o zaposlovanju oziroma njegove spremembe in dopolnitve, usmerjene

predvsem v širitev pravic delavcev in da je v bistvu neproduktiven. Vendar temu ni tako. Zakon lahko na prvi pogled kaže, da je res razširil pravice nekaterih kategorij delavcev, vendar pa je njegov osnovni namen v tem, da se v bistvu odpravi ovira, ki jo lahko predstavlja kadrovska komponenta, pri razreševanju problematike presežnih delavcev in pa pri tistih primerih, ko organizacija preneha obstajati.

Gre za to, da se bodo organizacije lažje prilagajale tržnim pogojem gospodarjenja in pa za to, da se bomo lažje odločali, čeprav je stečaj objektivna nuja za prenehanje organizacij združenega dela.

Po drugi strani pa gre tudi za to, da bomo delavcem, ki jim bo iz tega naslova prenehalo delovno razmerje, zagotovili ustrezno materialno in pa socialno varnost.

V spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ni ta hip v bistvu prav nič novega, še vedno predlagamo daljšo obvezno zavarovanje 24 mesecev, na podlagi časa trajanja uživanja pravice do denarnega nadomestila iz naslova brezposelnosti, to je podaljšanje nasproti ostalih primerov, ki imajo možnost uživati obvezno zavarovanje samo 12 mesecev, obenem smo pa v skladu s sklepi Skupščine uskladjali problematiko predčasne upokojitve na ta način, da smo upoštevali določbe zveznega zakona, po kateri se mora predčasno pokojnina za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj ustrezno zmanjšati. Seveda smo določili v zakonu nekaj nižje odbitne odstotke za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj, kot to velja za ostale kategorije zavarovancev in pa določili tudi pravico do varstvenega dodatka, seveda pod pogoji premoženjskega cenzusa, če jih delavec izpolnjuje. Ta varstveni dodatek naj bi v bistvu pokrila izpad odbitnih odstotkov zaradi predčasnega odhoda v pokoj.

Ohranili smo tudi možnost klasičnega dokupa let, s tem da smo podaljšali rok za ta odkup let. V fazi obravnave obeh osnutkov zakonov pa je sestavljena organizacija združenega dela ponudila svojo rešitev glede tako imenovanega abstraktnega odkupa leta. Gre predvsem za to, da bi delavci, ki bi izpolnjevali pogoje starosti, ki so predpisani po zveznem zakonu, pa jim nekaj let manjka še do pokojninske dobe oziroma do minimalnih pogojev, lahko ne glede na to, da niso v preteklosti opravljali te dejavnosti, ki je podlaga za obvezno zavarovanje, dokupili leta in se seveda upokojili. Pobuda gre v restriktivno smer, omejuje možnosti takega dokupa samo do minimalnih pogojev, največ 3 leta in pa bazira seveda na restriktivnem pristopu in pa na ekonomski ceni takšnega dokupljenega leta pokojninske dobe.

V Izvršnem svetu smo pobudo natančno proučili, vendar smo prišli do mnenja, da je v bistvu pobuda po naravi taka, da presega ta hip obseg teh sprememb, ki jih uvajamo v oba zakona in ki se nanašajo samo na stečajne primere delavcev. Pobuda je takšna, da jo je potrebno obravnavati in je ena izmed možnih oblik razreševanja problematike presežnih delavcev iz tehnoloških ali pa ekonomskih razlogov, vendar pa je potrebno preden bi jo vgrajevali v zakon temeljito proučiti in sicer tako z vidika nekaterih sistemskih vprašanj, ki se pojavljajo glede na osnovna načela pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pa tudi z vidika njenih materialnih dimenzij, in pa socialnega položaja

delavcev, ki bi se odločali za tak dokup, seveda prostovoljno. Zaradi tega menimo, da bi to pobudo z vseh zornih kotov proučili in bi jo upoštevali pri eni izmed bodočih sprememb zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Toliko za uvod. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Kalčič. Želijo mogoče besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.) Mnenja Izvršnega sveta do pobude Iskre imate na mizi, kot tudi stališče Sveta za socialno in zdravstveno politiko pri Predsedniku RK SZDL Slovenije.

Pripravili smo tudi osnutek stališč do te pobude. Pričenjam z razpravo o obeh osnutkih zakonov. Kdo želi razpravljati? Ne želi nihče razpravljati? Potem predlagam, da osnutek stališč prekvalificiramo v predlog in da preidemo na glasovanje.

Dajem na glasovanje predlog stališč k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti.

Kdo je za? (Vsi delegati.)

Ugotavljam, da je zbor predlog stališč soglasno sprejel.

Na podlagi 28. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora bomo stališča posredovali Zboru združenega dela, Zboru občin in predlagatelju.

Tako lahko preidemo na 7. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG JUGOSLOVANSKEGA PROGRAMA UKREPOV IN AKTIVNOSTI ZA ZAUSTAVLJANJE IZSELJEVANJA SRBOV IN ČRNOGORCEV IZ KOSOVA, HITREJŠO VRNITEV TISTI, KI SO GA ZAPUSTILI IN PRIHOD VSEH, KI ŽELIJO ŽIVETI IN DELATI NA KOSOVU.

Uvodno besedo k tej točki smo poslušali na skupnem zasedanju. Predlog programa je predložila v obravnavo Skupščina SFRJ. Predlog programa pa so obravnavala naslednja delovna telesa: Skupina delegatov vseh zborov za proučevanje aktov iz pristojnosti Zborov Skupščine SFRJ, Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za družbenopolitični sistem, Zakonodajno-pravna komisija, Komisija za družbeno nadzorstvo, Komisija za pravosodje, Skupina delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in Skupina delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za družbene dejavnosti.

Predsednik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je tovariš Ferenc Tone. Predsednik Izvršnega sveta pa tovariš Albin Paneč iz Zavoda Socialistične republike Slovenije za družbeno planiranje.

Sprašujem, če želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Preden bi začeli z razpravo bi vas opozorila, da ste dobili mnenje, ki ga je tovariš Knez omenil v svojem uvodu in je podlaga za odločanje, kot tudi dopolnitev tega mnenja na podlagi nekaterih ocen, ki so bile oblikovane v zadnjih razpravah. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta do programa oziroma do mnenja, ki naj bi ga sprejeli. Sklepanje pa bi organizirali tako, da bi s sklepom podprli mnenje, ki naj bi bilo podlaga za nadaljnje delo

delegatov v Zvezni skupščini ter se zavezali, da tudi v Skupščini SR Slovenije sprejmemo predlog oziroma predlagamo Socialistični zvezi, da oceni na kakšen način bi zagotovili koordinacijo vseh aktivnosti v SR Sloveniji. Želi kdo razpravljati? Tovariš Emil Štern.

EMIL ŠTERN: Ta program, ki sedaj nastaja kot jugoslovanski program in ki ga razumem predvsem pod sintezo programa različnih, tako političnih kot družbenih subjektov, je vsekakor koristen in potreben. Mislim pa, da ima poleg svojih dobrih, tudi nekatere slabe strani.

Dobre vidim predvsem v premiku v miselnosti, predvsem v širšem jugoslovanskem prostoru, da so razmere na Kosovu skupni jugoslovanski problem.

Drugače pri ustvarjanju zavesti o tem našem skupnem problemu, kakšne narave je ta problem in kako ga je možno reševati, ne bo bistvenih premikov. Brez takšne aktivnosti se tudi ne bo dalo razumeti, da je ob teh zaostritvah na Kosovu sedaj odprta pot ne več samo nacionalnih zaostritvah o katerih govorimo, ampak enostavno nacionalno konfrontacijo dveh narodov oziroma albanškega naroda ter srbskega in črnogorskega naroda, ki živita na Kosovu. To je nova kvalitativna raven zaostrovanja, ki lahko v končni posledici, če tu ne bo aktivnosti večje kot je na Kosovu in v sami Jugoslaviji, ki naj bi to preprečila, dobi dramatično razsežnost ter posledice za celo našo skupnost.

Pomanjkljivost v tem programu pa vidim predvsem v tem, da se želi odgovornost za sanacijo razmer na Kosovu spraviti na nek skupni imenovalec dokaj enake odgovornosti vseh družbenih subjektov v Jugoslaviji za sanacijo razmer.

Odgovornost bi morala zato zelo jasno reducirati. Na to bi morali opozoriti tudi naši delegati v Zvezni skupščini. Za urejanje razmer na Kosovu je gotovo najprej odgovorno Kosovo samo, kot socialistična avtonomna pokrajina z vsemi svojimi inštitucijami in z vsemi prebivalci in tovrstni poudarek v uvodu Jožeta Kneza je pomemben. Če je seveda ocena takšna, da posamezne inštitucije na Kosovu niso sposoben, da opravljajo v teh razmerah učinkovito svojo funkcijo, potem je naloga cele jugoslovanske skupnosti, da najprej delamo na usposabljanju teh inštitucij, ne pa na njihovem nadomeščanju z avtoriteto in z akcijo drugih organov. To je lahko le skrajno izjemno sredstvo. Za Kosovom je tu prva odgovorna republika Srbija, ker je Kosovo del njenega teritorija. Seveda na način, ki jih pozna jugoslovanska, srbska in kosovska ustava.

In tretjič je odgovorna federacija in v tem okviru tudi mi vsi ostali. To pa seveda zahteva še eno.

V prvi vrsti zaupanje v vodstvo in inštitucije na Kosovu. Zahteva tudi odgovornost kosovskega vodstva in inštitucij do ljudi, ki tam živijo. Če se temu vodstvu legitimnost in avtoriteta v javnosti kar naprej jemlje, čemur smo tudi priča, potem se ga seveda ne da narediti za odgovornega za stanje v celotni pokrajini.

Nastajajoči programi, tako jugoslovanski kot drugi, ki sedaj nastajajo oziroma se izvajajo, so v bistvu programi razreševanja nacionalnega konflikta na Kosovu. Izhodišča za vse te

naše aktivnosti bi zato morala izhajati predvsem iz dveh poudarkov. Eden je ta, da se proti nacionalizmu enega naroda ne da boriti z nacionalizmom drugega naroda. Če se to ne bo razjasnilo in če se ne bo videlo, da je potrebno v ospredju postaviti predvsem demokratične poti razreševanja nacionalnega konflikta, potem se bojim, da tudi ta skupščinski program ne bo dal rezultatov.

In drugo. Ti problemi se ne dajo razrešiti preko noči. Gre za to, da bi moral tudi jugoslovanski program izhajati iz temeljnega izhodišča, da so kratkoročni ukrepi, katerih je največ v tem jugoslovanskem programu sicer nujno potrebni, ampak le v funkciji dolgoročne stabilizacije in principielnih temeljih.

Zato bi morali na temelju teh izhodišč najprej poudariti, da je prvenstvena naloga, da se politično stabilizirajo razmere na Kosovu, da se na pricipielnih izhodiščih poskuša začeti reševati problem mednacionalističnih odnosov, ker vemo, da v porušenih mednacionalnih odnosih se procesa zaustavljanja izseljevanja Srbov in Črnogorcev in drugih iz Kosova ne bo dalo zaustaviti, niti se ne bo dalo narediti produktivnega in razumljivega procesa njihovega vračanja.

Po teži je druga ključna naloga problem ekonomskega in socialnega razvoja Kosova in glede tega mislim, da bi bilo dobro v jugoslovanskem programu ločiti tiste stvari, ki so uresničljive v okviru obstoječih predpisov in pa tiste, ki zadevajo spremembo posameznih predpisov, da bi ekonomska akcija bila učinkovitejša.

Glede sprememb predpisov bi bilo dobro v razpravah, ki bodo sledile in ki bodo namenjene gospodarsko-sistemskim in drugim rešitvam v spreminjanju predpisov, kot pravi 38. točka programa poudariti predvsem naslednje tri točke:

Prvo, da bi dosegli višjo kakovost v medsebojnem gospodarskem sodelovanju, dolgoročnost poslovnih interesov in ne le finančno udeležbo bi bilo potrebno dati pobudo za spremembo obstoječih predpisov, da bo zagotovljen večji vpliv organizacij združenega dela, ki združujejo sredstva za posamezne projekte za zaposlovanje in gospodarjenje novih projektov.

Drugič. Zagotoviti bi morali tudi večjo pravno varnost združevalcev sredstev in tako preprečiti, da ne bi prihajalo do enostranskih in samovoljnih izločanj takšnih obratov, ki nastajajo na Kosovu oziroma tovarn iz sestave združenega dela posameznih republik ravno takrat ko začne investicija dajati pozitivne rezultate.

In tretje. Predlagam, da se preveri zakonsko obveznost, ter organizacijam združenega dela omogoči, da prosto odločanje glede možnosti, da bi se celotna obveznost do zveznega fonda oblikovala preko neposrednega združenja dela in sredstev na podlagi poslovnih in razvojnih interesov organizacij združenega dela. Glede hitrejšega razvijanja družbenoekonomskih odnosov, bi bilo potrebno tudi v tem programu bolj izpostaviti dve načeli. Eno je ekonomski interes organizacij združenega dela iz posameznih republik in organizacij združenega dela s Kosova. Se pravi ekonomski interes, ki mora biti komplementaren, ki je sicer lahko korigiran z drugimi interesi, ne more pa se ga nadomestiti z nekimi političnimi interesi. Interesi pa morajo biti ustrezno

formulirani v družbenih planih, tako posameznih republik Kosova, Srbije in federacije.

Na koncu bi rekel še to. Iz jugoslovanskega programa sledi, da bo potrebno pripraviti tudi naš skupščinski program aktivnosti. Nisem popolnoma prepričan, da je to potrebno. S tem mislim, da Skupščina Slovenije ne bi bila točka oziroma mesto občasnega analiziranja, kako se izvaja jugoslovanski program in programi posameznih družbenih subjektov iz Slovenije. Vendar pa objektivno obstoja možnost, da bi bil skupščinski program, če ga bomo delali, le seštevek oziroma vsebinski povzetek že obstoječih programov in aktivnosti zbornice, Izvršnega sveta, posameznih interesnih skupnosti in inštitucij, družbeno-političnih organizacij, organizacij združenega dela, skratka en program več, ki se vsebinsko ne bo nadgrajeval, ampak več ali manj ponavljal programe drugih družbenih subjektov. Zato se strinjam s predlogi tovariša Kneza, da se ta program načeloma podpre, da naši delegati skušajo vnesti vanj naše pripombe in predloge, da pa predlagamo Predsedstvu Republiške konference SZDL, da oceni na kakšen način bi bilo najustreznejše zagotoviti usklajevanje vseh teh aktivnosti za uresničevanje sprejetega programa v Sloveniji, zasledujoč pri tem cilj, da se te programomije otresemo v čim večji meri.

PRESEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Emil. Želi kdo razpravljati? Tovariš Eöry.

ERNEST EÖRY: Jaz se popolnoma strinjam s tovarišem Knezom, pa tudi s predgovornikom, da so za razreševanje problematike albanske narodnosti oziroma sploh problematike na Kosovu v prvi vrsti odgovorni narodi in narodnosti, kateri tam živijo. Izhajajoč iz ustave SR Slovenije mislim, da nam je vsem skupaj jasno, kako smo od 1959 pa do danes gradili narodnostno politiko in jo izvajali v naši republiki. To je najbrž živ in jasen dokaz, kaj vse mora narediti večinski narod in kakšne odgovornosti imajo pripadniki narodnosti v okolju, kjer živijo skupaj z večinskim narodom in kaj pomeni pravo sožitje v tistem okolju in kakšne so odgovornosti na področju izgrajevanja takega sožitja. Pripadniki italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji smo ves čas po vojni, predvsem pa v omenjenem obdobju po znanem sklepu Izvršnega komiteja CK Jugoslavije, aktivno in soustvarjalno sodelovali pri celotnem programu izvajanja narodnostne politike, lahko rečem tudi, da smo bili zelo aktivni oblikovalci ustave iz leta 1974, ki danes velja. Ves čas smo tudi trdili, tako doma kot v svetu, kjer smo nastopali in kjer nastopamo, da je takšna narodnostna politika, kot je tu v naši republiki edinstvena in da pripadniki narodnosti čutimo in s tem tudi živimo in istočasno nosimo tudi velik del svoje odgovornosti, kar se tiče sožitja z večinskim narodom.

Izhajajoč iz tega, še enkrat trdim, da je najbrž temu tako, stvari bi morali razvijati sigurno v tistih krogih. mi smo sicer iz naše skupščine že pred leti navezali stike s skupščino avtonomne pokrajine Kosovo. Komisija za narodnosti je tudi imela določene razgovore s predstavniki CK ZK Kosova, naše republike pa tudi s skupščinskimi dejavniki, kateri se s temi stvarmi

ukvarjajo na samem Kosovu. Moram reči, da smo takrat, pred tolikimi leti in še pred zaostritvami, že dobili občutek nesigurnosti in celo nevarnosti glede na to, kako so se stvari takrat reševale pri izvajanju narodnostne politike na Kosovu. Poznejši dogodki so to tudi potrdili. Mi smo svoja gledanja na stvari tam jasno povedali. Pojasnili smo, kako mi mislimo ter kako mi čutimo in izvajamo stvari v Sloveniji; seveda so te razsežnosti drugače tam kot pri nas. Poznamo tudi pogoje v katerih tam albanski in drugi narodi in narodnosti živijo. Imel bi še predlog v tej zvezi. Mi smo se na zadnji seji Komisije za narodnosti v naši skupščini o tem pogovarjali, predvsem, kar se tiče naše odgovornosti pri sodelovanju na teh področjih z republikami, v katerih pripadniki narodnosti živijo ob večinskem narodu. Morda bi bilo dobro, da bi pri planiranju dela naše skupščine v naslednjem obdobju upoštevali te predloge, da bi tudi s Kosovom v okviru možnosti, ponovno vzpostavili stike na tem področju. Imeli smo predlog, da bi morda bilo dobro povabiti predstavnike skupščine Kosova oziroma SR Srbije ter jim pokazati vsakodnevno življenje v praksi, kakšni so tu odnosi in pa sožitja med pripadniki narodnosti in večinskega naroda in kako se dvojezičnost kot prava oblika sožitja in vsakodnevnega življenja tu pri nas odvija. To bo potrebno seveda upoštevati, oceniti v naši skupščini in morda potem v naslednjem letu to tudi upoštevati oziroma v okviru danih možnosti realizirati. Mislim, da bo tudi Predsedstvo RK socialistične zveze v svojih stališčih to obravnavalo pod 3. točko ter da bo potrebno tudi kar se tiče nas in naše republike to sodelovanje z avtonomno pokrajino Kosovo bolj intenzivirati, seveda pa vse v okviru možnosti, tako kot se to da in kot je to možno, ne samo med republiko in avtonomno pokrajino, morda tudi z občinami, kjer to že teče. Hvala.

PRESEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Eöry. Kdo se želi še prijaviti k razpravi? (Nihče.)

Predlagam, da pobudo tovariša Eörya glede naveze stikov uresničimo takrat, ko bodo dane možnosti za to, ter da se posebej Komisija za narodnosti oziroma delegati iz te komisije vključijo v te skupne razgovore. To bi bilo prvo.

Drugo. Predlagam sklep k tej točki dnevnega reda.

Prvič. Skupščina SR Slovenije soglaša, da se sprejme jugoslovanski program ukrepov in aktivnosti za zaustavljanje izseljevanja Srbov in Črnogorcev iz Kosova, hitrejšo vrnitev tistih, ki so ga zapustili in prihod vseh, ki želijo živeti in delati na Kosovu.

Drugič. Skupščina SR Slovenije sprejema mnenje, ki ga je pripravila Skupina delegatov vseh zborov za proučevanje aktov iz pristojnosti zborov Skupščine SFRJ. To mnenje je podlaga za delo delegatov v Skupščini SFRJ pri dograjevanju jugoslovanskega programa ukrepov in aktivnosti za zaustavljanje izseljevanja Srbov in Črnogorcev s Kosova, hitrejšo vrnitev tistih, ki so ga zapustili in prihod vseh tistih, ki želijo živeti in delati na Kosovu. Pri tem naj delegati upoštevajo tudi stališča drugih organov in organizacij, ter mnenja in predloge delovnih teles, zborov in Skupščine SR Slovenije, uvodno besedo predsednika Skupščine SR Slovenije ter razprave na sejah zborov.

Tretjič. Skupščina SR Slovenije predlaga RK SZDL Slovenije, da oceni na kakšen način bi bilo najustreznejše zagotoviti usklajevanje vseh aktivnosti za uresničevanje sprejetega programa v SR Sloveniji. Skupina delegatov za proučevanje aktov iz pristojnosti Skupščine SFRJ pa naj pripravi program aktivnosti Skupščine SR Slovenije, tako da bo sprejet v prvem četrtletju 1988.

Glede na razpravo tovariša Šterna, da naj skupščina ne bi imela posebnega programa, bi želela samo komentirati zadnji stavek, ki ga je tudi tovariš Knez imel v svoji uvodni besedi in je pripravljen tudi za sklepanje. Ne gre za to, da bi skupščina imela program, ki bi bil sestavljen iz vseh nosilcev, ampak program za tiste naloge, ki so v pristojnosti Skupščine, na primer glede predpisov, glede ustrežnejšega spodbujanja združevanja sredstev, konkretno za Kosovo in še druge obveznosti, ki jih sicer ima Skupščina iz dveh družbenih dogovorov, ki so bili sklenjeni v zadnjem obdobju. Tu Skupščina ima določene obveznosti in ta del programa bi vseboval predvsem to. Toliko v pojasnilo ob tem sklepu, da ne bi bilo mogoče nesporazuma.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Dajem ta sklep na glasovanje.

Kdo je za? (Vsi delegati.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Hvala lepa.

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajamo na 9. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ODLOKA O USTANOVITVI IN IZVOLITVI KOMISIJE SKUPŠČINE SR SLOVENIJE ZA USTAVNA VPRAŠANJA. Pri tej točki dnevnega reda smo poslušali informacijo predsednika Skupščine SR Slovenije in predsednika Ustavne komisije Skupščine SR Slovenije o delu ustavne komisije. Prejeli ste tudi informacijo iz zadnje seje Komisije za ustavna vprašanja, ki je bila v ponedeljek 16.11. ter ugotovitve, stališča in usmeritve Predsedstva RK SZDL Slovenije, ki je obravnavalo informacijo delegatov SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ o razpravi o delovnem besedilu osnutka amandmajev k ustavi SFRJ na sejah delovnih teles Zveznega zbora in skupnih delovnih teles zborov Skupščine SFRJ. Torej gre za dopolnilne informacije Skupščini, potem ko je Komisija za ustavna vprašanja Skupščine SR Slovenije že seznanila delegate o vseh svojih konkretnih stališcih z objavo vseh stališč in tudi predlogov v Poročevalcu št. 25 z dne 12.10.1987, omenjen tudi v uvodu predsednika komisije.

Predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja nam je predložila v obravnavo Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Obrazložitev odloka smo poslušali na skupnem zasedanju. V tej obrazložitvi je bilo tudi poudarjeno, da sta prvotna odloka, ki ste ju prejeli, nadomeščena z enim odlokom.

Predsednik komisije na seji je tovariš Žilavec. Pričelnjam razpravo o predlogu odloka o ustanovitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja na glasovanje.

Kdo je za? (Vsi delegati.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja soglasno sprejel. Odlok bo objavljen v Uradnem listu SR Slovenije.

Vračam se na 2. TOČKO DNEVNEGA REDA, k odgovorom na delegatska vprašanja, pobude in predloge delegatov. Pri tej točki moramo ugotoviti, da ste dobili odgovor na delegatsko pobudo tovariša Kosa, ker pa tovariša Kosa ni, da bi se opredelil do stališča oziroma odgovora Izvršnega sveta, predlagam, da o tem razpravljamo na naslednji seji.

Poslušali bomo še kratko poročilo o usodi našega sklepa v zvezi s spremembami zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja s predlogom, da se ta zakon odpravi ter da se razpravlja o načinu sprejemanja tega zakona. Danes ste prejeli poročilo Odbora Zveznega zbora za zdravje, delo in socialno varstvo Zveznega zbora Skupščine SFRJ, v katerem je povzeta razprava na tem odboru ob obravnavi pobude tovarišice Vike in ob obravnavi našega sklepa. Tovarišica Vika pa nas bo še kratko seznanila, kako je razprava potekala v Zveznem zboru Skupščine SFRJ in kateri predlogi so bili zavrnjeni oziroma sprejeti. Prosim, tovarišica Potočnik.

VIKTORIJA POTOČNIK: Želela bi oziroma logično bi bilo, da ne sprejemamo zakonov po hitrem postopku, kakor tudi zakonov, ki delujejo po hitrem postopku, kakor tudi zakonov, ki delujejo retroaktivno, to pomeni veljajo za nazaj, ker mislim, da gre za kršitev ustave. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovarišica Vika. Torej slišali ste, kako se je končala razprava glede vsebine zakona in glede ocene o uporabi hitrega postopka, kar sicer ni bilo povezano s konkretnim primerom. Sprejet je bil sklep, kot sem informirana, da se to vprašanje v ustreznem delovnem telesu v Skupščini SFRJ prouči in da se potem na podlagi take proučitve Zvezni zbor Skupščine SFRJ opredeli, kako bo ravnal takrat kadar sprejema akte po hitrem postopku. Lahko bi prišlo tudi do spremembe poslovnika Zveznega zbora, seveda če bodo pripravljene za proučitev dovolj temeljito, ali pa vsaj do restriktivne uporabe tega postopka.

Želi kdo razpravljati o poročilu tovarišice Vike? (Ne želi.) Potem predlagam, da zaključimo z ugotovitvijo tovarišice Potočnik, da pač nismo bili uspešni in da ne moremo biti zadovoljni z rezultatom. Povzročili smo le še eno spremembo, ki pa je iz načelnih razlogov vsekakor bolj pravilna, kot samo tista, ki je bila že opravljena. To je le moj komentar.

Prehajamo na 9. TOČKO DNEVNEGA REDA - VOLITVE IN IMENOVANJA. Komisija za volitve, imenovanja in administrativne

zadeve je za današnjo sejo zbora predložila v obravnavo dva predloga odloka. Prvi je predlog odloka o izvolitvi sodnikov za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani. Po tem predlogu odloka se za sodnike za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani izvolijo: Ana Komen, sodnica za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani; Jure Kos, občinski sodnik za prekrške iz Grosuplja; in Miran Miloš Ogrin, sodnik za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

Želi o tem predlogu odloka kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati predlagam, da preidemo na glasovanje o odloku.

Kdo je za? (Vsi delegati.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka o izvolitvi sodnikov za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani soglasno sprejel.

Drugič. Predlog odloka o izvolitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani. Po tem predlogu odloka se za sodnico Višjega sodišča v Ljubljani izvoli Joža Osolnik, sodnica Temeljnega sodišča v Kranju.

Želi o tem predlogu odloka kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, potem predlagam, da preidemo na glasovanje o predlogu odloka.

Kdo je za? (Vsi delegati.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka o izvolitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani soglasno sprejel.

Sekretarka me je obvestila, da smo pri vseh točkah dnevnega reda usklajeni z Zborom združenega dela in Zborom občin in s Skupščino Skupnosti socialnega varstva v zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in zakonu zaposlovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti.

Na koncu vas želim še obvestiti o tem, da je naslednja seja sklicana za 14. in 15. december, tako kot sem že napovedala. Pravočasno vas bomo obvestili o tem ali bo resnično potrebno, da imamo dvodnevno sejo. Vsekakor pa vas prosim, da svoje obveznosti prilagodite tem terminom, da boste lahko na sejah zborov oba dneva, saj gre vendarle za zvezno in republiško resolucijo. Predložen naj bi nam bil nov devizni zakon, ter še nekaj drugih pomembnih zadev. Moramo pa biti tudi maksimalno pripravljeni za usklajevanje in sodelovanje med zbori, tako da bi lahko odločitve kar najbolj normalno sprejemali.

(Seja je bila končana 20. novembra 1987 ob 14.10 uri.)

**DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR SKUPŠČINE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE**

(20. seja - 14. december 1987)

PRED DRUGIM REDOM:

1. Sgotavljanje priporočeni delegatov v 1. skrajni komisiji
2. Delovni načrti delovnih skupin

POSLEDNI RED:

1. Delovni načrti delovnih skupin
 2. Delovni načrti delovnih skupin
20. seja - 14. december 1987

Sejni zapisi

POVOZNIK:

Janez Knez	1
Jože Karibicki	2
Franc Brdar	3
Bojko Ciglar	4
Božena Ocvirkova	5
Tomaz Kavcic	6
Lučka Jan	7
Robert Corus	8
Marina Mohar	9
Slavi Rankovic	10
Marjan Cankar	11
Miran Bolc	12
Vilko Rencelj	13
Franc Jancic	14
Bojko Ciglar	15
Miran Bolc	16

1. Poročilo delegatov v skupini za 1. skrajno komisijo	17
2. Delovni načrti delovnih skupin	18
3. Delovni načrti delovnih skupin	19
4. Delovni načrti delovnih skupin	20
5. Delovni načrti delovnih skupin	21
6. Delovni načrti delovnih skupin	22
7. Delovni načrti delovnih skupin	23
8. Delovni načrti delovnih skupin	24
9. Delovni načrti delovnih skupin	25
10. Delovni načrti delovnih skupin	26
11. Delovni načrti delovnih skupin	27
12. Delovni načrti delovnih skupin	28
13. Delovni načrti delovnih skupin	29
14. Delovni načrti delovnih skupin	30
15. Delovni načrti delovnih skupin	31
16. Delovni načrti delovnih skupin	32
17. Delovni načrti delovnih skupin	33
18. Delovni načrti delovnih skupin	34
19. Delovni načrti delovnih skupin	35
20. Delovni načrti delovnih skupin	36
21. Delovni načrti delovnih skupin	37
22. Delovni načrti delovnih skupin	38
23. Delovni načrti delovnih skupin	39
24. Delovni načrti delovnih skupin	40
25. Delovni načrti delovnih skupin	41
26. Delovni načrti delovnih skupin	42
27. Delovni načrti delovnih skupin	43
28. Delovni načrti delovnih skupin	44
29. Delovni načrti delovnih skupin	45
30. Delovni načrti delovnih skupin	46
31. Delovni načrti delovnih skupin	47
32. Delovni načrti delovnih skupin	48
33. Delovni načrti delovnih skupin	49
34. Delovni načrti delovnih skupin	50
35. Delovni načrti delovnih skupin	51
36. Delovni načrti delovnih skupin	52
37. Delovni načrti delovnih skupin	53
38. Delovni načrti delovnih skupin	54
39. Delovni načrti delovnih skupin	55
40. Delovni načrti delovnih skupin	56
41. Delovni načrti delovnih skupin	57
42. Delovni načrti delovnih skupin	58
43. Delovni načrti delovnih skupin	59
44. Delovni načrti delovnih skupin	60
45. Delovni načrti delovnih skupin	61
46. Delovni načrti delovnih skupin	62
47. Delovni načrti delovnih skupin	63
48. Delovni načrti delovnih skupin	64
49. Delovni načrti delovnih skupin	65
50. Delovni načrti delovnih skupin	66
51. Delovni načrti delovnih skupin	67
52. Delovni načrti delovnih skupin	68
53. Delovni načrti delovnih skupin	69
54. Delovni načrti delovnih skupin	70
55. Delovni načrti delovnih skupin	71
56. Delovni načrti delovnih skupin	72
57. Delovni načrti delovnih skupin	73
58. Delovni načrti delovnih skupin	74
59. Delovni načrti delovnih skupin	75
60. Delovni načrti delovnih skupin	76
61. Delovni načrti delovnih skupin	77
62. Delovni načrti delovnih skupin	78
63. Delovni načrti delovnih skupin	79
64. Delovni načrti delovnih skupin	80
65. Delovni načrti delovnih skupin	81
66. Delovni načrti delovnih skupin	82
67. Delovni načrti delovnih skupin	83
68. Delovni načrti delovnih skupin	84
69. Delovni načrti delovnih skupin	85
70. Delovni načrti delovnih skupin	86
71. Delovni načrti delovnih skupin	87
72. Delovni načrti delovnih skupin	88
73. Delovni načrti delovnih skupin	89
74. Delovni načrti delovnih skupin	90
75. Delovni načrti delovnih skupin	91
76. Delovni načrti delovnih skupin	92
77. Delovni načrti delovnih skupin	93
78. Delovni načrti delovnih skupin	94
79. Delovni načrti delovnih skupin	95
80. Delovni načrti delovnih skupin	96
81. Delovni načrti delovnih skupin	97
82. Delovni načrti delovnih skupin	98
83. Delovni načrti delovnih skupin	99
84. Delovni načrti delovnih skupin	100

POVOZNIK:

Jože Karibicki	1
Slavi Rankovic	2

VSEBINA

**DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE**

(20. seja - 14. december 1987)

PRED DNEVNIM REDOM:**STRAN**

1.	Ugotavljanje prisotnosti delegatov	1
2.	Določitev dnevnega reda	1

DNEVNI RED:

1.	Odobritev zapisnikov 18. in 19. seje zbora	3
2.	- Osnutek resolucije o uresničevanju družbe-
nega plana SFR Jugoslavije za obdobje
1986-1990 v letu 1988;	
	- Osnutek resolucije o uresničevanju družbe-
nega plana SR Slovenije za obdobje
1986-1990 v letu 1988	3

GOVORNIKI:

Jože Knez	4
Jože Korinšek	5
Franc Hribar	8
Željko Cigler	11
Božena Ostrovšnik	16
Tone Pavček	17
Duško Kos	19
Robert Černe	20
Marina Bohinec	24
Ciril Baškovič	25
Marjan Lenarčič	28
Miran Potrč	30
Vika Potočnik	34
Franc Jamšek	35
Željko Cigler	39
Miran Potrč	40

3.	Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije
v Zboru republik in pokrajin SFR Jugoslavije
o poteku usklajevanja nekaterih aktov iz pri-
stojnosti Zbora republik in pokrajin Skupščine
SFR Jugoslavije | 41 |
|----|--|----|

GOVORNIKA:

Jože Sintič	41
Ciril Baškovič	42

4.	Predlog za izdajo zakona o ustanovitvi družbenega sveta za Republiško upravo za jedrsko varnost s predlogom zakona	43
5.	Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o sestavi republiških komitejev	44
6.	Pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij	44
7.	Nadaljevanje obravnave osnutka resolucije o uresničevanju družbenega plana SFR Jugoslavije za obdobje 1986-1990 v letu 1988	45
GOVORNIK:		
	Robert Černe	45
8.	Nadaljevanje obravnave pobud, predlogov in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij	47
9.	Seznam govornikov	II/1

SEZNAM GOVORNIKOV
DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

(20. seja - 14. december 1987)

GOVORNIKI:	STRAN
Baškovič Ciril	25, 42
Bohinec Marina	24
Cigler Željko	11, 39
Černe Robert	20, 45
Hribar Franc	8
Jamšek Franc	35
Knez Jože	4
Korinšek Jože	5
Kos Duško	19
Lenarčič Marjan	28
Ostrovršnik Božena	16
Pavček Tone	17
Potočnik Vika	34
Potrč Miran	30, 40
Sintič Jože	41

DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

20. seja

(14. december 1987)

Sejo je vodila Valerija Škerbec, predsednica.
Seja se je pričela ob 9.10 uri.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Začenjam 20. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije. Na seji je trenutno navzočih 27 delegatov, 2 sta na skupini za proučevanje aktov iz pristojnosti Skupščine SFRJ. Opravičili pa so se: Gita Vončina, Miralen Išmirovič, Črt Mesarič, Zlatko Leskovšek, Ernest Eöri, Branko Kovše, Darinka Smrke, Vlado Klemenčič in Amalia Petronio.

Najprej bi morali odločiti o proceduralnem vprašanju. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je namreč predlagal, da se obravnava in sprejme predlog za izdajo zakona o ustanovitvi Družbenega sveta za republiško upravo za jedrsko varnost in predlog zakona skupaj torej, da se zakon sprejme po skrajšanem postopku. Ta predlog temelji na dejstvu, da se je Skupščina SR Slovenije na seji zborov 24. septembra 1987 kot možni udeleženec v Družbenem svetu za Republiško upravo za jedrsko varnost že pozitivno opredelila do dogovora o oblikovanju tega družbenega sveta ter se je tako tudi že opredelila za ustanovitev predlaganega družbenega sveta.

Želi o tem predlogu Izvršnega sveta kdo razpravljati? (Ne želi.) Predlagam, da o predlogu Izvršnega sveta glasujemo.

Kdor je za to, da se predlog za izdajo zakona o ustanovitvi Družbenega sveta za Republiško upravo za jedrsko varnost s predlogom zakona obravnava in sprejme po skrajšanem postopku naj prosim dvigne roko. (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odločil, da bo hkrati obravnaval in sprejemal predlog za izdajo zakona o ustanovitvi družbenega sveta za Republiško upravo za jedrsko varnost s predlogom zakona.

Na predlog Odbora za družbenopolitični sistem našega zbora predlagam, da z dnevnega reda današnje seje umaknemo točko: predlog za izdajo zakona o spremembah kazenskega zakona SR Slovenije s predlogom zakona. Odbor je v razpravi ugotovil, da gre za manj zahtevne spremembe zakona oziroma za uskladitev z zveznim zakonom ne pa za systemske spremembe ter zato ni nujna obravnava tega akta v zboru. Kot pojasnilo pa naj dodam, da zakon le usklajuje vrednostne količine z zveznim zakonom. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Predlagam, da o tem predlogu glasujemo.

Kdo je za? (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno umaknil z dnevnega reda predlog za izdajo zakona o spremembah kazenskega zakona SR Slovenije s predlogom zakona.

Ker Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve zboru ni predložila nobenega akta, umikam z dnevnega reda današnje seje tudi točko volitve in imenovanja.

Predlagam, da danes pobude, predloge in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij v celoti obravnavamo na koncu dnevnega reda, tako da olajšamo medsebojno sodelovanje zborov pri usklajevanju sklepa k zvezni resoluciji.

Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Glede na to predlagam za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 18. in 19. seje zbora,
2. Osnutek resolucije o uresničevanju družbenega plana SFR Jugoslavije za obdobje 1986 - 1990 v letu 1988,
3. Osnutek resolucije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986 - 1990 v letu 1988,
4. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o poteku usklajevanja nekaterih aktov iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ,
5. Predlog za izdajo zakona o ustanovitvi družbenega sveta za Republiško upravo za jedrsko varnost s predlogom zakona,
6. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o sestavi republiških komitejev,
7. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Dajem predlog dnevnega reda na glasovanje.

Kdo je za? (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog dnevnega reda soglasno sprejet.

Kot običajno nekaj obvestil. Ob 9.30 bo skupno zasedanje vseh zborov Skupščine SR Slovenije v veliki dvorani Skupščine SR Slovenije, na katerem bomo poslušali uvodno besedo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k osnutkoma obeh resolucij, ki jo bo podal tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Uvodno besedo ste prejeli tudi pisno.

Danes na klop pa ste prejeli še nekatera druga gradiva in sicer: k 2. točki aneks Zveznega izvršnega sveta k osnutku resolucije o uresničevanju družbenega plana SFRJ za obdobje 1986 - 1990 v letu 1988 in stališča Predsedstva RK ZSM Slovenije. Prejeli boste še spremembe in dopolnitve predloga sklepa Skupščine SR Slovenije, ki jih je Skupina delegatov za proučevanje aktov iz pristojnosti Skupščine SFRJ oblikoval danes na podlagi pripomb, ki jih je dobila do danes.

K 3. točki ste prejeli poročilo Skupine delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremljanje uresničevanja planskih aktov k osnutku resolucije uresničevanja družbenega

plana SR Slovenije in poročilo Skupine delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za družbene dejavnost.

K točki poročilo delegacije ste prejeli še poročilo Zakonodajno-pravne komisije k dopolnilnemu delovnemu besedilu osnutka zakona o zagotavljanju in uporabljanju sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja Jugoslavije.

K točkama 5. in 6. pa ste prejeli še amandmaje Izvršnega sveta k zakonu o družbenem svetu za upravo za jedrsko varnost in k odloku o sestavi republiških komitejev. Prejeli pa boste še amandma Izvršnega sveta, ki sodi k odloku o sestavi republiških komitejev.

Poleg tega imate posebej strogo zaupna gradiva, ki vam jih običajno tudi pošiljamo v informacijo, čeprav so iz pristojnosti ostalih zborov. Prosila bi, da ta gradiva vzamete in jih seveda 25. decembra na seji vrnete. To smo naredili tudi zato, da ne bi gradiva posebej pošiljali po kurirju. V tem kompletu imate tudi aneks k zvezni resoluciji, ki je tudi strogo zaupne narave.

Predlagam, da opravimo pred skupnim zasedanjem še 1. TOČKO DNEVNEGA REDA - ODOBRITEV ZAPISNIKOV 18. IN 19. SEJE ZBORA.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev k osnutkoma zapisnikov 18. in 19. seje zbora? (Nihče.)

Kdo je za? (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor zapisnika 18. in 19. seje zbora soglasno sprejel.

Prekinjam sejo. Prosim vas, da bi takoj po koncu skupnega zasedanja nadaljevali z delom, da bi lahko takoj začeli z razpravo k resolucijama ter skušali čimbolj racionalno organizirati celotno delo, ki bo danes prav gotovo zelo zahtevno zaradi usklajevanja med zbori.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 uri in se je nadaljevala ob 10.15 uri.)

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Predlagam, da 2. IN 3. TOČKO DNEVNEGA REDA - OSNUTEK RESOLUCIJE O URESNIČEVANJU DRUŽBENEGA PLANA SFRJ IN OSNUTEK RESOLUCIJE O URESNIČEVANJU DRUŽBENEGA PLANA SR SLOVENIJE ZA OBDOBJE 1986-1990 V LETU 1988 obravnavamo skupaj, ker so vprašanja povezana.

Prosila pa bi vas, da tam, kjer imate izrecna opozorila na republiško resolucijo, vendarle toliko ločite razpravo, da bo olajšano delo pri pripravi stališč zbora.

Upam, da se s takim predlogom strinjate? (Da.)

Najprej bi vas opozorila na nekatera vprašanja v zvezi z osnutkom resolucije o uresničevanju družbenega plana SFRJ. Obravnavali so jo Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora, Skupina delegatov za proučevanje aktov iz pristojnosti zborov Skupščine SFRJ, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za družbeno nadzorstvo.

Poročila teh teles ste dobili. Kot sem vas že obvestila je bilo delo pri obravnavi zvezne resolucije za naslednje leto organizirano tako, da je skupina delegatov vseh zborov za

proučevanje aktov iz pristojnosti Skupščine SFRJ pripravila besedilo predloga sklepa, v katerem je upoštevala stališča, mnenja in pripombe, oblikovane v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije in v vseh delovnih telesih Skupščine ter v delegaciji v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Zato teh gradiv tudi niste prejeli. Stališča Izvršnega sveta pa so na razpolago.

Predlog sklepa naj bi sprejeli skupaj z dopolnitvami na podlagi predlogov iz razprave v vseh zborih in seveda njihove uskladitve.

Danes zjutraj se je skupina delegatov ponovno sestala in tovariš Knez nam bo kasneje poročal o delu skupine.

Družbenopolitični zbor sklep k zvezni resoluciji sprejema enakopravno z ostalima dvema zboroma na podlagi 72. in 73. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlagam, da pri nadaljnjem usklajevanju med zbori sodelujejo člani skupine za zvezne akte, to so Jože Knez, Franc Hribar in ker je Vlado Klemenčič odsoten, predlagam, da sodeluje Robert Černe. Mislim, da se lahko s tem predlogom strinjamo? (Da.)

Glede resolucije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije pa moram povedati, da so jo obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose, Skupina delegatov vseh zborov za spremljanje uresničevanja planskih aktov, Skupina delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za družbene dejavnosti, Komisija za narodnosti, Komisija za varstvo človekovega okolja, Komisija za družbeno nadzorstvo, Komisija za informiranje in Zakonodajno-pravna komisija.

Glede na dosedanje razprave o osnutku republiške resolucije Skupina delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremljanje uresničevanja planskih aktov zborom predlaga, da o osnutku republiške resolucije ne odločamo na današnji seji, kar je bilo povedano tudi v uvodu tovariša Samarja. Oblikovana je bila ocena, da zaradi številnih nejasnosti v zvezi z zvezno resolucijo, pomanjkljivimi materialnimi bilancami itd. ni mogoče kvalitetno naložiti Izvršnemu svetu izdelavo predloga resolucije.

Na podlagi dosedanjih in današnje razprave kot tudi razprav, ki bodo potekale v Skupini delegatov za spremljanje planskih aktov, bi 25. decembra sprejemali stališča k osnutku resolucije ter naložili Izvršnemu svetu, da pripravi predlog resolucije za sklepanje v januarju, za kar se je zavzela Republiška konferenca SZDL, kot tudi predlagatelj sam.

Upam, da delegati soglašate s takim načinom dela? (Da.)

Predstavnik Izvršnega sveta k tema dvema točkama je tovariš Franci Jamšek, direktor Zavoda ZR Slovenije za družbeno planiranje in tovarišica Jelka Žekar, namestnica predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Predstavnik delegacije pa je tovariš Jože Sintič, član delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Preden preidemo na razpravo, predlagam, da tovariš Jože Knez poroča zboru o dopolnitvi sklepa k zvezni resoluciji.

JOŽE KNEZ: Kot veste smo danes še enkrat obravnavali nekatere amandmaje, ki jih je dal na predlog sklepa Izvršni svet in nekaj od teh sprejeli. In sicer na strani 7 tega sklepa, se v

točki 1.3. beseda "zamudi" nadomesti z besedo "zamudnih". Gre za jezikovne popravke. Gre za zamudne obresti.

Na strani 9 predloga sklepa naj se v točki 1.16 črta besedilo "oziroma znižanjem" in nadomesti z besedilom "z oprostitvijo oziroma znižanjem pod enakimi pogoji". Dejansko se črta beseda "znižanjem", tako da ostane samo pripomba "z oprostitvijo pod enakimi pogoji".

Na strani 11, pri točki 2.21 se doda točka 2.20 kot predlog in se glasi: "Na ravni Jugoslavije je treba sprejeti enotne ukrepe na področjih kreditno-monetarne politike, izvoza in uvoza, zaščitnih cen in tržnih rezerv. Ostale ukrepe bodo v svoji pristojnosti zagotavljale SR in SAP in zaradi različnih naravnih danosti, stopnje razvitosti družbenoekonomskih odnosov v agroživilstvu in organiziranosti. Za hitrejši razvoj zasebnega kmetijstva bodo v socialističnih republikah in socialističnih avtonomnih pokrajinah skupaj z zadružnimi zvezami pripravili posebne programe ukrepov za sodelovanje kmetov med seboj in z združenim delom".

Predlagamo tudi, naj se pripomba k točki 2 preoblikuje tako, da se glasi: "Z zakonom bodo zagotovljena sredstva za regresiranje dela stroškov obresti za selektivne kredite vključno za vzrejo plemenske živine". Najkasneje do konca prvega trimesečja, tako se je glasila ta pripomba, naj bi bila z zakonom zagotovljena sredstva za regresiranje dela sredstev za selektivne kredite, v prvem trimesečju 1988 obrestovano po nižjih diferenciranih obrestnih merah. Tekst je sedaj poenostavljen in samo zahteva, da se to z zakonom uredi, brez navedbe prvega tromesečja, ker mislimo, da bi moralo že v začetku leta to potekati.

Na strani 13, v točki 7.9., se doda nova pripomba, ki se glasi: "Za potrebe enostavne reprodukcije cestne infrastrukture se bo kot osnovni vir financiranja zagotovil višji namenski delež sredstev za ceste." Gre za to, da je določen delež prenizek in se s to dikcijo zahteva višji delež.

Na strani 14 predloga sklepa naj se v začetku pri pripombi k točki 17.11 besedi "določene bodo" nadomestili z besedami "poučen bo". In še zadnje, na strani 16 predloga sklepa naj se k točki 10.4 vnese pripomba, ki se glasi: "V prvem odstavku te točke naj se črta drugi odstavek".

To bi bilo vse.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Glede na to, da ste verjetno težko spremljali predlog sprememb in dopolnitev, predlagam, da se to besedilo, ki ga je tovariš Knez prebral, še razmnoži in da ga dobimo med sejo, ker je to sestavni del predloga sklepa poleg tistih, ki bodo še sledili iz naše razprave oziroma iz usklajevanja.

Pričenjam razpravo. Najprej bi vprašal, če želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.) Kdo želi razpravljati? Besedo ima Jože Korinšek.

JOŽE KORINŠEK: Verjetno bo težko po temeljitih razpravah, ki so bile že pred današnjim zasedanjem republiške skupščine, strniti kako dokaj modro in celovito misel o tako

pomembnih dokumentih, ki so danes v razpravi, da bi še kaj bistveno novega ali zelo novega prinesel. Tu vidim tudi zadrego, ki se je sedaj pojavila.

Vendar pa bi v svojem kratkem prispevku poskušal opozoriti oziroma poudariti na nekaj stvari. Ko je Republiška konferenca SZDL Slovenije na seji svoje konference razpravljala o ekonomski politiki Jugoslavije in republike za naslednje leto in ko smo obravnavali to na podlagi sprejetega protiinflacijskega programa, smo rekli, sprejeti program ni dober, ne smemo pa pasti v malodušje in neaktivnost. Mi sami v republiki in skupno z drugimi moramo narediti tisto, kar lahko sami naredimo. Pri tem moramo zlasti razvijati ustvarjalnost in inovativnost delavcev in vseh drugih organiziranih subjektov. Mislim, da je to pomembno zato, ker smo po dokaj konsistentni in zelo zgoščeni in izčrpni informaciji oziroma v ekspoziju Izvršnega sveta danes slišali cel kup materialnih omejitev, s katerimi smo bili seznanjeni oziroma o katerih smo razpravljali tudi v naših razpravah in ki bistveno ožijo možnosti realnega ustvarjanja in sprostitve duha oziroma bistveno ožijo naše možnosti in zadovoljevanje naših potreb in želja.

Mislim, da je koncept sklepa, ki je predložen v sprejem zborom, v osnovi dober in ga osebno podpiram. Mislim, da je v skladu z našimi dosedanjimi razpravami v okviru Socialistične zveze.

Pri tem je pomembno voditi ekonomsko politiko in gospodarstvo v odprtost, v zmanjšanje administriranja, v povečevanje izvoza, povečanje kvalitete dela. Pomembna je ta ugotovitev, ki je v sklepu nedvomno zapisana, namreč da resolucija ekonomske politike Jugoslavije o sprejetju realizacije reprograma oziroma normalizacije zunanjetrgovinske likvidnosti, lahko nudi možnost, in to samo ob takšni spremembi zunanjetrgovinske oziroma devizne zakonodaje, ki bo postavila devizni priliv in izvoznike, ki zagotavljajo devizni priliv v tak položaj, da se bodo za ta devizni priliv zavzemali, se pravi, da bodo imeli prednostno pravico plačevanja svojih obveznosti v tujino.

Tisti, ki se ukvarjajo z matematiko in preračunavanjem teh globalnih proporcev vidijo, da je ta devizni debalans v naslednjem letu v razkoraku oziroma v povečanju. Vidijo, da v letu in pol vodenja take ekonomske politike kakršna je na področju ekonomskih odnosov s tujino, kjer smo dosegli fiasko v devizni likvidnosti in neodplačevanju zunanjih dolgov, saj smo namesto začetne usmeritve, da bomo dolg zmanjšali, ga nehali plačevati; nimamo sredstev za tekočo reprodukcijo, ob tem pa gremo sedaj v reprogram, za katerega smo rekli, da je pametno, da z njim razbremenimo gospodarstvo. Verjetno je v njem še kakšen odstotek dodatne zadolžitve, torej nespametna stvar, ali pa zavestna politika, ki omogoča preživetje tistim gospodarskim subjektom, kjerkoli v državi, ki tega niso sposobni. Hočem povedati to, da reprogram in pogajanja z upniki in najemanje nekih dodatnih inozemskih sredstev, mora biti povezano s tem, da bo to jugoslovansko združeno delo ustvarilo večji devizni priliv in da bo s tem večjim deviznim prilivom lažje zaživel, pognalo malo hitreje stroje, lahko tudi bolj sodobne stroje, da se

bo postavljalo v reprogram v čedalje večjo odvisnost nasproti tujim financerjem oziroma tujim upnikom itd.

Ta dosedanji koncept tega v celoti ne izpolnjuje. Mislim, da moramo to izpostaviti, da se ne more Jugoslavija naenkrat zadolževati in olajševati svojo trenutno situacijo, ne da bi spremenila koncept gospodarskega razvoja, ki je vezan konec koncev na devizno zakonodajo.

Zato je sprememba devizne zakonodaje ključnega pomena tako za resolucijo kot za ta reprogram.

Mislim, da je zelo pomembno, da poudarimo, verjetno je malo sedečih tukaj ljudi, ki tega ne vedo ali pa ki ne dobivajo iz organizacij združenega dela resna opozorila, kaj je nastalo z administrativnim odpravljanjem cenovnih disparitet, ki so nastale z administrativnim odpravljanjem cenovnih disparitet, ki so nastale z administrativnim ukrepanjem. Moram povedati, da smo mi vendarle opozarjali, da je potrebno odpraviti disparitete cen nekaterih proizvodov in storitev, ko pa je vendarle način in širina teh ukrepov povzročila dodatne zadrege tam, kjer ekonomsko ni nobenih razlogov, da bi to nastalo oziroma da se dela s tem direktno gospodarska škoda in nove disparitete tam, kjer tega ne bi bilo potrebno in je to škodljivo.

Ta poseg enkratne odprave disparitet cen je povzročil večje disparitete na drugi strani in je pozitivne učinke, to bi lahko planerji povedali, ali pa kdo drug, izničil ali pa jih bo izničil, v kolikor ne bo odgovoren subjekt ekonomske politike analitično strokovno, po veljavnih ali pa vsaj priznanih ekonomskih instrumentarijih, pristopil k analiziranju teh odnosov in popravil največje nesmisle. Ne glede na to, če se to dogaja v Makedoniji ali pa v Sloveniji. Nesmisel je, da je surovi bombaž, kot pravijo tovariši iz Makedonije, dražji od pletiva iz bombaža; takih primerov imamo po Sloveniji marsikje, npr. v kovinsko predelovalni industriji.

To je eden od elementov. Zvezni izvršni svet se je zavzemal, da bo sproti sprejemal in popravljajal tiste disparitete in mislim, da je to tudi v naših sklepih poudarjeno, da moramo tem popravkom strokovno in analitično pristopiti, da ne ustavimo strojev tam, kjer ni potrebe, kjer ni nobenih ekonomskih in ne vem kakšnih drugih širših družbenih krogov, da bi to naredili. Sicer bo industrija po takem ali drugačnem ukrepu gotovo opešala. Slišali smo danes tovariša Samarja, prognozo planerjev, kako bo z rastjo v naslednjem letu, se pravi, da moramo vendarle s smotrnimi ukrepi, če se že država to gre, smotrno reagirati, ne pa da zatolče tiste dele gospodarstva, ki lahko dajo od sebe bistveno več.

Še nekaj bi rad. V osebni zadregi sem, kadar ocenjujem resnost pristopa k boju zoper inflacijo. V osebni zadregi sem pa zato, ker ta pristop, kot je bil ponujen z zvezno resolucijo o porabnikih proračuna, vendarle ne kaže zadosti resnega pristopa k zniževanju inflacije, zato ker mislim, da takrat, ko zmanjšana proizvodnja ali manjša rast proizvoda oziroma družbenega dohodka zahteva za to, da proizvodnja obstane, in pride v posledici do realnega zniževanja vseh drugih oblik porabe, ne sme biti izjeme v nobenem proračunskem porabniku, pa čeprav je to na zvezni ravni.

Mislím, da ni opravičila, da bi za različne porabnike v zveznem proračunu upoštevali različen deflator, ali pa da bi za nekoga upoštevali 5% zaostajanje za pravicami, za druge pa 10% zaostajanje za rastjo dohodka.

To so vendarle temeljni rezultati, najprej delavcev v združenem delu, drugič pa vseh družbenih subjektov in ljudi o tem, kako si v Jugoslaviji zamišljamo resnost protiinflacijske politike. Če si jo zamišljamo, nekaj simptomov je, da si jo zamišljamo, potem se seveda ne moremo zamišljati samo na tem, da bodo zgubaši ali pa tisti, ki so taki ali drugačni, nosili to breme, ampak da bomo to breme poskušali prebroditi predvsem z ustvarjanjem dohodka, to pa pomeni, da vse tiste razvojne, življenjske in družbeno ne toliko pomembne funkcije, te družbe, ki niso v smislu ustvarjanja dohodka, vsaj ne širimo. Apeliram na to, ko bomo v zvezni skupščini zagovarjali stališče, da se pod isti meter da tudi tiste največje porabnike zveznega proračuna.

Strinjam se s tem, da bomo v republiki Sloveniji lahko šele po uskladitvi globalnih proporcev pripravili republiško resolucijo in mislim, da je današnja opredelitev iz ekspozicije, ki vendarle izhaja iz tega, da bi nekako ohranili realni nivo iz lanskega leta, ob predpostavki rasti družbenega proizvoda pravilna. Tu pa je potrebno vendarle doseči to, da bi se v samoupravnih interesnih skupnostih skupno le-te dogovorile znotraj tega okvira.

Menim, da je to seveda zelo težko, da bi same samoupravne interesne skupnosti predlagale prioritete in tako selekcijo svojih aktivnosti, da bi zadostile danim okvirom, ki so izračunani.

Mislím pa, da tej odgovornosti ne morejo uiti. Torej resno uiti, s tem namenom, da pač če se sami ne morejo zmeniti, kaj je tisto, kar bi lahko eventuelno prolongirali ali pa na daljši časovni rok preložili to izvajanje, da bo to morala storiti v vsakem primeru ta skupščina oziroma pred to skupščino Izvršni svet s svojimi resorji. Mislím, da bi bilo dejansko zelo odgovorno do nas vseh in skupno z nami, da to ne bi bilo potrebno na zakonski način razreševati. To pa je seveda možno v tistem primeru, kot je v osnutku republiške resolucije zapisano, da se vse te zahteve za zadovoljevanje skupnih potreb, vidijo v kontekstu splošne bilance sredstev. Mislím, da zaradi težav, ki bodo nastajale v zdravstvu, kulturi, šolstvu, telesni kulturi, da je dejansko treba imeti pred seboj celotno sliko in da ne moremo enostavno razpravljati o posamični dejavnosti izvzeto v tem generalnem kontekstu. Lahko pa seveda o vseh skupaj. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Korinšek. Tovariš Franc Hribar ima besedo.

FRANC HRIBAR: Tovarišice in tovariši delegati! Želel bi nekaj reči v zvezi s predloženimi dokumenti, tako v zvezni kot republiški resoluciji. Lahko ugotovimo, da smo mi v sindikatih, zlasti pri snovanju naših konkretnih pripomb, predlogov, stališč, ki smo jih sprejeli, zelo aktivno sodelovali. Prav tako lahko rečem, da smo smiselno in tudi vsebinsko uveljavili vsa tista stališča, ki so pomembna za to, da bi prišla v resolucijo za leto

1988, tako zvezno kot republiško, gre za vsa tista stališča in usmeritve, o katerih smo že govorili; tržno gospodarstvo, več možnosti odločanja in gospodarjenja samoupravnim subjektom, nenazadnje pa seveda uveljavitev nekaterih stališč, o katerih je tekla v letu 1987 zelo zavzeta, vsebinsko poglobljena razprava o celotnem družbenopolitičnem gospodarskem življenju; predvsem pa mislim, da smo se mi v Družbenopolitičnem zboru in v samih telesih, zelo ustvarjalno pogovarjali o naših razmišljanjih.

Moram tudi reči, da nismo sodelovali pri snovanju osnutka resolucije, kar je seveda po mojem mnenju slabo - tudi za republiški osnutek - ker sindikati ne pristajamo več na to, da bomo imeli samo možnost razpravljati o predloženih dokumentih, ampak zahtevamo, da smo zraven, ko dokumenti nastajajo.

Moram reči, da naj bo vsem tovarišem v republiki enkrat za vselej jasno, da v kolikor se ne bo začela izvajati ta politika v tem smislu, da smo enakopravni partner, da bo prišlo do določenih zaostritev, ki jih pa ni treba.

Zato mislim, da se moramo zavedati te naše pozicije in funkcije, ki jo ima v našem političnem sistemu sindikat kot najmasovnejša organizacija delavskega razreda ter se tudi pravočasno vključevati v vse aktivnosti in priprave različnih dokumentov, ki so pomembni za življenje in delo delavcev.

O tem bomo še govorili ob obravnavi republiške resolucije. Še enkrat poudarjam, razmere v organizacijah združenega dela in nekatere pobude, ki jih zlasti v zadnjem času srečujemo so izredno kritične. Rekel bi, da so na samem vrelišču celovitega nezadovoljstva delavskega razreda v Sloveniji.

Ko govorimo o resoluciji, zlasti zvezni, se za mene postavlja naslednje vprašanje? Do kje lahko delegati popuščajo, kje so pa tista temeljna vprašanja, pri katerih ni nikakršnega popuščanja. Mislim, da bi se morali na zasedanjih skupščine najbrž o teh naših generalnih opredelitvah dogovoriti. Spoštujem vse pripombe, ki so zelo bistvene, vsebinsko zelo bogate, vendar seveda vem, da gotovo ne bomo mogli povsod uspeti. Tu je pa še sedem drugih subjektov, ki se prav tako usklajujejo. Vendar pa mislim, da bi bilo dobro reči, katere so tiste točke in tista področja, pri katerih delegati ne morejo odstopiti in pri katerih tudi mi v slovenski skupščini ne damo podpore.

Zakaj to posebej govorim? Posebej govorim zaradi tega, ker smo tako veliko besed in papirja porabili pri vprašanju spremembe deviznega zakona in uveljavitvi tržnih zakonitosti, smo pa še vedno na istem, da ne rečem na slabšem, kot smo bili včeraj.

Ko govorim o teh dveh, pa najbrž še o kakšnih drugih vprašanjih, npr. o omejevanju družbenih dejavnosti, mislim, da tu ne more biti popuščanja. Celo mislim in predlagam, da se o tem seveda izjasnite tudi drugi delegati, da tudi za ceno, če resolucija ni sprejeta. Zdi se mi, da je dosti tega sprenevedanja, prepričevanja. Kar naprej gradimo našo politiko na nekih obljubah, pa če sem malo hudomušen, v narekovanju "na nekih turških osnovah", ne pa na neki tržni zakonitosti, kar seveda ustvarja veliko politično nerazporejenost med delavci, ki ni samo v tem, da ni ekonomske motivacije, da ni perspektive za naprej ter socialne varnosti, ampak moram reči, da je prisotna velika apatičnost do

celotnega našega sistema, učinkovitosti in sposobnosti razreševanja tistih temeljnih vprašanj, o katerih bi morali delavci že v letu 1974 odločati, ne pa da se šele pogovarjamo v letu 1987, kako naj se odloča. Razmere so pač takšne, da danes delavci v organizacijah združenega dela imajo manj oblasti kot so imeli pred petimi, desetimi leti. Če prav poznam te podatke, je bilo rečeno, da je komaj še 10 največ do 15% tistega dela Jugoslavije, o katerih delavci odločajo. Resolucija, ki se nam ponuja za leto 1988, zlasti zvezna, pa vsaj po našem mnenju, ko smo govorili o njej, spet dopušča široko odprta vrata restrikcijam, intervencijskim ukrepom, brez vsakih kvantifikacij itd.

Seveda se resno postavlja vprašanje, na katerih osnovah motivirati delavce za to, da bodo boljše delali, če pa od tega nič nimajo, pa še tista prizadevanja, ki jih vlagajo za to, da bi bilo boljše, so izničena. Z enim posegom, z enim ukrepom, z eno intervencijo.

Mi smo napravili neko analizo razmer v Sloveniji in moram odkrito reči, zelo odgovorno, da potapljamo, ne samo posamezne delovne organizacije, ampak dejavnosti. Tu je bilo danes rečeno že za predelovalno industrijo, ista je situacija na področju kemije, lesarstva, gradbeništva, tekstilne dejavnosti, itd. in še bi lahko naštevali. In ko se srečujemo z delavci in razpravljamo o vseh teh problemih vam moram reči, nisem paničar, vendar nimam besede, nimamo jasne vizije kaj ponuditi. In to ob vseh teh stvareh, ki se dogajajo, nenazadnje smo imeli letos v prvem polletju malo drugačne pogoje gospodarjenja, kot so sedaj v drugem polletju, da ne govorim seveda še o vseh teh disparitetah na področju cen. Imamo preko 180 ustavitov dela in imeli smo 65 izsiljenih sestankov in 60 izrednih zborov. Pri tem je sodelovalo okoli 20.000 delavcev, da ne govorim, kaj se nam sedaj na tem področju kaže, kakšne so razmere in kako to nezadovoljstvo raste.

V zadnjem obdobju smo dobili podporo oziroma zahtevo, da v sindikatih organiziramo generalni protest delavskega razreda Slovenije zaradi nemogočih pogojev in politike, ki jo vodijo predlagatelji zveznih nivojev na področju gospodarjenja, stabilizacijskih programov, itd.

Moram reči, da te zahteve niso tako osamljene. To seveda pomeni, da je razpoloženje delavcev na samem vrelišču. Kako sedaj to vrelišče ustaviti in dati neko motivacijo za to, da bi dejansko šli v smeri, za katero smo se dogovorili. ZDi se mi, da ob taki politiki, kakršno ponujamo v resoluciji, ni šans in tudi ni faktorjev, na katerih bi se mi lahko aktivirali, ker nam preprosto nihče nič ne verjame. Ljudje pravijo, dosti imamo obljub, dosti imamo različnih zagotovil, to se ne uresničuje, vsak dan smo pa v slabšem položaju in vsak dan bolj drvimo v revščino.

Delavci trdijo, da ne gre več za preživetje, da gre za počasno umiranje in moram reči, da bi to definicijo lahko sprejel, če bomo seveda nekatere stvari sprejeli tako kot jih ponuja resolucija. Postavlja se mi tudi vprašanje, kakšna pa je sedaj naša pozicija vnaprej. Moram reči, da so tudi stališča, da sindikati nismo uresničili temeljnih interesov delavskega razreda in zahteve, da postavimo vprašanje odgovornosti nas samih.

Mislím, da bi morali najbrž to postaviti, zlasti, če bodo stvari šle v tej smeri kot sedaj.

Nadalje moram reči, da se je zlasti okoli cenovne politike in disparitet cen, o katerih vsi več ali manj zelo dobro vemo, spet začela uveljavljati takoimenovana siva ekonomija preko samoupravnih sporazumov. Imamo celo vrsto zahtev proizvajalcev surovin in drugih, ki ne morejo s takimi ali drugačnimi razlogi uveljaviti večje cene.

Pojavljajo se že tako imenovani samoupravni sporazumi, ki jih seveda delovne organizacije podpisujejo dokler je še kakšen manevrski prostor za to, pa vendar počasi umirajo. Mislím pa, da to seveda spet vodi k neki anarhiji, neredu, nespoštovanju zakonitosti, iskanju sredstev mimo dela itd.

Nadalje bi rad še posebej poudaril del, o katerem je govoril gospod tovariš Korinšek, to je področje družbenih dejavnosti. Koliko besed smo že letošnje leto rekli; v kakšnem položaju smo, najbrž ni treba posebej govoriti. Moram reči, da to kar se dejansko dogaja na teh področjih, ima tako politično škodo, da vzdušja, ki je pri mladi generaciji, ne bomo mogli več popraviti. Danes je področje financiranja zdravstva, družbenih dejavnosti, kulture itd. nejasno, odprto v celoti, tega nimajo sistemi, ki so na nižji stopnji kot smo mi, imajo boljše urejeno. Mi smo zrušili tisto, kar je bilo dobro, da bi odkrili kaj boljšega. Vendar pa vam moram povedati, da dnevna opozorila ne prihajajo danes več samo od tistih, ki so neposredni izvajalci programov, ampak od tistih, ki komaj začenjajo razmišljati, kakšno naj bo življenje. To je za nas katastrofa in zato je za nas, to temeljno osnovno politično vprašanje, ali hočemo tako generacijo, ki jo imajo v nekaterih republikah ali hočemo osveščeno mladino z visoko patriotsko zavestjo itd. Z ozirom na nenehno poseganje s posameznimi ukrepi na ustavni položaj teh delavcev, imam občutek, da gremo v tej smeri. Ko danes govoriš z mladimi, je njihova razprava o tej družbi, o tem samoupravljanju itd. drugačna kot je bila pred pol leta.

Tu vidim posledice. To bi se morali najbrž vprašati. Nenazadnje pa želim reči še tole. Nemogoče je meni predpisati, kaj bomo imeli v loncu, istočasno pa naročiti, da mora tudi sosed imeti tako. In to pri nas približno sedaj delamo.

Končno podpiram predloge, ki so bili danes posredovani glede naših pripomb na zvezno resolucijo. Vendar bi želel, tovarišica predsednica, če je mogoče, da poskušamo z ozirom na to, da bomo usklajevali pripombe, poznamo pa kakšne so razmere, doreči katera vprašanja so tista, pri katerih je možna diskusija in usklajevanje, katera so tista, kjer pa usklajevanja ni.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala tovariš Hribar. Tovariš Željko Cigler ima besedo

ŽELJKO CIGLER: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Najprej bi rekel, da ob tej resoluciji oziroma o obeh resolucijah, predvidevam, da bomo danes o slovenski bolj malo govorili; imamo verjetno podobne vtise, kam se določena vladavina seli. Moram reči, da je bilo že zelo dosti konkretnih in ostrih pripomb posredovanja s strani Izvršnega sveta in tudi

Skupščine, poudaril bi pa predvsem, da je bilo dosti dobro gradivo pripravljeno s strani Izvršnega sveta. Globoko se tudi strinjam s tem, kar je bilo dosedaj povedano o vlogi delegata, mislim pa da bodo delegati in delegatke še kasneje zelo podobno razmišljali. Želim pa si samo to, da bi se ta odločnost izza mikrofona počasi preselila tudi na tisti nivo odločnosti, ko hkrati začenjajo zahtevati odgovornost tudi za sebe, da delegatu pripada odgovornost za način odločanja zadev, za katere je skupščina kot vrhovni oblastni organ v tej družbi odgovorna. Moram reči, da smo tudi pred pol leta v mladinski organizaciji podobne zahteve postavili in si želeli podobne stvari. Zelo všeč mi je, da nas je vedno več takih.

Zoper te srečujemo z dokumentom, za katerega bi rekel takole. Eno zapišemo, drugo si želimo. Mislim pa, da danes to vedno bolj konkretno občutimo vsi, ki tukaj notri sedimo. Predvsem zaradi tega - tu se popolnoma strinjam s tovarišem Hribarjem - ker je treba postaviti na eno stran to resolucijo oziroma ta planski dokument, kako naj bi bilo v prihodnjem letu, na drugi strani pa ugotoviti, da se ta dokument srečuje z obubožanim prebivalstvom, z združenim delom in družbenimi dejavnostmi. Govorim na podlagi podatkov, ki sem jih prebral iz gradiv Izvršnega sveta in tako imenovanega Bajtovega instituta in še nekaterih drugih ekonomistov, ki so že celo tako pokončni, da napišejo "alternativni program reform in razvoja Jugoslavije". Mislim tukaj na tovariša Korošiča ter na tovariša Goldštajna. Predlagam, da mladinska organizacija s tem programom izraža neko solidarnost, saj se z mnogimi točkami strinja, predvsem s konsistentnostjo točk in mogoče je prav parodija, da ob resoluciji, o kateri na poseben način govorimo, dobimo še tako konkreten in nekonsistenten program.

Rekel bi, da si mladinska organizacija, mislim pa tudi bistveno širše, zavzema za deregulacijo in zmanjšanje normativizma, zato da naj administracija določa le splošne pogoje gospodarstvu, cene in splošne tokove gospodarstva pa naj ureja samo tržišče. Namreč menimo, da smo na kongresu zapisali, da naj bi sistem tak, tako urejanje odnosov pripeljalo počasi tudi do spremembe politične moči v naši državi, predvsem na škodo uprave in države in v korist krepitve samostojnosti, odgovornosti in razvoja socialističnih podjetij in pa delovnih ljudi in občanov pri nas.

Nadalje bi rekel še tole. Zdi se nam prav zanimivo, zakaj v tej resoluciji ni razdelano vseh tistih pozitivnih predlogov, ki se že sedaj nekaj časa pri nas nabirajo in se evidentirajo in razdelajo v obliki projekta oziroma programa, ki bi jasno omogočil razvoj našega gospodarstva, naše družbe. Ti predlogi govorijo o drobnem gospodarstvu, zemljiškem maksimumu, delnicah, do tega, kaj narediti s podjetji, ki so brez razvojne perspektive, kakor tudi da naj bi se kolikor je to, v kompetenci federacije, naredil tudi projekt, vsaj globalni, kaj narediti takrat, ko se bo dejansko pričelo prihajati na tržne tokove in ko se bodo v zelo velikem številu pojavili ekonomski in tehnološki viški delavcev. Mi smo o tem tej skupščini, pa ne samo enkrat, mislim da celo že govorili, zlasti pri zakonu o zavarovanju za primer nezaposlenosti.

Dalje, menimo, da se resolucija kot letni planski dokument nanaša na vse nosilce družbenega planiranja, verne, neverne, člane partije, nečlane partije, celo to moram poudariti, če to resolucijo berem. Torej naj bi bil to konkretni operativni planski načrt z navedbo, tako nosilcev kot tudi nalog oziroma kot pravi ustava, gre za dogovor republik in pokrajin, delovnih ljudi, občanov, organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti ter drugih samoupravnih organizacij in tudi skupnosti.

Omenil bi tudi, da ko sem bral, na katere dokumente se ta planski dokument podobno kot protiinflacijski in stabilizacijski program naslanja, sem ugotovil, da se naslanja spet, ni to sicer nič narobe, ampak treba je vedeti kateri dokument je to, na 13. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Prej sem poudaril, da naj se ta planski dokument in naj bi ga uresničevali zelo širok krog oziroma najširši krog delovnih ljudi in občanov pri nas. Zato se mi zdi, da tako sklicevanje, da mogoče ni najbolj točno. Da ni najbolj, celo to lahko rečem, v skladu s tistim, za kar se partijski program v nekaterih točkah zavzema. Jaz mislim, da je tu enaka razlika.

Hkrati pa menim, da gre tudi praktično za neko ožanje razprave in konec koncev po metodi demokratičnega centralizma, se moram kot član Zveze komunistov Jugoslavije enostavno s to resolucijo strinjati, ali pa iti polemizirati s partijskim dokumentom. Oprostite, da to omenjam, vendar še vedno nismo država z eno stranko na oblasti. Zato mislim, da je to zelo pomembno poudariti.

Hkrati menimo, da - to so še splošne pripombe, - pri tej resoluciji ne gre za primer sočasnega in srečujega se planiranja in demokratičnega usklajevanja, ampak za državni direktivni plan, ki prisega na trg, prisega na konkurenčnost, prisega na samostojnost socialističnih podjetij, na odprtost v svet, zapiše pa besede iz katerih se da sklepati, da se dela prostor poseganju državne uprave, da se da prostor k novi širitvi normativizma, ki se na široko obljublja in da se pledira na usklajevanje realnosti, ljudskih življenj z ideologijo. Da ne omenim, da se tu nekdo, ki je navaden državljani, in ki nima bolj podrobnih podatkov, zelo težko znajde, ker ni nobenih bilančnih predlogov zraven dodanih. Akt je poln nedorečenosti in zakonskih prejudicev, v tem smislu, da se že vnaprej govori kaj se bo zgodilo, ko bo razprava končana in da se enostavno prisega na nekatere mednarodne dogovore, ki še niso zaključeni: tukaj gre predvsem za reprogram, naših dolgov do tujine, kako se bo to zaključilo. Mislim, da se to že zelo težko napove tudi na nivoju Zveznega izvršnega sveta.

Zato veliko je tudi nejasnih in neproučenih predvidenih sprememb, ki pa se že vključujejo v resolucijo, kot da so to že te spremembe, tu mislim na gospodarsko reformo, spremembo ustave, zakon o združenem delu, sprejete. Mislim, da gre za neko vrsto podpisujemo bianco menico in to v sistemu, ki se zavzema za demokracijo in nanjo tudi vsak posebej prisega. Mislim, da se na ta način v nekem smislu postavi vprašanje njene izvedljivosti. Postavlja se vprašanje ali bodo res te zadeve, na katere prisega kreator te resolucije tako izvedene in tako sprejete v skupščinskem sistemu. Kot sem že prej rekel od ustave do zakona o

združenem delu in reforme itd. Namreč širijo se pristojnosti in mislim, da je to protiustavno tako na področju zaposlovanja, družbenih dejavnosti, varstva, razvoja človekovega okolja, politike socialnega varstva, davčne politike in še bi lahko našteval. To so nekatere pristojnosti, ki po ustavi spadajo drugam, recimo v republike in avtonomne pokrajine. Sreča, da tega ni pisal noben umetnik, noben novinar, noben pisatelj, noben študent, ker bi potem imel opravka s katerim drugim organom. Mislim, da je to treba povedati.

Celo pri predvidenih spremembah na področju delovnih razmerij in zaposlovanja velja opozoriti, da gre po eni strani za premalo opredeljene zadeve, po drugi strani pa za zadeve, ki so v pristojnosti republik in avtonomnih pokrajin. Že drugič opozarjam na protiustavnost nekaterih predlogov.

Predlagane reformne spremembe, predvsem na borzi gospodarstva predstavljajo obsežen, a nejasen in nedorečen zakonodajni program, kar je bilo že tudi večkrat povedano in vsak, ki si je prebral to resolucijo se je srečal s podobnimi mislimi. Tako da kot sem že prej rekel, resolucija zelo spominja na zakonodajni program, osnovni akcijski zaganjalec pa vse bolj ponovno postaja moralno politična motivacija, temelječa na zakonih, čeprav se takoj postavi pod vprašaj formulacija "v pravni državi". Ne govorim o menicah, še o čem drugem bi lahko govoril, ne temelji oziroma ne pripravlja pa se reforma, ki bi vse bolj postavljala na dan neko ekonomsko prisilo tržne mehanizme in vse kar za tem stoji.

Mnogo stvari v sami resoluciji je še odprtih, da ne bom vse našteval, imam vse podčrtano in lahko tudi naštejem, če kdo želi. Polno pa je tudi formulacij, ki so tako nejasne in ohlapno napisane, da se lahko postavljajo zelo različna tolmačenja. In tako, da bodo imeli probleme, če mi to resolucijo sprejmemo, že tisti, ki se bodo hoteli s to resolucijo uskladiti; ti bodo imeli že enostavno probleme, ker jo ne bodo razumeli. Na koncu kljub temu, da je oktobrska analiza že za nami, pa vseeno ni bilo jasno, kaj se je zgodilo z resolucijo 1987. Po kolikih mesecih je padla oziroma se enostavno ni v temeljnih postavkah uresničila. Ali kdo za to v tem sistemu nosi odgovornost, ali je to mogoče celo odvečno vprašanje. Počasi se bo moralo postaviti tudi v tej skupščini in mislim, da že ob tej resoluciji. Predvidevam pa, da bo z bistvenimi spremembami verjetno celo sprejeta in po njej bomo pripravili tudi slovensko resolucijo. Zato bomo jasno postavili tudi to, da hkrati s sprejemom dajemo tudi zahtevo po odgovornosti tistega najbolj konkretnega nosilca te resolucije in pa tistega, ki stoji za njo in za njeno pripravo in izvajanje. To je Zvezni izvršni svet. Z njenim uresničevanjem ali neuresničevanjem tudi stoji ali pade njen predlagatelj.

Sedaj bi pa samo še nekaj zadev povedal. Na nekaterih zadevah mislim, ki pomenijo del našega političnega sistema, se pravi socialistično samoupravljanja itd., da po mojem ne more biti usklajevanja. Za temi zadevami enostavno je potrebno stati, saj sistema zaenkrat še nismo spremenili.

In to so:

1. Glede zahtev po spremembi zakona o deviznem poslovanju. Ne vem, kdo bo sprejel odgovornost za ta zakon, katerega

sprejem je bil leta 1985 krepko spodbijan na osnovi argumentov, ki danes stojijo in so se pokazali da so točni. Za temi argumenti v velikem delu stoji Gospodarska zbornica Jugoslavije. Mislim, da je sprejem te resolucije bistveno povezan s tem zakonom.

2. Tudi stališča, ki so tu zapisana, da Skupščina SR Slovenije meni, da ni mogoče z resolucijo sprejemati strategije in kreirati centralnih planov, držijo.

3. Glede zakona o začasnem omejevanju razpolaganja z delom družbenih sredstev družbenopolitičnih skupnosti itd. verjetno še ni popolnoma jasno, mogoče pa že kdo, ki je v ožjih krogih dogovarjanja ve, kaj več, ni še jasno kako dolgo bo ta zakon ostal v veljavi in kako dolgo ga bo potrebno spoštovati. Tu je ostro postavljeno, da verjetno za celo leto to ne more veljati, ker ob njegovem sprejemanju to ni bilo tako jasno povedano.

4. Delitev dohodka in čistega dohodka po predlaganih proporcijah v resoluciji za Slovenijo pomeni, za okoli 10% nižji delež porabe v dohodku oz. podvojitev deleža akumulacije v dohodku. Sprašujem kako naj se ob takih pogojih v Sloveniji, pa tudi drugod v razvitih delih združenega dela, stimulira prestrukturiranje, povečanje produktivnosti, povečanje izvoza, povečanje kvalitete, dizajna, itd. Naj mi to psiholog iz Izvršnega sveta oziroma tisti, ki so to predlagali lepo pojasni. Seveda se da pojasniti in mogoče človeka prepričati.

5. Nekateri zadeve so pravno in ekonomsko nejasne. Predvsem tiste na strani 8, kjer se govori, da se realizacija skupnih izvoznih programov posebej stimulira, pri tem pa še vedno ni jasna pravna in ekonomsko - sistemska narava programov. Tukaj gre za obljube na lepe oči. Za tem namreč ne stoji neko gradivo, na podlagi katerega bi delegati lahko take formulacije podpirali in zato seveda prevzemali odgovornost. Podobno bi rekel tudi za tiste dikcije, ki govorijo o tem, da naj bi za posamezne projekte in posamezna področja uvedli posebne paralelne sisteme. Tukaj gre tudi za vprašanje JLA, kjer se tudi govori, da je potrebno predložiti celovit pregled dinarskega in deviznega poslovanja vojnega servisa. Jasno tudi tukaj je pravilna ta pripomba ker menim, da morajo vse zadeve pri nas potekati znotraj sistema; obljub na lepe oči pa enostavno ne moremo dajati, v kolikor še na tem sistemu stojimo oziroma v kolikor ga še nismo spremenili.

Menim, da je potrebno vse te stvari postaviti v okvire realnih družbenih materialnih možnosti, tudi JLA. Na koncu bi samo še nekaj rekel.

Ko smo na 2. strani zapisali med temi glavnimi opredelitvami, da se zavzemamo za krepitev tržne samostojnosti organizacij združenega dela za realne cene dejavnikov proizvodnje, smo se verjetno tudi zavedali hkrati s tem, da npr. v razvitejših državah v razvitejših podjetjih pomeni znotraj plače če razdelimo samo plačo, pomeni 80% plačilo za znanje, za sposobnost 20% pa verjetno za samo delo, tisto bolj ali manj fizično to govorim iz različnih raziskav, da smo s tega nekje odprli s takim stališčem neke bolj perspektivne čase in drugačne finančne možnosti, tako za reformo reforme, tako za šolstvo, tako za univerzo in smo se s tem opredelili v nek intelektualistični koncept razvoja

Jugoslavije oziroma za tisto, za kar smo se že ob reformi usmerjenega izobraževanja pri nas zavzeli. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Božena Ostrovršnik.

BOŽENA OSTROVRŠNIK: Omejila bi se na delovno področje, ki ga najbolj poznam, to je na tisti del, ki govori o delitvi. Rada pa bi rekla najprej nekaj. Predloženi sklep z dopolnitvami kakršne so bile dane, razumem tako, da predvsem poglavje a in b pomenita tiste pogoje o katerih je govoril tovariš Hribar, pa tudi sedaj v zadnjem delu tovariš Cigler.

Če pa grem posebej na posamezne stvari bi rekla takole. Mislim, da je resnično potrebno zadeve postaviti zelo trdno pri stališčih, da morajo vsi porabniki družbenih sredstev deliti enako usodo. Absolutno se zavzemam za to, da mora to veljati tudi za zvezni proračun in za vse uporabnike znotraj tega proračuna. Rada bi spomnila, da smo o teh zadevah govorili že pred časom ob spremembi oziroma dopolnitvi letošnjega proračuna, in da je takrat hrvaški sabor svoje rezerve postavljajal dovolj dolgo in dokončno. Mislim, da moramo vendarle te reči na glas povedati tudi mi, ker kaže situacija, da v takih razmišljanjih nismo sami in da bo torej treba združiti napore, da to tudi dosežemo.

Znotraj pripomb, tako generalnih kot posamičnih, je posebej opredeljeno področje skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ni treba, da posebej opozorim na fjaso, ki smo ga doživeli ob tem zakonu, tako kot je bil sprejet. Rada bi poudarila, da gre za pravice, ki izhajajo iz dela in da gre v programu skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja za 96% sredstev, ki izhajajo iz zakonskih obveznosti, kar je seveda nekaj drugega, kot tisto, za kar smo se skupno dogovorili ob svobodni menjavi dela in kjer smo imeli maneverski prostor, tako da smo lahko rekli več ali manj. S tem pa seveda ne zanikam, da tudi tu ni kakšnih stvari, ki bi jih bilo treba popraviti; s tem pa seveda ne mislim trditi, da so pokojnine previsoke, vsaj v pretežni meri tisti, ki jih dobivajo, z njimi težko sestavljajo konec s koncem. So pa tu velike razlike. Mislim pa da gotovo ne moremo iti mimo tega, da ne bi tudi zakonskih določil ponovno preverili in mislim, da bomo morali to pogledati, kajti, če danes menda pomeni povprečna pokojnina že 87% povprečnega osebnega dohodka, potem je seveda to opozorilo, da je nevzdržno, da so pokojnine v posameznih panogah skorajda višje kot osebni dohodki v tem trenutku, kar revoltira ljudi in kar pomeni ali pa ni daleč od razmišljanja, ko pravijo delavci v teh panogah, da je bolje iti v pokoj, kot pa delati naprej, ker si seveda v takem primeru na boljšem. Torej ta situacija vsekakor velja, da se teh zadev pošteno lotimo in da seveda vidimo, kje je anomalija v tem smislu postavljena tako, da jo je treba spremeniti, ne pa iti v generalno 10% - znižanje. A si lahko to privoščimo? Jaz mislim, da ne.

Naslednje, o čemer bi rada še nekaj rekla, pa je republiška resolucija. Spomnite se, kolikokrat smo tudi v našem zboru razpravljali o tem in terjali od samoupravnih interesnih skupnosti, da v skladu s skupnimi družbenimi usmeritvami in zahtevami pripravijo vse akte tako, da bodo samoupravno lahko

sprejeti in da se na ta način izognemo državnemu poseganju in predpisovanju na administrativni podlagi. V ekspoziciji tovariša Samarja je bilo rečeno, da so v samoupravnih interesnih skupnostih sprejeli prispevne stopnje, ki upoštevajo spremembe, da so izhajali iz osnutka resolucije in sprejetih planskih aktov, vendar pa so te stopnje v svojem skupnem učinku previsoke.

Mislím, da sploh ni dvoma o tem, da se ne bi strinjali s tem, da ne moremo poseči v neto osebni dohodek in da je naša generalna usmeritev tudi, da akumulacijo zvišujemo. Sprašujem pa naslednje in če se da, bi rada dobila odgovor. Kaj je bilo storjeno za to, da bi vendarle prišli do uskladitve? Kajti logično je pričakovati, če je vsaka samoupravna interesna skupnost sama za sebe planirala, da si je splanirala na maksimum, in da je seveda zdajle za okopih, s katerih bo težko odstopila? Hkrati bi pa vprašala še tole: tu je zapisana številka 37,6% bruto OD, stopnje pa so 40,9%. Ne vem, če me spomin vara, ampak mislim, da smo takrat, po tistem dogovoru, ki je bil sprejet med republikami in pokrajinami govorili o tem, da je gornja meja 40%. Kaj je zdaj tisto, kar znižuje ta prvotni odstotek na tak način. Mislím, da je to pomembno, ker bomo morali v zvezi s tem verjetno še kje drugje razpravljati. Zato bi bila ta informacija zelo na mestu. Tisto, kar lahko človeka skrbi, je to, da so tudi prispevne stopnje iz dohodka previsoke, kar pomeni, da smo dejansko v celotni sferi družbenih dejavnosti, ali slabo računali ali pa obšli tisto našo skupno usmeritev, ko smo rekli, da nobenih pravic ne bomo širili, ker jih v trenutnih materialnih okvirih ni mogoče širiti. Rada bi opozorila na to, da časa ni veliko, čeprav naj bi sprejemali republiško resolucijo v januarju; časa resnično ni veliko, mislim pa, da smo mi tu v Družbenopolitičnem zboru gotovo prvi, ki nismo za to, da se na koncu, ko se ne bo dalo uskladiti, ali pa ker se že sedaj ne da uskladiti, spet pristavimo na to, da bomo z zakonom te zadeve uredili. Mislím, da je vendarle treba vso aktivnost usmeriti v to, da tega zakona ne bi bilo potrebno in vse napore usmeriti v to, da se seveda najde način, ko bodo ali pa so že samoupravne interesne skupnosti samoupravno sprejemale svoje programe, na koncu pa porezali vse to z nekim administrativnim ukrepom. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa tovarišica Ostrovršnik Božena. Tovariš Tone Pavček je naslednji razpravljalec.

TONE PAVČEK: Za začetek bi rekel verz lepe koroške narodne: ta hiša je moja a vendar moja ni. Resolucija, kakršno nam dajejo, je naša in vendar naša ni. Hoče iz tega slovenskega doma seveda več kot ta dom lahko da in zato mislim, da bi morali reči za veliko stvari, ki so v tej zvezni resoluciji "ne". In sicer: nikoli doslej pravzaprav nobena resolucija ni bila izpolnjena. Vsi vemo, kako je s temi resolucijami, kaj vanje pišemo. In če rečemo, da je bilo izpolnjeno tisto, kar je bilo v škodo posameznim federalnim enotam, je bilo res izpolnjeno samo to. Vendar je bilo dovolj možnosti in tudi vseh mogočih pritiskov, da se je izpolnilo recimo zahteve federacije, zahteve zveznega proračuna in podobno. Še v letošnjem letu seveda tudi

pred vsemi interventnimi zakoni najprej to. Gospodarstvo: nek dom, neka družina, ki daje 210 ali preko 10 milijard v zvezni proračun, poleg ostalega, s česar se napaja ta proračun in ohranja zase nekoliko več od teh 210 milijard, mislim, da je okrog 240 milijard, je slabo gospodarstvo. To ni dober dom, to ni dobra hiša. Hiša je dobra v drugačnih relacijah in razporeditve tega, kar ljudje, družina, v tej hiši ustvarja. Tendence te zvezne resolucije, npr. glede zveznega solidarnostnega fonda za zajamčene osebne dohodke, potem zajemanje tako imenovanega ekstra dohodka, nadalje postavka v celoti za to, da ne bi republika Srbija še nadalje zaostajala, obdavčitev celotnega dohodka gospodinjstva, itd., vse te stvari v bistvu udarjajo na hišo, ki je naša hiša, čeprav seveda je treba reči, da je tudi skupna hiša, naš skupni dom, naša skupna domovina. Vendar domovina se ne brani samo z denarjem in samo z orožjem.

Domovina se brani s pametjo, s srcem, z ljubeznijo kot pravi Eršumovič. Zato so proračuni, tudi za armado in za ostalo, zunaj vsega in so nerazumni in v današnjem času detanta in drugačnega sporazumevanja v Evropi in v svetu, neutemeljeni, neracionalni, in konec koncev v škodo celotnega razvoja Jugoslavije. Po moje je to nujno in možno zmanjšati, zlasti zaradi tega - kajti vsi vemo, če smo konec koncev tudi nekoč študirali marksizem, da družbena bit določa družbeno zavest. Vse mogoče sklicevanje na interventne zakone, v katerih je zgolj omejevanje družbenih dejavnosti, omejevanje sredstev za kulturo, za zavest, ob naloženem denarju zgolj v orožje, zgolj v neke obrambne sposobnosti domovine, bodisi ali vizuelne ali materialne, tiste, ki se otipajo, je nelogično. Kajti treba je krepiti ljubezen do domovine, treba je krepiti srčno energijo in duhovno energijo te družbe. Domovina, ta naša skupna, vedno manj računa na naša srca, vedno več, tudi po teh resolucijah, računa na naše žepe, na žepe vsakega posameznika, z obdavčitvijo recimo dohodka iz gospodinjstva, iz ostalega in seveda računa na skupni žep posameznih federalnih enot. Zdi se mi, da vse tiste postavke, ki so v resoluciji, do nadomestnega fonda za zajamčene osebne dohodke, glede sredstev za Srbijo in jugo-programi, obdavčitve družine in podobno, pa vse tisto, kar so že nekje zajeli vnaprej iz prihodnje ustave, ki je še nikjer ni, je nesprejemljivo in je treba odločno odkloniti.

Drugo, kar pa mislim reči, je pa neke vrste sprenevedanje, tudi v slovenski resoluciji. Tudi danes sem poslušal sklicevanje na te interventne zakone. Sklicevanje na interventne zakone - ki so bili sprejeti pravzaprav po neki nedemokratični metodi - da krnijo samostojnost in osnovne pravice posameznih federalnih enot, tudi glede razpolaganja s svojimi sredstvi za ključne nacionalne stvari, kot so: znanost, izobraževanje, kultura in podobno, to je nesprejemljivo. To je stvar vsake federalne enote, njegove notranje biti, njene moči, zato je povsem opravičevanje, da "ne moremo tega normalno urejati, ker nam to branijo zvezni interventni zakoni" nelogično, ali drugače rečeno, slepomišenje in hinavčenje. Temu je treba pač tako reči in se v slovenski resoluciji drugače obnašati, ne pa sklicevati na to.

Vsi govorimo o družbeni pomoči, o družbeni energiji kulture, znanosti in vsega tega, hkrati pa v to seveda nič ne dajemo. Govorimo tako, kot da je neka druga stran na oblasti, ki je kriva za to, da nič ne dajemo v to družbeno energijo, da bi bila ta družbena energija še močnejša in še več delala. Tudi danes smo poslušali pravzaprav o tem, da je treba več zagotoviti za družbene dejavnosti iz tako imenovane neposredne svobodne menjave. Vsi vemo, da je pri teh pogojih gospodarstva in posameznih gospodarskih subjektov to praktično nemogoče. Potem bodimo dosledni in dajmo tiste stvari, ki jih interventni zakoni za slovensko kulturo, za razvoj slovenske družbe za to našo hišo ne smejo in ne morejo odločati, tudi ne po ustavnih predpisih, dajmo mi to sami urejati tako, da bo to resnično imelo neko perspektivo razvoja, da bomo živeli. Zapišimo to v resolucijo, drugače pa nam pravzaprav teh resolucij ni treba. Treba je paziti pri teh resolucijah samo, da ni kaj takega notri, kar nam je še v večjo škodo. Slovenska resolucija pa, kolikor je odvisna od zvezne resolucije, naj vendar pove točno, kaj bo pa Slovenija sama naredila za razvoj svojega gospodarstva, za svojo perspektivo, za svojo znanost in vse ostalo. Tega je premalo v tej resoluciji in bi moralo biti. Konec koncev, danes če ni nekega otipljivega kruha, je treba seveda ljudem dati vsaj neke druge vire, da bo jutri nekaj drugega tu, ne pa samo, da bomo samo drseli navzdol. To drsenje in razpadanje ne vodi nikamor. Vodi v možnost, da za lastni dom imaš perspektivo, da se boš izkopal iz težav v določenem času in da boš ta dom zgradil, tako in tako, da bo vedno večji in da boš toliko in toliko pridobil, ne pa da bodo drugo leto prodali recimo iz nekega gospodarstva sedem krav, hleve imamo pa prazne. V takem stilu je napisana tudi resolucija. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Pavček. Tovariš Duško Kos.

DUŠKO KOS: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Jaz nisem tako elokventen in dober govornik kot je tovariš Pavček, bi pa vendarle imel dve pripombi k njegovi razpravi. Ko je govoril o tistem, kar je bilo izpolnjeno iz resolucijskih predvidevanj doslej, bi dodal, da je bilo v glavnem izpolnjeno, poleg tega kar je on dejal, le še tisto kar zadeva krepitev administriranja, kar zadeva odvzemanje maneverskega prostora ekonomskim subjektom in federalnim enotam in tiste napovedi, ki so zadevale zmanjševanje osebnega in družbenega standarda, seveda neproporcionalno glede na zmanjševanje družbenega standarda.

Druga pripomba pa leti na to, ko je dejal, da ta resolucija zahteva od gospodarstva SR Slovenije preveč. V nekem drugem smislu zahteva ta resolucija od gospodarstva, od združenega dela, našega premalo. Želi ga namreč novelirat na jugoslovansko povprečje. To bi bilo nekaj replike na prejšnjo razpravo. Sicer pa tovarišice in tovariši, imam konkretno pripombo na zvezno resolucijo v poglavju 3 na strani 7, točka 2-4. Meni ni popolnoma jasno, na podlagi česa je določena mejna doba treh let od nakupa opreme, ta mejna doba po kateri je možno to opremo prodajati. Mi

se vsi zavzemamo za fleksibilne enote združenega dela, tudi fleksibilno drobno gospodarstvo v zasebni lasti, jasno pa je, da osnovno sredstvo, dosti drag utegne vezati velik kapital, ki bi ga lahko ta obrtnik, občan uporabil za širitev materialne baze svoje proizvodnje, če mu to osnovno sredstvo v ničemer več ne služi. To bi bila ena zadeva.

Druga pa, glede na to, da jaz sodim pod splošno porabo, bom malo bolj splošen. Iskreno dvomim v uresničljivost ciljev, ki so več kot jasni že par let in več kot čvrsto dogovorjeni na vseh možnih nivojih že par let in v svoji ostrini brezkompromisno sprejeti, eden od njih je recimo uvajanje ekonomskih zakonitosti. Dvomimo, da je moč te cilje realizirati po poti, ki jih vnaprej suspendira in ekonomske zakonitosti uresničiti preko administrativnih ukrepov. Dvomimo v to, da je moč preko prelivanja sredstev v primarni težko industrijski sektor proizvodnje v škodo tiste dinamične predelovalne industrije, ki naj bi bila osnova prestrukturiranja, vzpodbuditi prav to proizvodnjo. Dvomimo tudi v to, da je moč zmanjšati naš zunanji dolg z najemom novih kreditov in z reprogramom starih, ob upoštevanju obojega prej navedenega in brez vsestranske, toda predvsem materialne stimulacije izvoznikov. Nadalje dvomimo, da je moč mobilizirati naše ljudi za boljše, kvalitetnejše, inovativnejše delo z materialno destimulacijsko in konsistentno birokratsko politiko administrativnega prelivanja dohodka, ki jim ne jemlje le možnosti odločanja, ampak tudi kruh in prihodnost. Močno dvomim, da se je moč izogniti socialnim vrenjem zgolj z zapiranjem delovnih mest, brez odločnega in jasnega programa odpiranja in angažiranja vseh možnih sredstev, ob jasnih tržnih selekcijskih kriterijih. Končno tudi dvomimo, da je družbeno legitimno in mobilizacijsko ter nenazadnje postavno v zbijanju inflacije skupno porabo vezati na dohodek in ga tudi administrativno oblikovati, splošno porabo pa vezati na pravice koristnikov teh sredstev, ob tem seveda da razprava o svobodni menjavi dela ni bila končana in da družbene dejavnosti niso pripoznane že dlje časa, kot generator inflacije. Seveda mislim, da se vsi skupaj nahajamo v dilemi ali dati predlagatelju resolucije možnost, da poizkusi - upam, da sem bil dosti prepričljiv - narediti to, kar je na način kot hoče narediti nemogoče, ali pa v teh točkah jasno vežemo sprejem resolucije na uveljavitev naših pripomb in zahtevamo temeljito kadrovske prenovne predlagatelja resolucije. Jaz dajem tovarišica predsednica svoj glas za slednje. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Kos. Tovariš Robert Černe.

ROBERT ČERNE: Težko je kaj bistveno novega povedati po tej silni in dolgi diskusiji, ki se ni začela samo z osnutkom resolucije, ampak tudi glede na predhodne dokumente, katerim resoluciji sledijo, to je glede antiinflacijskega programa in drugim dokumentom. Razmišljanja, poglede in ocene glede koncipiranosti oziroma zasnovanosti resolucije, ki so se oblikovale v organizacijah Zveze komunistov in njenih organih smo predložili tudi na telesih in organih Socialistične zveze in tudi Skupščine, tako da jih ne bi v tej širini ponovno prikazali. V tem smislu bi rad povedal, da so na nek način sestavni del tudi teh sklepov, ki

smo jih prejeli za današnjo sejo Skupščine in s katerimi se tudi strinjamo.

Prvo, kar bi rekel je to, da se strinjam s tisto Ciglerjevo ugotovitvijo, da ni nobene potrebe, da se v tem uvodu sklicuje predlagatelj na 13. kongres ZK Jugoslavije, pa ne samo zaradi teh sistemskih vzrokov, ampak predvsem zato, ker mislim, da ne more biti to nikakršen argument utemeljevanja ustrezne zasnovanosti resolucije in da je stvar organizacij ZK, da ocenjujemo v kolikor je predložena ekonomska politika v skladu s sprejetimi kongresnimi stališči, pa tudi s sklepi in stališči posameznih vej centralnih komitejev. Mi smo predvsem poudarili, da je potrebno v tej fazi obravnavati vsebino in naravnost zvezne resolucije predvsem skozi kriterije, ki smo jih postavili že v Skupščini SR Slovenije in tudi v kongresnih dokumentih, mislim tako na kongres Zveze komunistov Slovenije, kot na kongres Zveze komunistov Jugoslavije, in sicer, naj bi kriteriji pri ocenjevanju ustreznosti ekonomske politike bili naslednji: da mora biti ekonomska politika usmerjena predvsem v oblikovanje odprtega gospodarstva in družbe, v krepitev samostojnosti ekonomskih subjektov in v oporo na ekonomske zakonitosti, naslonitev na lastne sile, da mora prispevati k zmanjševanju inflacije in spodbuditi zaupanje, in da morajo biti strokovno - profesionalno pripravljeni in pri tem upoštevati tudi tuje izkušnje in spoznanja ekonomske znanosti. Kriteriji morajo temeljiti na iniciativnosti in odgovornosti posameznih gospodarskih subjektov, pa tudi širše, na iniciativnosti in odgovornosti delavcev, delovnih ljudi, neposredno v teh samoupravnih organih, skupnostih, organizacijah in družbenopolitičnih skupnostih. Dodatno pa smo zahtevali da mora ekonomska politika pri oblikovanju teh pogojev gospodarjenja podpreti progresiven, moderno organiziran in izvozno usmerjen del gospodarstva, da mora zasukati pozornost od delitve, kar je naša slabost, k ustvarjanju dohodka in od socializacije slabega dela, k afirmaciji in podpori gospodarskih subjektov, ki dosegajo dobre rezultate, ki so merjeni predvsem z merili razvitega sveta, to je na zahtevnih zunanjih trgih. Kljub nekaterim usmeritvam v osnutku, ki jih je potrebno podpreti, kar je navedeno tudi v tem sklepu, ki smo ga prejeli, pa menimo, da ekonomska politika kot je koncepirana v osnutku resolucije, govorim za resolucijo Jugoslavije v svoji orientaciji ne odgovarja tako postavljenim kriterijem.

Ekonomska politika v zvezni resoluciji ni dovolj operacionalizirana na tistih temeljnih strateških točkah in je zato dosti nejasna prav na tistih točkah, ki bi pomenile osnovne predpostavke za temeljni zasuk dosedanje interventne administrativne in distributivne ekonomske politike k tržno naravnani politiki, ki bo pospešila zlasti procese dolgoročne stabilizacije gospodarstva in sicer z vzpodbuditvijo oziroma s pospeševanjem in podpiranjem procesov prestrukturiranja jugoslovanskega gospodarstva. To je tista temeljna točka te naše krize in ekonomske neučinkovitosti. Predvsem pa sedanji osnutek ne ustreza, če se omejim samo na temeljne pripombe, z vidika te temeljne točke oblikovanja konsistentnega antiinflacijskega programa. O tem smo govorili že pri sprejemanju antiinflacijskega programa. To je vprašanje koncepcije izhoda iz sedanjega stanja zamrznitve. Tu

resolucija ne daje nobenega odgovora. O tem je nekaj bilo v ekspoziciji Izvršnega sveta, pa tudi deloma v sklepu Skupščine. Po mojem mnenju bi moralo biti to temeljna funkcija resolucije. To pomeni kaj, oziroma kako bomo v drugi del in v naslednja leta vstopili, kajti vse ostalo, v tem prvem polletju je že opredeljeno z dosedanjimi sprejetimi ukrepi.

Ne bi govoril dalje o vseh drugih pomembnih, vsem že znanih pripombah glede izvoza, glede kreditno-monetarne politike, skupne in splošne porabe. O tem je danes že dosti govora in imamo v slovenski skupščini že jasno izoblikovana stališča; v tem smislu podpiramo predloženi sklep. Mislim pa, da so temeljne strateške oziroma ključne točke ekonomske politike za naslednje leto, ki bi jo bilo potrebno uveljaviti pri oblikovanju predloga resolucije Jugoslavije za naslednje leto. Ekonomska politika v naslednjem letu bi morala biti na teh temeljnih strateških točkah, kot smo že tukaj govorili, v skladu z našimi stališči, oblikovana. To je pogoj za to, da se dejansko konkretno začnemo spopadati z vzroki sedanje krize. V nasprotnem, v kolikor se bomo opredelili za nadaljevanje dosedanje koncepcije ekonomske politike, bi to pomenilo, da odlagamo spopad s temeljnimi vzroki te sedanje krize, da pričakujemo še nadalje poglobljanje oziroma intenziviranje sedanjih neravnovesij, nestabilnosti itn. S tega vidika moram reči, da take ekonomske politike v Zvezi komunistov ne moremo podpreti, vsaj ne z vsemi ostalimi posledicami, ki iz tega potem izhajajo.

Kar se tiče slovenske resolucije bi rekel, da se strinjamo tudi s predloženo orientacijo sklepa oziroma stališča, da sprejemamo resolucijo šele po sprejetju zvezne resolucije in podpiramo naravnost in temeljne poudarke glede ekonomskih razvojnih ciljev v naslednjem letu, v kolikor želimo v Sloveniji narediti nadaljnji korak od ekstenzivnega k intenzivnemu načinu gospodarjenja.

Ob tem bi pa vseeno rad poudaril, da bi se morali kar se tiče našega domačega loga usmeriti na tiste aktivnosti oziroma naloge, ki so v naši pristojnosti, ki so predvsem stvar republike v smislu uresničevanja srednjeročnega plana, ki smo ga poimenovali tudi program prestrukturiranja slovenskega gospodarstva oziroma preнове slovenske družbe sploh. Glede tega bi opozoril na dve, tri vprašanji, ki se nam zdijo pomembna. V kolikor seveda želimo dejansko od besed k dejanju pri doseganju tega temeljnega cilja, to je prestrukturiranje slovenskega gospodarstva in sploh družbe.

Prvič je to vzpodbujanje procesov prestrukturiranja. O tem je že tovariš Samar nekaj v tem ekspoziciji Izvršnega sveta govoril. Mi bi morali tu sprožiti aktivnosti v organizacijah združenega dela in družbenopolitičnih skupnostih in zahtevati in podpreti izdelavo razvojnih konceptov, predvsem iz dveh vidikov.

Prvi je, razvojni vidik v smislu uveljavljanja na svetovnem tržišču oz. povečati delež v mednarodni delitvi dela in s tem preko ekonomske uspešnosti tudi narediti boljši, bolj učinkovit socializem, odpreti perspektivno tudi s povečevanjem te ekonomske uspešnosti.

Drugi vidik, je vidik socialnega varstva, kar je izredno pomembno za reformne aktivnosti. Mi ugotavljamo, da smo

marsikje nepripravljeni za spremembe, ki bodo nastopile v organizacijah združenega dela, ki zaradi svoje tržne nezamenljivosti programa ter nizke produktivnosti ekonomičnosti, rentabilnosti ne morejo več zagotavljati reprodukcije. Poleg tega moramo tudi upoštevati sedanje trende v investicijskih procesih, kajti sedanja struktura in učinkovitost investicij ne obeta nobenih bistvenih premikov v smeri prestrukturiranja in razvojne preobrazbe združenega dela v Sloveniji.

Glede socialnega vidika se moramo zavedati, da bi z lažjo izvedbo teh procesov prestrukturiranja, to je ublažitvijo posledic, ki spremljajo te procese, morali intenzivneje v priprave programov preusposabljanja in prezaposlovanja, da si bodo na osnovi tega delavci z lastnim delom tudi svojo perspektivno in socialno varnost ustvarili. Kajti če tega ne bomo naredili, če v tem ne bomo uspeli, potem bodo delavci jasno v objektivnem položaju, da bodo nasprotovali vsem tem zelo korenitim spremembam, ki so vezane na ta proces prestrukturiranja.

Mi bi morali še nadalje vztrajati, ne glede na sedaj precej nestimulativne rešitve, kar se tiče ekonomskih odnosov s tujino, na orientaciji izvoza. Vse te poslovne poteze bi morale biti naravnane k takšni strategiji prodora na svetovne trge in v tem smislu moramo tudi iskati povezave znotraj Jugoslavije, kajti oblikovanost samih rešitev na tem ekonomskem področju s tujino bi morala nekako izhajati kot posledica pritiska iz samega združenega dela v Jugoslaviji.

Nadaljnje izredno pomembno vprašanje, ki je vezano na te procese, so vsekakor kadrovska vprašanja. Tu bi morali priti povsod do odgovora na vprašanja, ali imamo ljudi, ki bodo znali delati na podlagi novih poslovnih tržnih, proizvodnih projektov oziroma ali imamo take kadre, ki so sposobni ponuditi in izpeljati v srednjeročnih planih opredeljene razvojne koncepte. In če pridemo do odgovora, da teh kadrov nimamo, da je neustrezno stanje na tem področju, mislim, da bi morali pospešeno prav na tem vprašanju delati, kajti v kolikor imamo vpogled v tržno ekonomijo na zahodu vidimo, da je to ena od temeljnih nalog zbornic in drugih vladnih institucij, namreč predvsem izobraževanje in usposabljanje kadrov za posamezne poslovne funkcije oziroma podjetnike. Mi smo to v teh 40 letih precej zanemarili, so pa kadri temeljni pogoj, v kolikor želimo narediti prodore v tej koncepciji.

Dosti smo tudi v Sloveniji govorili o drobnem gospodarstvu kot o temeljnem pogoj za prestrukturiranje. Teh velikih rezultatov zaenkrat ni in bi morali znotraj danih razmer opredeljenih z ekonomskim sistemom in ekonomsko politiko videti, kaj lahko v Sloveniji na tem vprašanju naredimo, pa da zdaj ne govorim še o drugih stališčih, v Sloveniji imamo okrog nagrajevanja ustvarjalnih kadrov, okrog vprašanja inovacijske dejavnosti itn. Mislim, da se moramo ob tem zavedati, da tukaj gre zares, da moramo iti v operacionalizacijo tudi v Sloveniji vseh teh vprašanj v smislu konkretnega izvajanja in da moramo te naloge izpeljati maksimalno možno, kolikor se da v obstoječem družbeno-ekonomskem okolju in da v tej polemiki oz. v teh aktivnostih zdaj okrog oblikovanja ustrezne ekonomske politike v Jugoslaviji te aktivnosti ne bi smeli zanemarjati. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Černe.

Sprašujem, koliko vas je še prijavljenih za diskusijo. Tovarišica Bohinčeva bo zdaj na vrsti. Sprašujem zato, ker so v ostalih dveh zborih končali z diskusijo in da bi lahko potem čimprej začeli z usklajevanjem.

MARINA BOHINEC: Bom čisto kratka, ker je tovariš Pavček začel s tako lepim slovenskim pregovorom. Letos je že enkrat navedel lep pregovor, ko je letos pozimi glasoval proti spremembam ustave, ni pričakoval nobene pomladi. Mislim, da pa mi s to zvezno resolucijo zdaj v jeseni ne pričakujemo ne pomladi ne poletja in ne naslednje jeseni. Namreč že iz tega vidika, ker te dni, ko poslušamo tudi ostale televizijske studije in pa seveda naše ekonomiste, ki govorijo o tej resoluciji, seveda s prizvokom interventnih ukrepov in antiinflacijskim programom, da nekateri to resolucijo ocenjujejo kot tisti oreh, ki na zunaj lepo zgleda, ko ga pa streš, je pa notri prazen.

Ne bom se veliko zadrževal na zvezni resoluciji, kajti meni daje vtis, da je to povzetek teh interventnih ukrepov in da bi mogli iz tega ven iti, ker solucija naj bi bila nekaj drugega. Bolj me skrbi za našo republiško resolucijo. Predvsem z vidika problematike porabe na področju družbenih dejavnosti. Spomnimo se, kako smo pred letom polemizirali okrog vprašanja enote enostavnega dela itd., lanske kategorije pridobivanja dohodka družbenih dejavnosti, itd. Ob tem vemo in mislim, da moramo vztrajati pri tem, da se pri republiški resoluciji verjetno moramo res opredeliti, da bi republiška resolucija resnično ne odstopala od tega, kar je v njeni pristojnosti in kaj lahko vnese mimo zvezne resolucije v svojo resolucijo.

Kaj me še moti v zvezni resoluciji je seveda politika socialnega varstva, ki je tu naštet. Dobro vemo, da je bila pri interventnih ukrepih in ob predvidenih 120 ukrepih, socialna politika popolnoma zanemarjena in da je področje socialne politike ter socialnega varstva tu naštet v teh točkah tako, da je spet prepuščeno družbenim organizacijam in organizacijam združenega dela in družbenopolitičnim skupnostim.

Mislim pa, da v sindikatih tak družben program socialne politike imamo in da ga imajo tudi v ostalih družbenopolitičnih organizacijah, vendar pri današnjem materialnem položaju celotne družbe, pri limitiranju socialno-varstvenih pomoči, pri načinu financiranja, ki ga imamo, ne bomo mogli uresničevati socialne varnosti. Strinjam se popolnoma z vsem tem, kar je tovariš Pavček govoril, kako se ureja zjamčeni osebni dohodek, kako govori zvezna resolucija o zjamčenem osebnem dohodku, ki ga določa v tej zvezni resoluciji, skratka napovedi v tej zvezni resoluciji me resnično motijo tudi zato, ker napovedujejo rast življenjskega standarda za 1,3 pri padcu tekoče porabe. To je tudi tovariš Samar v svojem uvodu povedal in mislim, da so neizpodbitna dejstva, da me včasih preveva misel, da se mogoče tudi kaj na pamet kje napiše.

Drugo kar je, bi želela povedati glede nejasnosti pri financiranju družbenih dejavnosti. Mislim, da nikakor ne smemo

popuščati pri tem. Tovariš Hribar je danes dejal v uvodu, kako daleč lahko popuščajo naši delegati pri sprejemu zvezne resolucije. Mislim, da ne bo prišlo do tega, kot je prišlo pri sprejemanju teh ukrepov. Če pa bo prišlo zopet tudi do takšnega kupčkanja, kot je te dni eden od naših politikov rekel, potem pa resnično ne vemo ali je še potrebno, da takole v širokem sestavu sedimo v skupščinah in dajemo pooblastila našim delegatom, kako daleč naj gredo, potem pa naj se z njimi dogaja prav nasprotno v Zvezni skupščini.

Drugo, kar pa mislim, da je treba poudariti, da nikakor ne bi smeli odstopati, kot je že tudi stališče Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, da se gre v spreminjanje družbenih dogovorov in da na tem področju mi vemo kako daleč smo s tem, da so v vseh organizacijah združenega dela svoje planske akte, dolgoročne planske akte in kratkoročne planske akte ter interne samoupravne akte uskladili z družbenimi dogovori in da s tega stališča ne smemo popuščati. Želim poudariti samo tole, da ko bomo obravnavali še na koncu podano republiško resolucijo, da mogoče ni odveč misel tovariša Pavčka, ko je poudaril, da naj se sprenevedamo, in da naj se ne izgovarjamo na interventne ukrepe in da vendarle uveljavljamo pristojnost vsake federalne enote kot je potrebno, v republiški resoluciji. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala tovarišica Bohinčeva. Prosim, tovariš Ciril Baškovič.

CIRIL BAŠKOVIČ: Spoštovana tovarišica predsednica, spoštovani delegati! Na začetku povem, da odpiram predloge, ki so nam bili podani v zvezi z zvezno in republiško resolucijo. Zato ker se nameravam lotiti stvari, ki se odpirajo pri obeh resolucijah in ob njih ter segajo delno preko njih. Toliko prej, ker nimam nobenih iluzij o tem ali bo mogoče bistveno spremeniti, zlasti zvezni resolucijski tekst. Morda bi to uspelo na nekaterih točkah, ki jih je treba dodobra in natanko opredeliti, zato da olajšamo delegaciji delo in da bo dosledno vztrajala, morda tudi za ceno konflikta in kasnejšega sprejemanja teh dokumentov. Pri večini točk to ne bo mogoče doseči, zato se mi zdi, da bi bilo v tem primeru, ko vidim, da diskutanti nastopajo že s temi ljudskimi reki - da posežem še po enem. Ni sicer ljudsko reklo, ampak Lenin je rekel, da je politika koncentrirana ekonomika. Iz tega sledi ob vsem še en nauk, da v družbi, razen v ekonomskih, veljajo še kakšne druge zakonitosti.

Politološko so stvari za jugoslovansko družbo popolnoma jasne. Sistem vladavine, ki vztraja že toliko let, in ne ustreza več izvajanju naloge, ki stoji pred Jugoslavijo. Ta sistem vladavine si išče dokumente, s kakršnimi bi nam postregel tudi danes ob tej priliki za ekonomsko politiko za prihodnje leto. Vendar je kljub temu jasno, da se sistem že začne iztekati, verjetno že v letu 1988 najkasneje pa 1989 leta - po moji oceni - je pričakovati preobrat v razmerju moči med njegovimi sedanji zagovorniki in zagovorniki modernejših konceptov razvoja in prilagajanja gospodarskega in političnega sistema, da bi lahko v toku prihodnjega leta izpostavili in sledili drugačnim razvojnim obrazcem. Mislim, da bi bilo dobro iz tega vidika pristopiti k

celotni razpravi in ugotovili nekaj ključnih točk, pri katerih je treba vztrajati že pri sedanji fazi, hkrati pa natanko dati vedeti, da je to samo sestavni del izjemno velikega in strokovno zahtevnega navora, ki mora teči od zdaj naprej, neprekinjeno na podlagi že dodobra spoznanih izhodišč, tako bi lahko v toku leta, skupaj z drugimi v Jugoslaviji, ustvarjali in operacionalizirali zamisli temeljitejšega konceptijskega preobrata na področju gospodarskega in političnega sistema te dežele.

Zdi se mi, da bi bilo v sedanji fazi treba vztrajati na tistih dveh točkah, ki sta bili največkrat izpostavljeni v razpravi, to je sprejem deviznega sistema tako kot ga je predlagala Zvezna gospodarska zbornica in tako kot je Zvezni izvršni svet napravil kompromisni predlog. Tu pa so dodatki, ki jih Zbornica ne predlaga. Mislim, da v zborničnem predlogu obstoja tudi določilo, da naj bi z delčkom deviz organizacije združenega dela razpolagale popolnoma samostojno. Če to ni notri, potem bi bilo treba to še zraven dodati. To pomeni uvedbo legalnega paralelnega trga deviz. Tako kot je nekoč že bilo v manjšem obsegu in brez posebne regulative, kajti gre za to, ali si bomo tudi tu tržno obnašali ali ne.

In druga točka vztrajanja: pravica pokrajin in republik, da samostojno določajo obseg zajemanj gospodarstva za potrebe družbenih dejavnosti. Zlasti Slovenija, ki je na takšni ravni razvitosti, da iz drugega razvitega industrijskega vala lahko pristopi k tretjemu, ki je v tem pogledu, najbolj izpostavljena napram celi Jugoslaviji, si ne more privoščiti razvojnega prevala brez pravice do samostojne politike zbiranja sredstev za programe družbenih dejavnosti.

Ne govorim ta hip, ali so ti programi potrebni selekcije verifikacije itd., ker to ni tema današnje razprave, vendar brez tega prvega ne bo šlo. To sta točki, kjer ko bi bilo treba vztrajati in zahtevati dosedanja soglasja oziroma nasprotovati sprejemanju resolucije.

Hkrati pa moramo v nadaljevanju uveljaviti, skupaj z drugimi v Jugoslaviji, preobrat da bi v letu 1988 najkasneje pa v letu 1989 lahko od vprašanj o socializmu, ki jih danes politika postavlja recimo v zveznem CK itd. prešli k celovitim jugoslovanskim sposobnostim za spremembe. Tu moramo skupaj z drugimi naprednejšimi znati ponuditi tealne in potrebne spremembe, v povezavi z ustavno razpravo.

Z ustavno razpravo zato, da bi si pri tem pomagali in mogoče hitreje prišli naprej. Koristno in politično smotrno je uporabiti vsako alternativo, ki je dosedaj v javnosti poznana, zlasti pa strokovna izhodišča, ki lahko poslu pomagajo. Danes je že bilo omenjeno ime oziroma program, ki sta ga izdelala in ponudila v razpravo Koršič in Kgoldstain. Menim, da je to samo ilustracija za prave pristope; nikakor pa ne trdim, da je to tudi edino pravi pristop ali tisti, na katerega je treba prisegati.

V zvezi s tem bi predlagal še nekaj. Že prej sem se opravičil, da bo diskusija segla čez resolucijo v tem zboru in sicer, da bi zbor ne vem kako gre to skupaj s poslovníkom - sprejel pobudo, da je potrebno začeti izvajati politične inovacije v naši družbi s tem, da bi na to pobudo dobili stališča političnih organizacij, seveda v okviru dejavnosti, s katerimi se

že pečamo in da bi dajalo vsebino. Ne gre za to, da zbor brez predhodne razprave in konec koncev smo mi le delegatsko telo družbenopolitičnih organizacij, opravlja karkoli brez baze ampak, da odpre ali pa podčrta odpiranje v to smer in s tem olajša, da procese, ki jih v tej smeri v družbenopolitičnih organizacijah že izvajamo, hitreje in bolj konsistentno pripeljemo tudi na raven skupščinske debate in odločanja.

Še operativna misel. Izdelava prehoda v tržni ekonomiji za moderno vlogo države bo hočeš nočeš sovpadla z zahtevo, ki je postavljena pred Zvezni izvršni svet in tudi njegovo obljubo, da pravočasno izdela program dejanj po zamrznitvi in zdi se mi, da je to posrečeno obdobje, v katerem pa hkrati zato tudi poteka preizkus Zveznega izvršnega sveta v sedanji sestavi, na kaj je po zamrznitvi pripravljen pristati.

Ne gre za to, da od njega nekaj terjamo. Skupaj z njim bi to delali. Če ugotovimo, da bo tukaj prišlo do velikih razhajanj se potem postavi ti dve alternativni, ena je bila omenjena, ampak na zgodnejšo fazo in se mi zdi izdelana, namreč ali poizkusiti ponovno zamenjati personalno sestavo Zveznega izvršnega sveta, od bojazni, da večina v Jugoslaviji na to ne bi pristala ali pa presoditi neko drugo alternativo, ki spada v domeno ustavne razprave, namreč odpreti vprašanje možnosti ali nemožnosti paralelnih gospodarskih ureditev znotraj Jugoslavije, s točno dogovorjenimi stičnimi točkami med njimi. Tu bi se spustili v silno dodatno razpravo, za katero ni danes časa, da bi se z njo obremenjevali, ampak tretje alternative ne vidim. Namreč, tretja alternativa je nesprejemljiva. To je nadaljevanje sedanjega stanja do agonije, pri kateri se več ne ve, katera smer nadaljnega razvoja bi prevladala v stihiji. Še tri konkretne zadeve k razpravi v zvezi z resolucijo.

Zdi se mi primerna pobuda sindikata v njihovem spremnem spisu, da naj se določi najnižji socialno sprejemljiv dohodek, ki ga zasluži delavec v Sloveniji. Kot merilo za sanacijsko stanje. Ne zdi se mi primerno, da se za to zadevo, tako preprosto, jasno in potrebno uporablja tako zapleteno ime enota enostavnega dela. Najnižji socialno sprejemljiv osebni dohodek lahko prejema tudi človek, ki ne opravlja najbolj enostavnega dela, če dosledno upoštevamo načelo nagrajevanja po prispevku k skupnemu rezultatu OZD-a in seveda če dosledno upoštevamo, za kar se sindikat ravno tako zavzema, načelo, da se na koncu vse skupaj deli iz realnega dohodka.

Glede družbenih dejavnosti bi se zavzemal za to, da enkrat nehamo uporabljati besedico enakopravni položaj delavcev in družbenih dejavnosti z drugimi. To iz dveh razlogov. Namreč, kdor ima strateški pogled na razvojna vprašanja, zna tako v gospodarstvu kot v družbeni dejavnosti ugotoviti relativno večji ali manjši pomen in kadar se ugotovi za določene programe ter za njihove izvajalce relativno večji pomen glede strateškega vidika družbenega razvoja, potem zlasti kadar teh izvajalcev v zahtevani kvaliteti in količini manjka, je treba pristati, da jih plača bolje.

Zdaj bom pa dal grobo ilustracijo, za katero se vnaprej opravičujem, ker ni bila zelo premišljena ali pa narejena na osnovi kakšnih podatkov. Toda, po tem kar vemo recimo o stanju

med učiteljstvom v Sloveniji, se mi zdi, da bi profesor matematike moral imeti višji osebni dohodek kot pa profesor nekega drugega predmeta, ki ni tako zelo pomemben in za katerega je dovolj dobrih kandidatov in to več kot matematikov. In ravno tako naj ima profesor matematike večjo plačo kot izobražene kategorije delavcev v gospodarstvu.

Reagan, ki vodi globalno politiko, nima strahu, da ne bi v tem okviru govoril o posamičnih ključnih, konkretnih, drobnih stvareh. Recimo, da zaostaja ZDA v fiziki in matematiki za petimi skupinami drugih razvitih držav po svetu, s katerimi primerjalno tekmuje na globalnem nivoju.

Ravno tako se mi zdi v zvezi z združenimi dejavnostmi, da ni potrebno, da jim samo dopustimo, ampak jih celo moramo spodbujati, svojih osnovnih programskih snopov in to ne le iz sredstev, ki jih dosežejo skozi neposredno menjavo dela, ampak zakaj pa ne, če znajo racionalizirati pridobljena sredstva, na podlagi delitve sredstev v samoupravnih interesnih skupnostih, tudi iz teh sredstev.

Vem, da to terja spremembo določenih zakonskih predpisov; prav, lotimo se tega v letu 1988, saj je tako ali tako že bilo opozorjeno, da moramo zaostalo debato pripeljati do konca.

Na koncu, malo v šali, zelo mi je všeč ideja sindikatov, da so sindikati pripravljeni voditi generalni štrajk proti tvorcem ekonomske politike in deloma gospodarskega sistema v tej deželi, edino vprašanje je, kaj bi s tem dosegli. Zdi se mi, da je cilj v katerega bi veljalo popeljati delavstvo naslednji: ustvariti razmere za podjetniško samoupravno avtonomijo OZD-ov, samo potem pa se vprašajmo, kolikšnemu delu gospodarstva, ne samo Slovenije, predvsem Jugoslavije, pa v resnici podjetniško samoupravna avtonomija ustreza.

Namreč, če bi vpeljali razmere takšne avtonomije, potem od delavcev ne bi smeli pričakovati ali pa bi jim nekdo moral direktno povedati, da ne gre pričakovati iskanja dogodka v prostorih skupščine ali na ulici.

Kvečjemu bi seveda bilo pričakovati ali pa dobrohotno podpreti njihovo klicanje javnosti na pomoč, ko gre za obračun z nesposobnimi deli lastnega kolektiva, zlasti vodstvenimi deli.

To je potem povsem druga pesem in s tega vidika gledano se mi zdi ideja, ki je bila danes navržena v debati s strani sindikatov, pozornosti vredna, hvala lepa.

PRESEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Baškovič. Tovariš Marjan Lenarčič.

MARJAN LENARČIČ: Strinjam se s predgovorniki o situaciji v kateri se nahajamo. V okoliščinah, ko slišimo več negativnih kot pozitivnih ocen o antiinflacijskem programu, pa o resoluciji zvezne skupščine za prihodnje leto, bodisi preko sredstev obveščanja, bodisi v razgovoru z delavci, delovnimi ljudmi, ali občani, pa s strani najodgovornejših osebnosti v naši družbi, se človek zelo težko znajde, zlasti, ker ta čas dogajanja spremljajo prekinitve dela, štrajki in splošno nezadovoljstvo delovnih ljudi in občanov, nezaupanje v vlado, njej antiinflacijski program, v eksplozijo cenovnih eksperimentov, ki vodijo k panperizaciji

vrste proizvodnih panog, kar je zelo nazorno danes pokazal tovariš Samar v uvodni besedi in še bolj nazorno pa tovariš Hribar v diskusiji na današnji seji.

Zaskrbljuje recimo podatek, da imajo vse železarne v Jugoslaviji, jeseniška, sisaška, zeniška, nikšička, skopjanska, smederevska strašanske izgube. Kaj bomo v takih razmerah počeli? Bomo šli s temi organizacijami združenega dela v stečaje ali jih bomo reševali? Na kakšen način? Da ne govorimo o težavah, ki jih čuti z novimi ukrepi kemična, tekstilna, gradbena, lesna, strojna, predelovalna in druge industrije.

Težko je verjeti, da se bodo stvari v drugi polovici, v tem tako imenovanem predahu spremenile na bolje, kajti resolucija je splošna, povzema vsebino antiinflacijskega programa, ne nudi dovolj oprijemljivih podlag za politiko gospodarjenja po tem predahu.

Jaz bi se ozrl še na sklicevanje, na sklepe 13. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije. Strinjam se s predgovorniki, da to ni potrebno. Na tem kongresu je bila sprejeta usmeritev za izhod iz krize v nadaljevanju razvoja samoupravljanja v intenzivnem gospodarjenju, v opiranju na lastne sile, v razvijanju znanja in sposobnosti združenih delavcev. To velja tudi za sklicevanje na hitrejšem širjenju prostora za socialistično samoupravljanje, na nenehnem utrjevanju enotnosti socialističnega samoupravljanja in socialistične skupnosti v enakopravnosti narodov in narodnosti, na razvijanje socialističnega samoupravljanja na osnovah, ki smo jih zgodovinsko zastavili s sklepi AVNOJ-a, nakar tudi za opredelitve, da se bomo odločno bojevali proti vsem silam etatizma, tehnokratizmu in drugim protisocialističnim silam, ki bi hotele polastiti se oblasti delavskega razreda.

Če primerjamo vsebino resolucije in pa antiinflacijski program, potem te stvari niso skladne s stališči kongresa. Ali če nadaljujem: VII. plenum Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je med drugim sprejel tudi takole misel: organizacijam združenega dela je treba zagotoviti, da kot samostojni poslovni subjekti ob realnih ekonomskih kategorijah na tržišču in realnem vrednotenju vseh dejavnikov proizvodnje samostojno planirajo in uresničujejo svoj razvoj in dalje vodijo svojo poslovno politiko in pri tem nosijo riziko in odgovornost za poslovne rezultate.

Spet moram reči, da takšne usmeritve v antiinflacijskem programu in v resoluciji ni in se tu postavlja odgovornost predlagateljev, saj so člani Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ki jih veže demokratični centralizem in v tem smislu bi morali pripraviti predloge za antiinflacijski program in pa resolucijo za naprej.

Da ne bi podaljševal, soglašam z mislimi, ki so jih izrazili predhodni diskutanti, prav tako s pisnimi predlogi Zveze sindikatov, Zveze socialistične mladine in SZDL o resoluciji in prav tako z uvodno besedo tovariša Samarja, da danes nimamo razloga, dovolj tehtnih osnov za sprejem zvezne resolucije: počakajmo, kot je bilo predlagano.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Se opravičujem, tovariš Lenarčič, ali si mislil v zvezni resoluciji ali republiški?

MARJAN LENARČIČ: V zvezni.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: V zvezi imamo predložen sklep, na podlagi katerega se bi morali odločati. Dobro, bomo to razčističevali na koncu. Tovariš Potrč je prej diskutiral.

MIRAN POTRČ: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši! Po vsem povedanem samo nekaj bolj parcialnih misli in mogoče dva, trije predlogi v zvezi s predloženimi dokumenti. Tudi jaz naj povem, da v osnovi soglašam s predloženim osnutkom sklepov. Mislim, da jih je treba danes sprejeti. Soglašam tudi s predlogom, da sklepe Skupščine SR Slovenije, ki naj bi jasno opredelili naloge Izvršnemu svetu, na katerih izhodiščih naj pripravlja resolucijo Slovenije za prihodnje leto, res kaže sprejeti na zborih 25. decembra.

Drugo, mislim da je prav, da se ta zbor, tako kot je danes bilo nekajkrat rečeno zaveda, da smo seveda delegati v slovenski skupščini in delegati, ki bodo odločali o teh vprašanjih v Zveznem zboru in v Zboru republik in pokrajin v bistvu različnem položaju, ko govorimo o sprejemanju dokumentov oziroma ekonomske politike za prihodnje leto, kot pa smo bili, ko smo odločali o antiinflacijskem programu.

V različnem položaju iz tega razloga, ker je seveda bilo vsem nam ob pripravljanju antiinflacijskega programa jasno, da je bil za njegov sprejem kot enega od usmeritvenih dokumentov dogovorjeno, skladno s poslovníkom Zvezne skupščine, da bodo v njem delegati odločali posamično, vsak zase, dočim vemo, da kar zadeva sprejem resolucije in mnogih aktov, h katerim danes naša skupščina daje soglasje, ne more biti drugačnega postopka, razen če je to potem posebej na predlog Predsedstva SFRJ, kot da k vsebini takega akta daje po pooblastilu Skupščine SR Slovenije soglasje naša delegacija.

Mislim, da se je prav tega zavedati iz razloga, ker je ob sprejemu antiinflacijskega programa, opredelitev vseh delegatov iz Slovenije in to ne samo kot posameznikov ampak tudi kot kolektiva, za eno in drugo je šlo, po mojih povsem nedvornih informacijah, kljub vsemu pomenila sprejem programa. Hkrati moramo ob tem vedeti, da takšno stališče ne more pri resoluciji pomeniti možnosti za sprejem in da je seveda ob tem pa odgovornost za oblikovanje stališč še toliko večja.

Zaradi tega se mi zdi, da so ustrezne v naših sklepih tiste usmeritve, ki izhajajo, vsaj jaz tako razumem večino predloženih sklepov, iz dveh kriterijev.

Prvega, da želi Skupščina Slovenije zelo nedvoumno in zelo jasno povedati, kaj in kdo vidi temeljne cilje ekonomske politike v prihodnjem letu in predvsem tudi, s kakšnimi metodami naj bi se ta ekonomska politika uresničevala, da bi postopoma dobivala neke bolj kvalitetne rezultate, kot jih je doslej imela.

Drug naš skupen kriterij pa je v tem, da prav zaradi tega, ker osnovna izhodišča ali pa izpeljave teh izhodišč v predloženih dokumentih niso v zadostni meri skladna s temi cilji in metodami, pa vemo, kako bi jih uresničili, zahtevamo, da naša delegacija o temeljnih vprašanjih, na teh zelo jasnih kriterijih opravlja svoje naloge, to je delo usklajevanja, predvsem pa

sporočanja teh jasnih kriterijev vsem ostalim in tudi predlagatelju; potem pa 25. decembra pred našo skupščino pove, kakšno je stanje v vsem poteku dela v organih federacije, da bi se naša skupščina lahko zelo zavestno odločila o tem, iz katerih razlogov lahko, oziroma zaradi katerih razlogov ne more dati soglasja k temu, drugemu ali pa tretjemu konkretnemu aktu.

Bojim se, da bi danes odločitev o tem zakaj ja, zakaj ne, bila prezgodnja in mislim, da je iz teh razlogov zasnovanost dokumentov, tako jih jaz razumem, ustrezna. Mislim, da je tudi jasnost kriterijev, rekel relativno ustrezna, relativno zato, ker je tu seveda občutek vsakega od nas lahko še različen in bi še kakšen kriterij lahko dodali ali pa kakšnega odvzeli.

Pri teh kriterijih oziroma sploh pri skupnih ocenah bi imel konkreten razmislek in eventualno en predlog. Zdi se mi, da bi bilo prav nekoliko jasneje zapisati našo predpostavko, da bo potrebno v vходу preveriti, ali so bile cenovne disparitete odpravljene na podlagi ustreznih analitičnih in strokovnih podlag in kakšni so efekti, ki jih dajejo; hkrati pa, če bo ugotovljeno, da to ni bilo odpravljeno, takoj opraviti ustrezne popravke. Bojim se, da v tem delu, ob sicer jasni usmeritvi kaj mora biti od 1. julija naprej, nismo decidirani, da pa hkrati, ko tu nismo decidirani vsi govorimo kako je s cenovnimi disparitetami vse narobe. Mislim, da moramo tudi to drugo narediti, ker se mi zdi, da tudi govore o tem, da bo naš Izvršni svet opozoril Zvezni izvršni svet. Če so vsaj osnovne ugotovitve, takšne kot so nam bile danes delegatom predstavljene, potem najbrž ni kaj čakati z opozorilom, to pa ne pomeni, da je vsaka malenkost prav ugotovljena. Pri odpravi cenovnih disparitet bi rad tudi ob poročilu tovariša Samarja še na nekaj opozoril.

Če zelo poenostavim to poročilo, ugotovim, tam kjer so bile odpravljene disparitete, razen ene panoge, bo bilo treba narediti, in tam, kjer so bile odpravljene, bodo te disparitete morda popravile dohodkovni položaj v dobrih organizacijah, ne pa nujno v vseh in v letošnjem letu skoraj nikjer. Drugo leto pa to lahko pričakujemo. Se pravi, da v tem delu pove, da je bilo to prav. Kar pa zadeva ostale panoge, pa pravi in ima tudi prav, da prenos stroškov ni mogoče tako na hitro preko noči kompenzirati z boljšim delom, in tudi tu ima prav. Ampak posledica tega je, da bi seveda morale v vseh ostalih panogah cene tudi bistveno hitreje rasti. Potem pa bi posledično seveda nerazporejenost ljudi ne bilo manjše, ampak najbrže večje, zaradi tega, ker smo že ob sprejemu teh ukrepov vsi skupaj ugotavljali, da je obvestilo o povprečnem povečanju cen in življenjskih stroškov za približno 18% bilo res zelo povprečno, in takšno, da nihče od nas ni kaj posebej verjel, sploh tisti ne, ki se mu je v fiksnem delu družinskih izdatkov povečalo tisto na kar nima kaj velikega vpliva, bistveno bolj kot za 18% in posamezniku je to pomenilo dejansko povečanje življenjskih stroškov, ne pa nek povprečni indeks cen v tistih artiklih, kjer je elastičnost lastne odločitve ali bom kupil ali ne, ali letos ali pa sploh ne, nekoliko večja kot pa je pri energiji, komunalijah, stanovanju in nekaterih osnovnih življenjskih potrebščinah, ki jih pač človek mora uporabljati. Ampak to bi pomenilo, da bi to bilo že zelo višje in da smo pravzaprav na področju cen v zelo čudnem

razkoraku, malo tudi v dvojni vlogi, ko hkrati kritiziramo, da je bilo povišanje previsoko, hkrati pa ugotavljamo, da za nekatere panoge komaj pravo ali pa še premajhno, za druge pa tudi premajhno, in potem skorajda ne vemo, kaj bi radi. In mislim, da je zato prav da opozorimo, da seveda ena od ugotovitev na tem področju nam mora biti, da se najbrž samo s cenami problemi ne dajo reševati in da je tudi slaba točka tega pristopa, ko smo preko cen poiskovali te probleme reševati posledično, ne pa v samem vzroku. To je bil moj konkreten predlog in pa nekaj komentarja.

Drugo, o čemer sem želel par besed spregovoriti je vloga, ki jo pri sprejemu takšnega dokumenta, kot je dokument ekonomske politike za prihodnje leto, federacija in republika, ima naš družbenopolitični zbor. Mislim, da je naslednje. Mi smo v silno težkem položaju, ker so seveda vse, ali pa skoraj vse, kritike, ki jih dajemo na način vodenja ekonomske politike, upravičene. In seveda s tem nehote in hote in zavestno usmerjamo aktivnost predvsem na pogoje gospodarjenja. V težkem položaju smo, ker ne moreš, da tega ne bi rekel, ker je v glavnem res, hkrati pa je posledica tega, da pa vse oči usmerjaš samo na en konec.

Sedaj iz tega razloga smo seveda nujno že veliko manj kritični do lastnih nalog, ki jih imamo v republiki in posledica tega je, da so prav tako manj kritični do lastnih nalog delavci, ki jih imajo do sebe in do svojega položaja v organizacijah združenega dela. Ne bi hotel to razglablјati, ampak samo na to bi rad opozoril in rekel, da seveda kot družbenopolitični zbor se moramo zavedati, da ne bi bil odmev tega našega dela neuravnotežen. Ne smemo pozabiti, da imamo mi tudi kolektive, ki jim čisto nobena ekonomska politika ne pomaga, razen če bi bila točno njim na kožo pisana, samo potem ne bi bilo niti realne ekonomije, niti trga, niti usmeritve v izvoz in kvalitativnih kriterijev, ker pač oni tega ne bi prenesli. To moramo povedati, da se nam ne bi tudi sedaj, ko bomo govorili o ekonomski politiki za naslednje leto in o težavah, v katerih se bo vsak posamezni kolektiv ob tem znašel, vse bilo usmerjeno samo na okolje, ne pa tudi na lastne naloge. Mislim, da je, čeprav zelo med vrsticami, zelo jasno želel Samar to povedati, ko je poskušal reči, da bomo seveda tudi iz tega vidika pozitivnih in negativnih učinkov posameznega ukrepa z vidika konkretnega položaja morali vsak ukrep ocenjevati, ker včasih bo pomenilo, da je ukrep lahko pozitiven, če tudi bo nekoga spravil v tako velike težave zaradi tega, ker so bo začel zavedati, da enostavno dolgoročno tako kot sedajle dela, ne more zagotoviti perspektive sebi, kolektivu, delavcem v Sloveniji in Jugoslaviji. Zdelo se mi je prav, da na ta problem opozorim, ker seveda mnogo elementov, o katerih mi govorimo izhaja iz tega, da včasih potem nekoliko pozabimo na lastne razmere, o katerih bi morali razmišljati.

Samo nekaj svojih misli. Absolutno soglašam, - če ne bi soglašal tudi zavestno, konec koncev tudi danes ne bi več mogel biti predsednik te skupščine, ker je to skupščina tolikokrat sklenila, - da je nujno povezovati spremembe deviznega sistema in ekonomsko politiko za naslednje leto. Sam sem bil eden od tistih, ki sem to terjal že pri antiinflacijskemu programu in mislim, da

je bilo koristno, da je takšna povezava tudi pri antiinflacijskem programu bila delana, ker smo v tistih razgovorih vsaj uspeli, da je tako daleč prišlo, da sedaj o nekem predlogu razpravljamo. Zelo verjetno bi bilo, da ne bi razpravljali o nobenem predlogu, ampak da bi tudi ta razprava bila odložena za nek kasnejši čas v januarju, ali pa v februarju in potem bi bila naša stiska še večja, ker bi nam bilo jasno, da moramo reči ne brez tega, pa bi vedeli, da ta ne malo pomeni, kar pomeni, da tudi politike nimaš in je lahko, če je nimaš, kljub temu slaba v neposrednem operativnem izvajanju.

Ampak rad bi pri tem povedal svoje mnenje o naslednjih vprašanjih. Mislim, da je nujno zagotoviti organizacijam združenega dela razpolaganje z določenim delom deviz, zato da bi si lahko zagotovili reprodukcijo, da bi lahko zagotovili del teh deviz tudi za svoje dohodkovne povezave, da bi zagotavljali sebi določeno stabilnost v poslovanju in ne bi bili odvisni od tega ali bo država in preko nje banka, kdaj dala ali pa ne dala, da bi imeli možnost zagotavljati si vsaj delček svojega renomeja kot posameznik, če že to ne moremo reči za Jugoslavijo, nasproti tujim partnerjem, ko so nekaj kupili, pa potem ne morejo plačati. Imeti bi morali po možnosti lastno ocenitev, presojo ali jim je v nekem obdobju najpomembnejši rezervni del, ali surovina ali pa nek nov stroj, da bi lahko proizvajali. To so tiste stvari, ki jih je potrebno v tem trenutku, momentu, nujno zagotoviti. Nisem prepričan, da v tem trenutku najbrž še ni mogoče pričakovati, da bi si preko razpolaganja z devizami izvozniki popravljali tudi svoj dohodkovni položaj. Namreč, da naj bi potem del teh deviz bil na deviznem trgu po višji ceni prodajan, kar bi jim koristilo pri ugotavljanju dohodkovnega položaja. Nisem prepričan, da je to ta trenutek že realno možno terjati, posebej ne v enem marginalnem delu, mislim pa, da je seveda dohodkovni položaj izvoznikov nujno potrebno zagotavljati preko tečaja in vsega sistema stimulacij, da ne bom o njem širše govoril, predvsem pa seveda preko tečaja. V tem smislu moramo biti jasni, da je pri vsem tem potrebno upoštevati, da seveda nekaj deviz imajo na razpolago tudi tisti, ki niso izvozniki; vendarle mora biti njihov delež manjši, da bi na ta način bilo stimulirano, da smo vsi skupaj bolj usmerjeni v izvoz in v skupno dohodkovno povezovanje reprodukcijsko povezanih organizacij. Pri tem si ne smemo delati iluzij, da lahko deluje sistem, v katerem bi vsaka elektrarna morala posebej najti izvoznika, ki bo združil del deviznih sredstev za npr. popravilo agregata. Tako da v tem smislu moramo biti realni in najti ustrezno in pravo mejo.

In še zadnje, konkretno vprašanje. Mene je tudi, tako kot je rekla Božena Ostrovršnikova zaskrbelo, čeprav mi je po svoje razumljivo, da se nam to lahko zgodi, da bo Skupščina Slovenije čez 10 dni, pred tem, da bo razpravljala o eventuelnih intervencijskih zakonih v Sloveniji na področju zbiranja sredstev za družbene dejavnosti. Ko sem o tem razmišljal, ne da bi seveda dovolj natančno vedel ali je pravi ta procent ali pa drugi, se pravi tistih 37%, ali pa 47%, se mi je postavilo vprašanje ali ne bi ob tem le razmislili - kljub temu, da ne dajemo stališč k republiški resoluciji - o poročilu samoupravnim interesnim skupnostim. S priporočilom bi jih kot Skupščina opozorili oziroma

jim svetovali, da naj bodo realni glede na potrebe in glede na možnosti, da ne bi prišli v situacijo, ko bomo čez 10 dobrih dni morali biti pred intervencijskimi odločitvami. Najbrž je usmeritev o tem, kaj je globalni odnos porabe do osebne porabe za našo skupno porabo in za akumulacije, vendarle tako vprašanje, o katerem mora ta Skupščina povedati svoje mnenje in dati usmeritev; posebej mislim tu na Zbor združenega dela. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa tovariš predsednik. Besedo ima tovarišica Vika Potočnik.

VIKA POTOČNIK: Ne bom govorila o vseh mislih, ki me prevevajo ob sprejemanju oziroma ob razpravi o resoluciji, predvsem še iz tega vidika, ko mi za drugo polletje, to je po tistem znanem predahu jugoslovanskega gospodarstva, ne daje nikakršnih pravih usmeritev. Ampak vseeno, je treba nekaj reči, glede na to, da je bilo danes veliko razprav in bi poizkušali tako pomagati delovni skupini, predvsem s tem, da se naš zbor konkretno opredeli do teksta, ki ga imamo pred seboj.

Tudi sama menim, da gre pri nekaterih stvareh v resoluciji za take odločitve, kjer naj se ne le usklajujemo, temveč moramo kot skupščina vztrajati. Gre predvsem za naslednja področja: mislim, da ne moremo sprejeti nikakršnega ukrepa oziroma usmeritve, ki bi prejudicirala spremembo ustave; trdno moramo vztrajati na področju naših usmeritev razvoja družbenih dejavnosti, tudi usmeritev, ki so v tekstu na področju liberalizacije cen oziroma postopnega odmrzovanja; vztrajati pa moramo tudi glede vprašanj na področju kreditno-monetarne politike.

Na koncu pa tudi podpiram stališče, da je treba vztrajati, da se čimprej opravi v Zveznem izvršnem svetu analiza glede odprave disparitet cen.

Sedaj prehajam na konkreten tekst. Začela bom na 18., to je na zadnji strani, v zadnjem odstavku. Tam je potrebno iz razlogov, o katerih je že govoril tovariš Potrč, zraven besed "da bodo delegati uveljavljali" še dodati "in vztrajali pri navedenih pripombah".

Na drugi strani, v peti alineji, kjer se govori o deviznem zakonu in sicer v smislu, da sta sprejem in realizacija resolucije pogojena s sprejemom sprememb in dopolnitev zakona, predlagam, da je le sprejem in realizacija resolucije pogojena s hkratnim sprejemom sprememb in dopolnitev zakona o deviznem poslovanju, na znanih osnovah. Mislim, da ima Zvezni izvršni svet dovolj argumentov in tudi usmeritev, na katerih lahko pripravi ta zakon.

V sedmi alineji, kjer piše, da mora resolucija opredeliti ekonomsko politiko, je treba povedati, da mora resolucija "prvenstveno" opredeliti ekonomsko politiko tudi po izteku veljavnosti interventnih zakonov.

Na strani 3., v tretjem odstavku, ki govori o področju družbenih dejavnosti, je opredelitev v redu, predlagam pa dopolnitev v drugem odstavku tega teksta. Mislim, da bi morali tukaj jasno povedati, da se ne strinjamo s situacijo, ko se z zakonom začasno omejuje razpolaganje z delom družbenih sredstev družbeno-političnih skupnosti. Tu namreč z zveznim interventnim zakonom

posegamo v te pravice, po drugi strani, pa federaciji dajemo, z resolucijo bianco menico, da se še lahko podaljša tudi za naslednje leto tak zakon. To pomeni, da se bomo trudili tudi za odpravo tega zakona; sprememba zakona je sedaj tudi v razpravi.

Na 4. strani v 4. točki je govora o liberalizaciji cen, ki naj bi ga izvedli v letu 1988. Program liberalizacije cen moramo izvesti v letu 1988 in 1989; ker mislim, da so to tudi točke na katerih naj delegati v Zboru republik in pokrajin vztrajajo, zato tako tudi oblikujmo sklep. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa tovarišica Potočnik. Razpravljalcev ni več. Prosim tovariša Jamška, direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje, da odgovori na vprašanje, in sicer, kaj je bilo narejeno, da bi med samoupravnimi interesnimi skupnostmi oziroma v globalu skupne porabe prišlo do rešitev, ki bi bile v skladu z možnostmi, ki jih imamo in da pojasni, kar je pomembno za to, kar je govoril tovariš Potrč, ali so prispevne stopnje dejansko že sprejete, ali niso, čeprav je tovariš Samar rekel, da so sprejete. Nisem pa popolnoma prepričan, da je temu tako.

FRANC JAMŠEK: Dobro, odgovor bo malo težak, glede na to, da ste me tako zelo omejili na temo odgovora. Bom zelo kratek. Povedal bom vzorec in na njega je potrebno potem obesiti vse tisto, kar spada zraven.

Kot prvo izhajam iz tega, da smo v slovenski resoluciji poskušali napisati in predlagati politiko, ki je v skladu s tistim, kar Slovenija more in zmore v tistem trenutku. To se pravi pred antiinflacijskim programom. Iz tega zornega kota je bila resolucija narejena tako, oziroma glavni podatki so v tem, da smo pričakovali rahlo rast družbenega proizvoda v višini 2,5%; vse ostale oblike porabe naj bi bila približno na realni ničli, kar bi omogočilo majhen porast akumulacije, ki naj bi se iz 8% približno v tem letu, kot je bila zadnja projekcija, dvignila na 11%.

Vidite v tem kontekstu se seveda te stopnje niso mogle kaj bistveno spremeniti. O tem je šlo tudi za spremembo obračunskega zakona, zakona o celotnem prihodku in v zvezi s tem je Izvršni svet oziroma Zavod za plan pripravil veliko gradivo. Pripravil je simulacijo novega obračunskega sistema in vse samoupravne interesne skupnosti seznanil s temi rezultati in jim dal iztočnico za pripravo teh novih prispevnih stopenj. Mislim, da je tovariš predsednik Izvršnega sveta v svojih sestankih z občinami in s samoupravnimi interesnimi skupnostmi večkrat poudaril izhodišče, da v kolikor gremo na ta koncept ničelne rasti, te stopnje v bistvu ne smejo presehati.

Kaj se je tu dogajalo! Dogajalo se je to, da skušajo posamezne samoupravne interesne skupnosti dodajati še nekatere naloge in na ta način povečevati te prispevne stopnje.

Prav velik strokovnjak na tem področju nisem, tako da vseh teh zakonov, ki te stvari urejujejo ne znam pravilno citirati, vendar pa je treba v zakonu, pred novim letom vse te prispevne stopnje objaviti v Uradnem listu Slovenije. Vse občine in vse samoupravne interesne skupnosti so dolžne te prispevne stopnje dati. V sedanji fazi, ob posredovanih prispevnih stopnjah, kot so bile posredovane kot predlog za objavo v Uradnem listu SRS, je ta

izračun tak. Mislim, da bo danes opoldan tudi govora o tem, ker je sklican sestanek z družbenopolitičnimi skupnostmi na temo, kako zdaj te stopnje usklajevati.

Želel bi pa še nekaj drugega. Delno bi pa želel še razširiti to svojo diskusijo na tisto, kar je tovariš Pavček rekel o sprenevedanju. Tu gre za vprašanje, kako potem spojiti ti dve stvari. Trenutno naj bi skupna oziroma splošna poraba zaostala za 10 točk, in naj bi rasla 10 indeksnih točk počasneje od doseženega dohodka. Ta implementacija namreč temelji na dokaj obsežni analizi Zavoda za plan; iz nje sledi, da bi to v Sloveniji pomenilo 33,6% realno padanje sredstev za družbene dejavnosti. Če pa dodamo k temu še zakonske spremembe, ki jih zahteva vključitev sredstev za Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v maso sredstev za družbene dejavnosti, bi to pomenilo 11% realni padec sredstev za družbene dejavnosti.

Ob tem seveda obstaja še vedno odprto vprašanje, ki smo ga vsaj strokovnjaki, ki se bavimo s temi problemi, ponujali v Zveznemu zavodu za plan, to je vprašanje prehoda bruto v neto osebne dohodke, in na to smo opozorili tudi že pred časom. To bi pomenilo še precejšen udar na znižanje neto osebnih dohodkov. Po takratnih računih, ki so v globalni analizi priloženi, se da razbrati, da gre tukaj tudi za 14%-en padec neto osebnih dohodkov. Torej mi mislimo, da tu ne gre za neko sprenevedanje, mislimo, da smo le jasno pokazali, kaj bi slovensko gospodarstvo moralo in zmoglo, mislim pa, da seveda bomo lahko cel predlog resolucije poimenovali kot sprenevedanje, v kolikor bomo zvezno resolucijo in pa zvezne intervencijske ukrepe, ki so pa ukrepi, ki so operativne narave in ki blokirajo sredstva, ki jih ni moč uporabiti, seveda poskusili v Sloveniji izvajati. In mislim, da ta zadeva tu ni postavljena pravilno.

Drugo vprašanje, ki je še bilo tu izpostavljeno v zvezi z družbenimi dejavnostmi, je v zvezi s temi intervencijskimi zakoni.

Zdaj sta tu dva problema: prvi problem je vezan na izvajanje novega obračunskega sistema, predvsem za to prvo obdobje štirih mesecev, ko se bo pojavil ta kritični prehod na tiste, ki so odvisni od dohodka in tiste, ki niso. Tu je ena možnost, v kolikor se tu ne bodo vzpostavili ustrezni mehanizmi, po drugi strani pa seveda mislimo, to se bo pa pokazalo v razpravi ob resoluciji, da prispevne stopnje za družbene dejavnosti - mislim v sedanjem kontekstu gospodarske politike, tako kot izhaja tudi iz ekspozija - ni moč povečevati, če se ne dotaknemo ali osebnih dohodkov ali pa akumulacije. Morda še dva stavka glede paritet in disparitet. Mi smo te stvari seveda dovolj natančno proučevali, pač z instrumentarijem, ki nam je na voljo in rezultati teh raznih obdelav so takšni, da se tu za slovensko gospodarstvo, če vzamemo ta izračun, v bistvu stroški povečajo bolj, kot se nam povečajo prihodki. To pomeni, da se neke možnosti ustvarjanja dohodka znižujejo. Stimulirali smo tudi devalvacijo, ta ukrep je na ravni 25% bil uresničen in ugotovili smo, da v kolikor bi hoteli biti neto izvozniki na enakem dohodkovnem položaju kot so sedaj, bi morala biti ta devalvacija 40%-na. Tako, da mislimo, da mi kvantitativno efekte teh zveznih ukrepov, kolikor toliko poznamo, vendar moram reči, da so bili prvi indikatorji in prva gradiva, ki so bila v zvezi s tem dana ter

vsi spremljajoči odloki narejeni dovolj na hitro, tako da so nekonsistentni. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala lepa. Skušala bom strniti razpravo in k zvezni in k republiški resoluciji, vse pa bolj kot usmeritev za delo naših treh delegatov v medzborovski skupini, oziroma Skupini za proučevanje zveznih aktov. Ta razprava je izrazito aktualizirala vprašanje, kaj je resolucija o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije, in sicer s tega vidika, ali gre za določanje le splošnih pogojev gospodarjenja in do kam naj seže, se pravi ali naj uredi predvsem tista vprašanja, ki predstavljajo ekonomsko politiko, ki zagotavlja uresničevanje skupne razvojne politike, torej le tiste ukrepe, ki jih lahko federacija sprejema v okviru svojih pravic in dolžnosti ali pa gre tudi za dogovor republik in pokrajin o smereh delovanja za uresničevanje skupne razvojne politike. Mislim, da bi morali upoštevati oba vidika, ko se pogovarjamo o resoluciji ter jih tudi uravnotežiti, seveda tako, da tam, kjer gre za pristojnost federacije dosežemo čimbolj jasne opredelitve in vemo kakšna je ta ekonomska politika, da pa na drugih področjih, kjer gre za zadeve, ki jih je treba v republikah in pokrajinah urediti dosežemo tak dogovor o smereh delovanja, ki bo omogočal krepitev odgovornosti republik in pokrajin za lasten razvoj, kot tudi za skupen razvoj v federaciji.

Drugo vprašanje - in tovariš Potrč je pravzaprav o njem govoril, - pa je vprašanje sprejemanja resolucije oziroma našega dela pri tem. Mislim, da bi morali v tej fazi vedeti, da zdaj z istim sklepom opredeljujemo naš pogled do resolucije, se pravi naša načelna stališča in seveda tudi konkretne pripombe, ki so posledica načelnih stališč, ter da je to osnova za dogovarjanje v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, kar pomeni, da vstopamo v medsebojno odnose, ki so seveda večplastni, in zahtevajo resno strokovno in politično delo pri dogovarjanju v Zboru republik in pokrajin. Pri tem je zelo pomembno, da smo zelo jasni pri opredelitvah, kot tudi, da omogočimo našim delegatom ustvarjalno razpravo v Zboru republik in pokrajin pri iskanju skupnih rešitev. To posebej govorim zato, ker tudi sama menim, da je treba biti sicer jasen, kateri so naši kriteriji, ko se bomo dokončno opredelili do resolucije, ob poročanju delegacije o usklajevanju in seveda, da smo po drugi strani tudi dovolj široki, da dajemo prostor delegaciji, da išče skupne rešitve. Rešitve so lahko take ali drugačne, da dosežemo isti cilj. Zato je treba omogočiti, da se v ustvarjalnem dialogu išče take rešitve. V tem smislu menim, da točki a) in b) po svojih poglavitnih stališčih in kriterijih ustrezata temu cilju. V skladu z naravo tega zbora je, da se predvsem opredelimo o načelnih vprašanjih odnosa do zvezne resolucije, manj pa do čisto konkretnih izpeljav.

Mislim, da je treba tudi podpreti razprave, ki so šle v smer, da pomeni sklicevanje na 13. kongres ZKJ lahko le zabrisanje odgovornosti, oziroma po drugi strani, da se ni noben kongres nikoli konkretno opredeljeval o ekonomski politiki, ampak predvsem o smereh delovanja. Tudi mi kot delegati Družbenopolitičnega zbor moramo ostati pri tem dosledni, da se tudi mi ne vpletamo v

čisto konkretna vprašanja. V tem smislu bi predlagala, da naša delegacija na ta problem opozori in da ga posebej ne pišemo v sklep, ker bi lahko tako stališče dobilo čisto drugačno interpretacijo. Delegacija naj torej opozori predlagatelja, da se naj ne poslužuje takega načina formuliranja dokumentov, ki predstavljajo tekočo ekonomsko politiko.

V 5. točki sklepa, kjer ocenjujemo, da gre za odstopanje od naših usmeritev, na katere je vezano naše vztrajanje pri oblikovanju dokončnega dokumenta - kot je tovarišica Potočnik to imenovala - so zajeta področja, ki so bila v razpravi večkrat omenjena. TO je obstoječi sistem ustavne ureditve, devizni sistem, celoten kompleks proporcev in porabe, celoten kompleks cen in kreditno-monetarna politika, ki je bila sicer manj prisotna v razpravah, je pa eden pomembnih dejavnikov pri oblikovanju razvojne politike. Iz te razprave sledi, da bi bilo treba še izostriti nekatere formulacije, predvsem v uvodnem delu in da bi morali tudi glede deviznega sistema bolj jasno povedati, da je resolucija vezana na reprogram in da ta reprogram zahteva pospešitev izvoza ter v tem smislu tudi spodbude za izvoz, za kar pa so potrebne tudi spremembe v sistemu ekonomskih odnosov s tujino. V ta sklop sodi tudi zakon o deviznem poslovanju in tudi drugi deli tega sistema, ki so enako pomembni. Glede zakona o deviznem poslovanju bi še rada dodala eno pojasnilo, ki sem ga nameravala dati pri naslednji točki. Dobili ste informacijo o dosedanjih stališčih Zveznega izvršnega sveta, glede tega, kako naj bi oblikoval nekatere določbe zakona o deviznem poslovanju. Na tej podlagi in stališč skupščin republik in pokrajin, tudi naših, ki smo jih sprejeli na prejšnjih sejah, bo delegacija v Zboru republik in pokrajin usklajevala ta zakon. Na seji 25. decembra pa bo o tem poročala. Mislim, da je ustrezna tista pripomba tovarišice Potočnik, da bi bilo treba vezati sprejem resolucije na istočasno sprejetje zakona o deviznem poslovanju. To zvezo je treba narediti, ker smo mi o tem vprašanju govorili tudi že pri protiinflacijskem programu.

Morali bi biti bolj jasni glede korekcije cen, tam kjer so bile ocene za nadaljnjo korekcijo po odpravljanju disparitet najbolj nelogične. Moramo biti tudi bolj jasni glede porabe. V skupini bi morali v okviru 2. točke, kjer so splošne pripombe dati pripombo, da mora vsa poraba deliti usodo realno ustvarjenega dohodka in da tu znotraj ne more biti izjem ter oblikovati v tem smislu konkretno pripombo na 8. poglavje resolucije, ki govori o JLA. Ker je bilo pač toliko pripomb, naj se to v skupini oceni še na podlagi pripomb iz drugih zborov, kako to formulirati. Delegati niste zadovoljni s stališči glede skupne porabe, ampak v sklepu je vendarle dana usmeritev, da je treba na področju skupne porabe preiti čimprej na urejanje teh odnosov v republikah in pokrajinah v skladu z njihovim družbenoekonomskim razvojem in možnostmi. Če ta formulacija ni dovolj jasna, jo je treba izostriti. Za mene je dovolj jasna, seveda pa vsi enako ne beremo tekstov, to je popolnoma razumljivo.

Govora je bilo še o vprašanju predlagatelja oziroma o njegovi sposobnosti. Mislim, da bomo lahko tudi skozi vse to, kakšna stališča bo k našim pripombam predlagatelj zavzel, ker vemo da k vsem pripombam zavzame Zvezni izvršni svet svoja

stališča, ocenjevali pripravljenost predlagatelja, da se usmeri v tiste elemente, ki jih sicer on deklarativno našteva v resoluciji, v izvedbi pa jih zanika. Pri našem dokončnem opredeljevanju do resolucije bomo morali upoštevati tudi njegov odnos do pripomb naše skupščine ter se opredeljevati do zaupanja v sposobnost sestave Zveznega izvršnega sveta, kot je govoril tovariš Kos.

In še eno vprašanje. Mislim, da bi morali delegacijo v Zboru republik in pokrajin, prositi, da nam za eno prihodnjih sej da poročilo o tem, ali so zahtevali in če so že dobili oziroma ali če se pripravlja analiza sprejete ekonomske politike v letu 1986 in 1987, glede na to, da je bil to sklep Skupščine. Te povratne informacije nimamo.

Tovariš Cigler, mislim, da imaš še konkreten predlog!

ŽELJKO CIGLER: Rekel bi samo to, da vsak dan odlaganja sprememb deviznega zakona, nekaj stane. Koliko pa stanejo in so nas stale sprejetje njegovih sprememb, to pa je tako brez pomena govoriti. Na 10. strani je točka 2.9., kjer piše: "Organizacije združenega dela elektrogospodarstva bodo v okviru skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva v prvem polletju 1988. leta določile nove skupne, ekonomsko upravičene elektroenergetske objekte." Da ne bi bilo tu kakih pomislekov, v imenu mladinske organizacije bi predlagal samo spremembe, ki se skladajo z našim dosedanjim delom v skupščini. Pravilno bi bilo reči, da bodo v letu 1988 določile novo skupno ekonomsko, razvojno, ekološko upravičeno in varne ter demokratično sprejete elektroenergetske objekte. Verjetno veste na kaj se to veže, da ne bo kdo spet kaj po svoje razumel. Hvala lepa.

PRESEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Prosim, če daš tekst tovarišu Knezu. Se strinjate, da gremo s takim pristopom v usklajevanje z ostalimi zbori. Soglašate? (Da.)

Glede republiške resolucije bi na kratko povzela naslednje. Ključno vprašanje, ki ga bomo posredovali Skupini delegatov za spremljanje uresničevanja planskih aktov SR Slovenije je prav gotovo, kako razrešiti problem oziroma odnose v skupni porabi. Skupina delegatov ne bo mogla opraviti svojega dela, če ne bo imela relevantnih podatkov za oblikovanje usmeritev k resoluciji. Potrebno bo pripraviti elemente splošne bilance sredstev že v tej fazi, ne pa samo v fazi predloga, ker bomo imeli drugače delegati občutek, da se odločimo na pamet. To še posebej govorim zaradi tega, ker je treba očitno razrešiti razkorak med stopnjami, ki so jih v občinah že sprejeli, v republiki pa jih bodo sprejemali prihodnji teden in zaradi tega, ker je potrebno razrešiti tudi druga vprašanja, ki nastanejo kot posledica za družbeni proizvod, zaradi odpravljanja cenovnih nesorazmerij oziroma zaradi zamrznitve cen in zaradi drugačnega dohodka. To je tisti element, o katerem se je treba dogovoriti, ter potem določiti deleže v družbenem proizvodu za skupno porabo.

Drugo vprašanje, veže pa se na prvo vprašanje, je pobuda tovarišice Lokarjeve, ki jo je dala na prejšnji seji zbora, glede posledic cenovnih udarov na socialno varnost ljudi. Mislim, da je treba to na Izvršnem svetu proučiti in dati oceno; do sedaj še ni nobenega odziva na sklep zbora.

Mislím, da je pomembno da se zbor opredeli še do enega vprašanja, ki je bilo tu v razpravi danes odprto, ni bilo pa posebej o njem razpravljano, to je vprašanje enote enostavnega dela oziroma najnižjega osebnega dohodka. S tovariši iz sindikata je bilo v odboru podpisnikov družbenega dogovora opravljen razgovor in razčiščevanje, kaj je enota enostavnega dela. Na podlagi teh razprav je potrebno v resoluciji opredeliti najnižji osebni dohodek, ne v smislu zjamčenega, ampak tistega, ki ga je treba ustvariti, da ne bi bilo potem nesporazumov za kaj se uporablja le-ta. Seveda pa ne sme priti do nesporazumov, takih, ki jih je hotel prikazati tovariš Baškovič, da je to lahko potem osnova za indekse in neke vrste državnih plač. Razčiščevanje teh vprašanj je treba nadaljevati, nesporno pa je, da smo v dosedanjih razgovorih prišli do spoznanja, da je treba neko opredelitev vnesti v resolucijo.

Glede pobuda tovariša Baškoviča, glede političnih inovacij, zlasti v skupščinskem sistemu oziroma inoviranja političnega dela bi morali razpravljati v socialistični zvezi. Mislím, da imamo v našem zboru dosti inovacij, glede na vlogo zbora. Prosim tovariš Potrč.

MIRAN POTRČ: Če bodo tovariši iz sindikata soglašali, moje informacije, ki mi jih je dal tovariš Knez, pa so takšne, bi vas samo prosil, da se glede na to opozorilo v resoluciji napiše in opredeli vsebina najnižjega osebnega dohodka in njegova vloga, da pa ne govorimo več o enoti enostavnega dela. Jaz sem tako ta dogovor razumel, ker če ne se bomo vrnili na vsa vprašanja, ki so bila toliko časa prisotna. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Mislím, da ni nesporazuma. Lahko zaključimo razpravo o republiški resoluciji? Tovariš Potrč je sicer dal pobudo, da bi dali določena priporočila interesnim skupnostim. Kot sem razumela tovariša Jamška, tistim, na občinskem nivoju, ni možno sedaj nič več priporočati, razen, da se še enkrat sestanejo. Za tiste na republiškem nivoju mislím, da je naše stališče, da je treba uskladiti odnose med dejavnostmi in znotraj njih - saj je zelo pomembno, da znotraj dejavnosti dosežemo diferenciacijo, kar pa seveda je najtežja - dovolj jasno. Že večkrat smo rekli, da ne pristajamo, da bi intervencijsko urejali to vprašanje v republiki, da pa morajo samoupravno urediti ta vprašanja.

Ne vem kakšen smisel bi imelo zdaj še enkrat pisati priporočila tem skupščinam, ki zasedajo naslednji teden. To je jasno, da nobena stvar ni končana. Ampak tudi v republiki moramo imeti pripravljene izračune, kaj pomeni ena, kaj pomeni druga varianta, recimo kaj pomeni ta ničelna varianta k osnutku resolucije. Vprašanje, ki je absolutno aktualno, je vprašanje bilanc. Tovariš Samar je danes omenjal gradiiva, ki jih delegati Skupščine ne poznamo. Tudi funkcionarji v Skupščini jih ne poznamo. Zato bi rada opozorila, da bi morali v plansko skupino priti z izračuni, da vedo delegati o čem se pogovarjamo. Ne moremo se pogovarjati z izračuni, da vedo delegati, o čem se pogovarjamo. Ne moremo se pogovarjati več le z besedami. Radi bi zelo konkretno resolucijo, ki bi opredelila tiste stvari, ki jih lahko mi uredimo v

republik, ne glede na federacijo. Ali lahko zdaj končamo tretjo točko ter prekinemo drugo točko?

(Seja zbora je bila prekinjena ob 13.45 uri.)

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Prehajam na 4. TOČKO - POROČILO DELEGACIJE SKUPŠČINE SR SLOVENIJE V ZBORU REPUBLIK IN POKRAJIN SKUPŠČINE SFRJ O POTEKU USKLAJEVANJA AKTOV IZ PRISTOJNOSTI ZBORA REPUBLIK IN POKRAJIN SKUPŠČINE SFRJ. Imamo nalogo, da v okviru te točke obravnavamo dopolnilno delovno besedilo osnutka zakona o zagotavljanju in uporabljanju sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja, ki je rezultat dosedanjega usklajevanja v Zboru republik in pokrajin. Obravnavali ga bomo kot zainteresiran zbor. Sprejemamo stališča v skladu s 86. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije ter stališča posredujemo pristojnima zboroma. Dopolnilno besedilo tega zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora, Zakonodajno-pravna komisija in Skupina delegatov vseh zborov za proučevanje aktov iz pristojnosti zborov Skupščine SFRJ.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije na seji je tovariš Emil Milan Pintar, namestnik predsednika Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo, predstavnik delegacije je tovariš Jože Sintič, ki bo imel kratko uvodno besedo oziroma poročilo.

JOŽE SINTIČ: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Za današnje seje zborov Skupščine je delegacija predložila obširnejše pisno poročilo o poteku usklajevanja in doseženih rezultatih, o osnutku zakona o zagotavljanju in porabi sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja Jugoslavije, poslan pa vam je bil tudi - kot je tovarišica predsednica omenila, dopolnjen osnutek zakona. Delegacija, kakor tudi Izvršni svet, Republiška konferenca SZDL in Gospodarska zbornica ocenjujejo, da je bil v dosedanjem usklajevanju osnutka zakona dosežen pomemben napredek pri oblikovanju osnovnih načel zakona o zbiranju in porabi sredstev za pospeševanje tehnološkega razvoja Jugoslavije, in da je delegacija uveljavila nekatere najpomembnejše pripombe naše skupščine.

Tako je na primer spremenjena osnova za oblikovanje spodbujevalnih sredstev, sredstva za spodbujanje so se zmanjšala od 0,45% na 0,15% družbenega proizvoda; pretežni del sredstev se zagotavlja iz izvirnih prihodkov federacije. Sredstva za spodbujanje tehnološkega razvoja se za leto 1987 ne zagotavljajo, večja je družbena kontrola pri upravljanju s sredstvi oziroma njihovi namenski uporabi, saj bo Skupščini SFRJ in skupščinam republik in pokrajin vsako leto predložen program uporabe sredstev s pregledom raziskovalnih iniciativ za naslednje leto, kakor tudi poročilo o uporabi teh sredstev za preteklo leto. Omejen je čas trajanja sofinanciranja projektov na 4 leta, na kar mora slediti ocena oziroma tako imenovana evaloacija doseženih rezultatov, sprejet je bil naše predlog, da za sredstva lahko pod določenimi pogoji kandidirajo raziskovalne organizacije; v novem besedilu osnutka zakona je izključena možnost uporabe sredstev za financiranje raziskovanje že obstoječe tehnologije.

Ob tako uveljavljenih pripombah naše skupščine pa so ostala odprta še nekatera vprašanja o namenu in angažiranju sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja.

Delegacija naj bi v nadaljnjem postopku usklajevanja uveljavljala še naslednje vsebinske pripombe:

1. Da se sredstva za spodbujanje tehnološkega razvoja Jugoslavije zagotavljajo iz izvirnih prihodkov federacije in iz prispevkov republik in pokrajin po tem, ko skupščine socialističnih republik in pokrajin ter Skupščina SFRJ ugotovijo, da je program raziskovalnih projektov in programov za naslednje leto v skladu s strategijo tehnološkega razvoja.

2. Da se omejijo sredstva, namenjena za financiranje znanstvene infrastrukture in fundamentalnih raziskovalnih projektov programov na največ 25%, in da se podrobneje določi postopek za angažiranje sredstev v te namene.

3. Da se opusti institut kreditiranja opreme in kadrov, kot način usposabljanja raziskovalnih organizacij za prevzem določenih raziskovalnih nalog kot so kreditiranje organizacij združenega dela za pripravo njihovega sodelovanja v mednarodnih raziskavah, usposabljanje organizacij združenega dela iz nezadostno razvitih republik in pokrajin, ker to ni v skladu s strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije.

4. Da se sredstva za spodbujanje tehnološkega razvoja ne uporabljajo za vzgojo kadrov, ki grejo za pripravo magistrstev in doktoratov, ker je tovrstno pridobivanje znanstvenega potenciala sistemsko že urejeno v republikah in pokrajinah.

5. Da se zoži razloge za upravičevanje neuspešnosti pri izvajanju projektov in programov.

Teh pet vsebinskih pripomb, ki naj bi jih delegacija v nadaljnjem postopku usklajevanja uveljavljala še naprej; z namenom uveljavitve teh vsebinskih pripomb, pa so k posameznim členom osnutka zakona v sklepu, ki je bil predložen Zboru združenega dela in Zboru občin, predlagane tudi konkretne pripombe. Delegacija predlagam, da zbor njeno poročilo sprejme. Hvala.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala, tovariš Sintič. Dobili ste stališča in predloge, ki naj bi jih zbor sprejel. Obravnaval jih je naš odbor. Želi kdo razpravljati o teh stališčih oziroma o dopolnjenem besedilu osnutka zakona? Tovariš Baškovič.

CIRIL BAŠKOVIČ: Gre za bolj za spodobnost, kot za kaj drugega. Stališča, ki jih je Izvršni svet predlagal so optimalna in jih kaže uveljavljati in tudi uveljaviti in to pomeni ne sprejemati zakon tako dolgo, dokler se te točke ne uveljavijo. Filozofija, ki stoji za tem je preprosta. Če smo pri odloku o strategiji tehnološkega razvoja Jugoslavije, zato ker dežela kot je Jugoslavija potrebuje intervencijsko vlogo države torej družbe preko instrumentov države v sfero družbene reprodukcije in to v točki tehnološkega razvoja, pristali, da se sprejme odlok, četudi ni bil dovršen, smo v razpravah, ko so potekale predvsem v Socialistični zvezi in drugod v Sloveniji ob pripravljanju in sprejemanju odloka o strategiji, ter ob zakonu izhajali iz filozofije, da v primeru, ko gre za instrument materialnega

razpolaganja oziroma uporabljanja družbenega proizvoda v ta namen, ni več mogoče pristajati na to. Bolje je malo kasneje to sprejemati zato, da bi, kolikor je sploh mogoče, dosegli takšno izdelavo in rabo instrumenta, ki bo denarna sredstva kolikor je možno namensko usmerjal, tako kot je odlok o strategiji mislil. Ta sredstva ne bi smela poznati velikega števila spodletelih poskusov in ne poznati primerov, ko bi jih po raznih ovinkih uporabljali za nenamenske stvari, to pomeni za karkoli drugega razen za sofinanciranje tistih grupacij delovnih organizacij, ki skupaj z raziskovalnimi kapacitetami delajo na osvajanju, uvajanju in uporabljanju zahtevnejših visokih tehnologij in dosegajo ekonomske, ekološke in druge cilje. Hvala lepa.

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala tovariš Baškovič. Želi že kdo razpravljati? Če ne želi, predlagam, da stališča dopolnimo v prvi alineji, ki govori o tem, da je treba z letnim programom Skupščine SFRJ in skupščin republik in pokrajin ugotoviti, da je ta v skladu s strategijo in sicer tako, da na koncu dodamo: "ter zagotoviti, da bo vzpostavljena soodvisnost med programom in plačevanjem prispevkov republik in pokrajin". Se strinjate s takim predlogom? Zdi se mi, da je treba vezati vplačevanje sredstev na te programe. Želi še kdo razpravljati o predlogu stališč? Če ne, potem dajem na glasovanje predlog stališč in predlogov zbora k dopolnjenem delovnem osnutku zakona o zagotavljanju upravljanja sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja SFRJ.

Kdo je za? (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel stališča in predloge.

Posredovali jih bomo Zboru združenega dela in Zboru občin.

Prehajamo na 5. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA O USTANOVITVI DRUŽBENEGA SVETA ZA REPUBLIŠKO UPRAVO ZA JEDRSKO VARNOST S PREDLOGOM ZAKONA. Predlog za izdajo zakona je predložil Izvršni svet, obravnavali so ga Odbor za družbenopolitični sistem, Zakonodajno-pravna komisija ter Komisija za varstvo človekovega okolja. Danes ste na klop prejeli še amandmaje Izvršnega sveta k 3. členu predloga zakona. Gre za dopolnitev zakona z dvema udeležencema v delu družbenega sveta. Družbenopolitični zbor sprejema ta zakon enakopravno v skladu z 72. in 73. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije. Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Janez Zajc, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za pravosodje in upravo. Želi mogoče predlagatelj besedo? (Ne.) Mislim, da je ta zakon pripravljen v skladu s tistim, ki smo predlagali v zboru, ko smo obravnavali dogovor. Tako je menil tudi naš odbor. Ne želi nihče razpravljati? (Nihče.)

Na glasovanje dajem amandmaje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 3. točki predloga zakona.

Kdor je za, naj prosim glasuje. Prosim, da ste malo bolj energični, da vas vidim. (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Izvršnega sveta k 3. členu predloga zakona.

Sedaj dajem na glasovanje predlog za izdajo zakona o ustanovitvi družbenega sveta za Republiško upravo za jedrsko varnost s predlogom v celoti.

Kdo je za? (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržan? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog za izdajo zakona o ustanovitvi družbenega sveta za Republiško upravo za jedrsko varnost s predlogom zakona v celoti soglasno sprejel.

Prehajamo še na 6. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ODLOKA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O SESTAVI REPUBLIŠKIH KOMITEJEV. Tudi ta odlok je predložil Izvršni svet. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Danes ste na klop prejeli amandmaje Izvršnega sveta, ki se nanašajo na 1., 5. in 6. člen predloga odloka oziroma tisti dopolnilni amandma, ki ste ga sprejeli in spreminja prvotni amandma k 1. členu. Družbenopolitični zbor obravnava predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o sestavi republiških komitejev v skladu z 72. in 73. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije. Predstavniki Izvršnega sveta je prav tako tovariš Zajc. Želijo besedo poročevalci delovnih teles? Želi kdo razpravljati? Če ne želi nihče razpravljati, potem lahko preidemo na glasovanje o amandmajih Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in sicer k 1. členu predloga odloka, to je amandma, ki ga imate na posebnem listu, ker spreminja tisti, ki je prej naveden in k 5. in 6. členu predloga odloka o sestavi republiških komitejev. Gre samo za število udeležencev, ker so bili dani dodatni predlogi iz delegatske baze za sestavo komitejev in jih je Izvršni svet le povzel kot svoje amandmaje.

Kdo je za? (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Izvršnega sveta k odloku.

Prehajamo na glasovanje o predlogu odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o sestavi republiških komitejev v celoti.

Kdo je za? (Vsi.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka v celoti soglasno sprejel.

Prehajam na 7. TOČKO DNEVNEGA REDA - POBUDE, PREDLOGI IN VPRAŠANJA DELEGATOV OZIROMA DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ. Najprej bi prosila tovarišico Lokarjevo, da se opredeli do odgovora, ki ga je dobila v zvezi s svojim delegatskim vprašanjem glede razreševanja zdravstvene škode povzročene z zastrupitvijo Krupe. Si zadovoljna? (Ne.) Potem mislim, da je dobro, da poveš dopolnilno vprašanje, da bi v nadaljevanju prišli do pravega odgovora. Boš formulirala pismo? (Da.)

V zvezi z odgovori na vprašanja, ki so pripravljeni za tovariša Fašaleka, predlagam, da jih odložimo na naslednjo sejo, ker tovariša Fašaleka ni. Gre za dve vprašanji: prvo v zvezi s

solidarnostjo na področju zdravstva za kmete in drugo v zvezi s cenovnimi neskladji.

Imamo pa še odgovor za tovariša Kosa. Že na prejšnji seji je bilo odgovorjeno na njegovo pobudo. Tovariš Kos sprašujem te, če si s tistim, kar je na osmih straneh posredoval Izvršni svet zadovoljen, oziroma ali imaš kakšno dopolnilno vprašanje in predloge? Boš že razmislil? Prosila bi, če mi to pisno pošlješ med sejami tako, da bi vendarle v januarju to zaključili.

Ostalih odgovorov še nismo dobili, bilo pa je precej vprašanj. Želi danes kdo postaviti delegatsko vprašanje, dati pobudo ali kak predlog? (Ne.) Potem vas obveščam, da to točko le prekinjam, ker me je tovariš Hribar obvestil, da ima vprašanje. Ker je v usklajevalni skupini, bo dal to vprašanje kasneje.

Tako smo prišli do konca. Ostane nam sklepanje k 2. točki. Predsednik komisije za usklajevanje oziroma skupine delegatov za zvezne akte zagotavlja, da naj bi bili predlogi zborov usklajeni oziroma pripravljeni za sprejemanje v zborih do 16. ure. Ura je 14. Predlagam odmor do 16.14 ure.

(Seja je bila prekinjena ob 14.00 uri in se je nadaljevala ob 16.15 uri.)

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Nadaljujmo z 2. TOČKO DNEVNEGA REDA s sklepanjem k OSNUTKU RESOLUCIJE O URESNIČEVANJU DRUŽBENEGA PLANA SFR JUGOSLAVIJE ZA OBDOBJE 1986-1990 V LETU 1988. Poročevalec skupine je tovariš Robert Černe. Prosila bi, če nam predloge skupine prebere, vas delegate pa prosim, če vzamete v roke ta sklep, da boste lažje spremljali!

ROBERT ČERNE: Bom kar prebral, ker mislim, da bo lažje nam vsem. Skupina delegatov vseh zborov za proučevanje aktov iz pristojnosti Skupščine SFRJ je na svoji seji 14.12. obravnavala predlog sklepa Skupščine SR Slovenije k osnutku resolucije o političnem uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986 - 1990 v letu 1988 in izoblikovala naslednje spremembe in dopolnitve predloga sklepa, ki jih predlaga zborom Skupščine SR Slovenije v sprejem.

Na strani 2 naj se v prvi vrtici pete alinee za besedama "pogojena s" doda beseda "hkratnim", na koncu te alinee pa naj se besedilo v oklepaju črta. (To je peta alinea na drugi strani.)

Stran 3 predloga sklepa: na začetku te strani naj se na koncu druge vrstice pika nadomesti z vejico in doda besedilo: "vključno s porabniki, ki si zagotavljajo sredstva iz zveznega proračuna". To je na začetku tretje strani na vrhu, kjer imamo prvi dve vrstici "avtomatizme in financiranje vseh porab na osnovi odstotkov narodnega dohodka oziroma družbenega proizvoda." Tukaj nadomestimo piko z vejico in dodamo besedilo "vključno s porabniki, ki si zagotavljajo sredstva iz zveznega proračuna".

V 2. točki, v četrtem odstavku naj se v peti vrstici beseda "preseči" nadomesti z besedo "nadomestiti". To je bila pripomba na našem zboru.

V deveti vrstici tega odstavka pa naj se besedi "na način" nadomestita z besedo "tako", v enajsti vrstici tega odstavka pa naj se pika za besedama "avtonomnih pokrajin" nadomesti z vejico in doda besedilo "kot to določa Ustava".

V 3. točki na isti strani naj se v trinajsti vrstici črta besedilo "po trdnem prepričanju Skupščine SR Slovenije" v 14. vrstici pa naj se za besedami v letu 1988 pika nadomesti z vejico in doda besedilo "in za realizacijo programa normalizacije zunanje likvidnosti".

Stran 4 predloga sklepa. V prvi vrstici 4. točke naj se besedi "bi morali" nadomestita z besedo "moramo".

V drugem odstavku te točke naj se za besedo "Jugoslavije" naredi odstavek in črta prva beseda naslednjega stavka "zato". Na koncu tega odstavka naj se pika črta in doda besedilo "in to najkasneje do konca januarja 1988".

Doda se nov tretji odstavek 4. točke predloga sklepa, ki se glasi "Zvezni izvršni svet naj do konca prvega tromesečja 1988 sprejme program liberalizacije cen do leta 1989 in določi njegovo dinamiko in kriterije v programu, ki ga bomo začeli uresničevati po 1.6.1988, ko bo pretežni del cen sproščenih". To je konec prvega odstavka.

Na koncu pripombe k 2. točki naj se kot nov odstavek doda besedilo, ki se glasi: "V drugi alineji te točke osnutka resolucije naj se črta besedilo in 1.355.000 ton mesa".

Stran 7 predloga sklepa. V točki 1.3. naj se beseda "zamudi" nadomesti z besedo "zamudnih". V točki 1.5. naj se doda nov tretji odstavek, ki se glasi: "V osnutku resolucije naj se pod to točko doda nov drugi odstavek, ki se glasi: "za ureditev neplačanih zapadlih terjatev do določenih držav v razvoju bo Zvezni izvršni svet predložil do konca januarja 1988 program ukrepov za njihovo znižanje oziroma odpravo ter način zagotavljanja dinarskih sredstev za izpadle devizne prilive."

Stran 9 predloga sklepa v točki 1.16, črta naj se besedilo: "oziroma z znižanjem pod enakimi pogoji", v točki 2.4. na koncu iste strani pa naj se doda nov drugi odstavek, ki se glasi: "Predlagatelj naj pojasni, zakaj se je opredelil za triletno obdobje."

Na 10. strani predloga sklepa v točki 2.9 naj se za besedo "skupne ekonomsko" dodajo besede "ekološko, razvojno opravičeno in varne".

Stran 11 predloga: doda naj se nova pripomba k točki 2.20, ki se glasi: "Na ravni Jugoslavije je treba sprejeti enotne ukrepe na področjih kreditno monetarne politike izvoza in uvoza, zaščitnih cen in tržnih rezerv, ostale ukrepe bodo v svoji pristojnosti zagotavljale socialistične republike in avtonomni pokrajini zaradi različnih naravnih danosti, stopnje razvitosti družbenoekonomskih odnosov v agroživilstvu in organiziranosti. Za hitrejši razvoj zasebnega kmetijstva bodo SR in SAP skupaj z zadružnimi zvezami pripravile posebne programe ukrepov za pospeševanje sodelovanja kmetov med seboj in združenim delom".

Potem pripomba k točki 2.22, naj se oblikuje tako, da se glasi: "Z zakonom bodo zagotovljena sredstva za regresiranje dela stroškov obresti za selektivne kredite, vključno za vzrejo plemenske živine." V drugi vrstici točke 2.23 pa naj se črtata besedi "republik in pokrajin".

Stran 13 predloga sklepa: točka 7.1 naj se dopolni tako, da se doda nov drugi odstavek. "V osnutku resolucije, ki se glasi: januarja bo Zvezni izvršni svet predložil Skupščini SFRJ v

sprejem predlog sprememb zakona o sistemu družbene kontrole cen, s katerim bo prenesel pristojnost za sprejemanje ukrepov neposredne kontrole cen za meso in mesne izdelke, ter mleko in mlečne izdelke iz federacije, v SR in SAP."

V točki 7.9, to je na isti, 13. strani naj se doda nov tretji odstavek, ki se glasi: "Za potrebe enostavne reprodukcije cestne infrastrukture se bo kot osnovni vir financiranja zagotovil višji namenski delež sredstev za ceste v ceni pogonskih goriv."

V tej točki naj se doda tudi nova pripomba, ki se glasi: "Predlagatelj naj pojasni vsebino tretjega odstavka te točke."

Na 14. strani predloga sklepa. K pripombi pod točko 7.11 naj se na začetku doda novo besedilo, ki se glasi: "V osnutku resolucije naj se besedi "določeni bodo" nadomestita z besedama "preučen bo", ostalo besedilo pripombe k tej točki ostane nespremenjeno."

Na 16. strani predloga sklepa naj se doda pripomba k točki 10.4, ki se glasi: "V prvem odstavku te točke naj se črta drugi stavek".

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Hvala tovariš Černe. Upam, da nam je tovariš Robert omogočil, da smo kolikor toliko spremljali spremembe in dopolnitve. Če prav razumem, je v tem tekstu tudi tisti jutranji tekst, ki nam ga je predstavil tovariš Knez. Tako imamo za sklepanje osnovno besedilo in spremembe ter dopolnitve, ki jih je prebral tovariš Černe. Želi kdo o teh spremembah in dopolnitvah, ki nam jih predlaga Skupina delegatov vseh zborov za proučevanje aktov iz pristojnosti Skupščine SFRJ, razpravljati? (Nihče.)

Če ne želi nihče razpravljati, potem predlagam, da glasujemo o besedilu sklepa, skupaj s spremembami in dopolnitvami.

Kdo je za? (Večina.) Je kdo proti? (1 delegat.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep skupaj s spremembami in dopolnitvami.

Prehajamo še na **7. TOČKO DNEVNEGA REDA - POBUDE, PREDLOGI IN VPRAŠANJA DELEGATOV OZIROMA DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ.** Tovariš Hribar, zjutraj si izrazil željo, da bi dal delegatsko vprašanje. Ne želiš? Torej si se premislil.

Potem zaključujem tudi 7. točko dnevnega reda.

Počakali bomo še toliko, da vidimo kako je s sprejemanjem sklepa k zvezni resoluciji v Zboru združenega dela in Zboru občin, da bi bili usklajeni.

(Seja je bila prekinjena ob 16.30 uri in se je nadaljevala ob 17.10 uri.)

PREDSEDNICA VALERIJA ŠKERBEC: Sklep k zvezni resoluciji je bil sprejet tudi v ostalih dveh zborih.

S tem zaključujem sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja je bila končana 14. decembra 1987 ob 17.15 uri.)

Sejni zapisi
10. sklic (1986 - 1990)

št. 101